

ANUL XXII - NR. 37 (953) - 8 SEPTEMBRIE 1973

SALA DE LECTURĂ

Flacăra

VIZITA
PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU
ÎN AMERICA LATINĂ

n-am importat licențe,
exportat și exportăm

Flacăra
martor ocular

outtier,
onzon
u poate Delon

Totuși,
calul rămîne!

Am aspirat spre nemuritorul Olimp, dar am ajuns la hotel Terra

La începutul lunii iunie a acestui an am cumpărat de la Agenția de turism din Făgăraș trei bilete la mare pentru perioada 14-26 iulie, adică le-am cumpărat cu o lună și jumătate mai înainte de această dată.

Țineam, așa putea spune cu ardoare, să obținem stațiunea Olimp și spre norocul nostru bilete pentru această stațiune se găseau berechet.

Am călătorit toată noaptea pînă la Constanța unde am schimbat trenul pentru Mangalia.

De la gară, în drum spre stațiune, un ghid O.N.T. ne-a făcut imediat cunoscut că stațiunea Olimp este ocupată și că „va trebui să acceptăm stațiunea Neptun.”

Mai mult decît atît, ne-a atras atenția, vă redau textual, că nu trebuie să ridicăm pretenții absurde de a pătrunde în hotel mai devreme de orele 18 deoarece așa scrie și pe bilet etc.

Am ajuns la hotel Terra, pe la ora 11 dimineața, unde din nou ni s-a atras atenția că trebuie să așteptăm pînă la ora 6 după-amiază pentru a intra în hotel. Eram nedormiți și obosiți de drumul lung făcut. Am încercat să arătăm conducerii hotelului că noi avem bilete pentru stațiunea Olimp, dar ni s-a explicat că dacă nu ne convine putem să ne întorcem acasă și de acolo să cerem banii înapoi.

Am apelat la sprijinul direcției O.N.T. din localitate. Aici am fost primiți de tovarășul Goldiș care ne-a ascultat în tăcere printre rotocoalele de fum pe care le scotea dintr-o țigară de calitate, dinsul șezînd bine tolănit pe scaun, iar noi în picioare. Ne-a dat cam aceeași explicație pe care am obținut-o și la hotel, după care nemulțumiți ne-am îndreptat spre tovarășul Iliescu, care, se pare, era șeful.

Domnia-sa a fost mai politicoasă, ne-a ascultat cel puțin dintr-o poziție verticală, cum era și a noastră, și ne-a explicat că deoarece stațiunea Olimp a fost închiriată turiștilor străini noi trebuie să acceptăm ceea ce ni se dă.

În ultima zi a concediului meu la mare, după obișnuita plimbare cu barca pe lac, m-am oprit la un bar, singurul din apropiere, pare-se cu numele de Debarcader, unde am cerut să fiu servit cu un pepsi. Era ora 7 fără vreo zece minute seara; se mai aflau acolo doi turiști străini, soț și soție, care discutau cu barmanul. Am fost servit cu o sticlă de pepsi. Am luat loc în apropierea celor doi turiști, în jurul teighelei barului.

După citeva momente, cei doi soți s-au hotărît să plece oferînd barmanului o hîrtie de zece mărci. În germana lui strîcătă barmanul le-a explicat acestora că nu poate primi, dar nu din cauză că nu este legal, ci din cauză că sînt eu acolo și văd acest lucru. Înțeleg destul de bine germana și am observat că barmanul îi invita să poftescă a doua zi pe acolo.

Imediat a venit apoi spre mine și în cel mai grosolan mod m-a întreat ce fac, am venit să beau sau să stau acolo. Trecuseră cel mult două-trei minute de la venirea mea. Am fost atît de uluit încît n-am putut să reacționez decît cu nevinovata întrebare: «Dar pentru ce mă întrebați?»

Mi s-a răspuns că e ora de închidere. L-am întreat care este ora de închidere a barului și mi-a răspuns că treaba asta depinde de el și că tot el răspunde de acest lucru. Se pare că barmanul se credea patron.

Regret că n-am putut să constat dacă acest om de nimic și-a încasat sau nu devizele, după cum regret că nu sînt investit cu puterea de-a tăia pe loc rădăcina necinstei și urîtenia acestor fapte.

În stațiunea Neptun, un barman, investit de statul care nu uită să-l plătească cu regularitate acordîndu-i prerogativele de conducător de unitate, se crede pe feuda sa, comițînd grosolane abuzuri și încălcări ale legii. Să fie oare și fata care lucrează cu el părtașă la asemenea manifestări?

Ing. Mihai D. Săbăduș
Făgăraș

Eu ti spun omul minunat

Vreau să vă scriu despre un om minunat din fabrica noastră «Electrobanat» din Timi-

șoara, care se numește Zbradnik Ladislau, este inginer și șef de secție la C.D.I. Eu îi spun omul minunat pentru motivul că este cel mai apropiat de muncitori, le explică, îi învață cum să lucreze și zilnic își petrece în mijlocul nostru aproape 16 ore. De multe ori îi spunem: «Tovarășe inginer de ce nu mergeți acasă pentru că timpul a trecut de mult», iar dinsul ne răspunde: «Lasă, și aici e bine, la fel ca și acasă». Ce vreau să remarc: are un birou pe care îl folosește foarte puțin, restul timpului stă cu noi în atelierul de vopsitorie, unde este mediu toxic și îi place, nu face ca alții, cînd trec prin vopsitorie își pun batista la nas. Spune-ți, fac rău că vă spun și dumneavoastră despre acest om minunat care te obligă să-ți depășești sarcina de plan printr-o vorbă bună și un sfat cu adevărat prietenesc? În același timp vreau să vă informez că nu se împacă deloc cu chiulangii și cu acei care absentează de la serviciu.

De ce să nu ia exemplu și alți ingineri sau șefi, care nici nu-ți răspund la salut?

Planul cincinal este în mîinile noastre și-l realizăm înainte de termen cu așa oameni minunați.

Ștefan Dumitrescu
Timișoara
str. Brîncoveanu nr. 13

Valori necunoscute din cauza lipsei de spațiu

Am vizitat într-o seară colecția tovarășului Triest Anton din Arad, str. Mucius Scaevola nr. 16.

Acest om, acum în vîrstă de 64 de ani, printr-o muncă depusă în decursul a peste 50 ani, a reușit să facă ceea ce cred că puțini oameni ar putea să facă.

În locuința sa, compusă din două camere, este un adevărat muzeu. O colecție numeroasă de medalii și decorații din țară și străinătate, mii de monede și bancnote, o colecție foarte îngrijită de timbre, minerale de toate soiurile, piese de paleontologie și multe, multe alte obiecte rare și de valoare.

Păcat însă că, din lipsă de spațiu, o parte din aceste valori stau ascunse și poate este și mai mare păcatul că aceste valori nu pot fi făcute cunoscute și publicului.

Cred că nu ar fi lipsit de interes dacă s-ar găsi posibilități ca această colecție de valori să fie mai bine aranjată, mai bine conservată și depusă în încăperi adecvate.

Consider că în felul acesta munca acestui om minunat ar putea să-și găsească adevărată prețuire, spre deplina lui satisfacție.

Nicolae Izvernaru
Arad, str. Barbusse nr. 8

Pașaport pentru civilizație

O privire reprobatoare, o ridicare din umeri și cartea aruncată în silă — te uiți la vinzătoare și nu-ți vine să crezi, de unde atîta nepăsare?

«Ce are?»

Mă întrebați de ce fac o dramă din asta? Fac! Și nu una de duzină — nu, una de zile mari! Ce are cartea care a apărut acum? (mă sfîșec să zic nouă, pentru că arată ca salvată de la înec: ruptă, mototolită, cu paginile îndoite, cu colțurile jerpelite sau lipite la primele litere, nici nu se mai pot descifra, le subînțelegi! Dar ce importanță are? Nici una pentru doamna care le vinde (ultima experiență pe data de 19.06., la Librăria noastră de pe Magheru). Nici una pentru cei care le transportă, le ambaleză, dar pentru mine da, are importanță cum arată! Și mă revoltă neîndemînarea, lipsa de respect și impertinența cu care sînt tratate.

Cînd cumpăr o carte nouă — și o plătesc ca atare — de ce sînt obligată să o iau oricum? De ce o depreciiez o escortă de oameni, de ce mi-o dau în bătaie de joc? Cu îngăduința cui? Erata era un semn de respect față de cititor — ea nu mai există! Și cărțile apar cum dă Domnul! Nu le mai verifică nimeni? Nu le mai urmărește nici un control de calitate? Oare nu merităm o grijă cît de mică noi,

cei care nu ne mulțumim doar să citim cărțile, ci le vrem în casa noastră, în biblioteca noastră? Și nu oricum! Nu să ne fie frică s-o recitim sau s-o împrumutăm, pentru că, așa cum arată e deja veche, jălnică treabă, și probabil că rîndurile mele l-ar nedumeri pe intermediarii dintre autori și mine, pentru că dacă n-au înțeles pînă acum că o carte e un document de bună purtare, un pașaport pentru civilizație, apoi degeaba mai fac umbră pămîntului. Pentru edificare țîn la dispoziția oricui exemplarului din «Arcul de triumf» de E.M. Remarque.

Ana Pozdercă
București, bd. Al. Ioan Cuza nr. 57

Am fost dați afară din hotel fără drept de apel

Situația în care am fost puși ne-a mîhnit profund și ne-a pus pe gînduri. Iată despre ce este vorba:

În ziua de 27.07.1973 am sosit în Tulcea, în interes de serviciu, avînd cameră reținută telefonic la hotelul «Delta». În ziua de 05.08.1973 am fost pur și simplu dați afară din hotel de către recepționera de serviciu, deși se știa foarte bine că noi rămînem în delegație la I.A.-Tulcea. Motivul acestui tratament sui-generis a fost: «Am primit dispoziție ca toți românii să fie dați afară pentru că vin «niște turiști străini și au discuții, cu pasagerii», o reproducere textuală dintr-o discuție a recepționerei cu cineva din conducerea hotelului.

Refuzînd să părăsim hotelul, recepționera a trimis pe cineva din personalul hotelului să ne scoată lucrurile pe culoar și să închidă camera, spunînd că din acest moment nu mai avem nici un drept asupra camerei.

Am găsit îngăduință și cazare la Casa de ospăți a Comitetului județean Tulcea al P.C.R. și la plecarea din hotelul «Delta» am solicitat, firesc, condica de sugestii și reclamații. Nu a fost posibil să intrăm în posesia acesteia, pretextîndu-se diverse motive ca: «este încuiată în biroul administratorului hotelului»...

Prin amabilitatea dumneavoastră sperăm să primim în paginile revistei «Flacăra» cuvintele precizări din partea conducerii hotelului și a Ministerului Turismului, care ar fi autorul unei asemenea dispoziții, și lăsam la latitudinea opiniei publice calificarea unor asemenea gesturi.

Ing. Vlad-Alexandru Mucha
teh. Nicolae Ștefan
I.M.N.R. — București

Doriți să ne vizitați? Anunțați-ne la telefon nr. x

Scriu în numele citorva sute de familii care locuiesc în blocurile D20, D21, D22, din microraioul 5, Drumul Taberei.

În ziarul «Informația Bucureștilui» din 19 mai a.c. exista o notiță că, datorită temperaturii scăzute din ultimele zile, rețeaua de termoficare e în plină activitate — păcat că I.D.C.B. nu a cunoscut că în micro 5 există un punct termic 8/5 (4/5) care nu a reușit să se dezmoartească în acele zile — dar de fapt acest punct a fost amorțit și în timpul iernii deoarece nu se cunoaște stăpînul punctului, ba că ar fi I.C.P.B., ba I.I.M.I., ba I.D.C.B., iar salariiții de la acest punct asigură căldură după bunul lor plac.

O altă problemă este aceea a mijloacelor de transport în comun. Urma ca în luna mai să se prelungească traseul autobuzului 108, iar în luna septembrie traseul troleibuzelor 84 și 93 pe str. Valea Ialomiței. Pînă la această dată traseul lui 108 nu a suferit nici o modificare. Iar perspectivele traseului de troleibuze sînt la fel de sumbre.

În cazul ca dorește cineva să ne viziteze, și aceasta dacă se va întimpla să fie într-o zi ploioasă sau secetoasă, îl rugăm să ne anunțe la telefonul nostru nr. .... (P.T.T.R. neținînd încă cont de nevoile acestor locatari) pentru a veni în înțîmpinarea dumneavoastră cu cizme de cauciuc, pelerine de ploaie, respectiv costume antipraf și un ghid competent pentru a vă indica drumul și de a vă feri de a cădea în golurile lăsate de cei care le au în pregătire

lor profesională — noi fiind cei care ne învățat cu ele și totuși sperînd că poate în zi le va vedea cineva... dacă va trece prin ele, fiindcă altfel nu se pot vedea, mai ales birou.

Lucian Dante Golog
Bucure
Drumul Taberei, str. Valea Ialomiței
bl. D 21, microraioul

Răspunsul Consiliului popular al municipiului București

La nr. dv. 2880 cu care ne trimiteți sesizarea lui Gologan Lucian Dante privind unele probleme edilitare gospodărești din Drumul Taberei, micro 5, vă informăm:

Centrala termică din zona respectivă e sub supravegherea IIM neîndînd predată în exploatare.

Asfaltarea străzii Valea Ialomiței are term în acest trimestru, iar după executarea acestor lucrări I.T.B. are în grijă prelungirea liniei autobuze 108 și troleibuz 84, 93.

Pentru orientarea cetățenilor în micro 4, Drumul Taberei s-au dat indicații Consiliului popular, sector 7, să plaseze panouri în locurile mai circulante.

Direct
P. Stegărcu

În numele copilului și al meu, sfătuiți-mă

Mă numesc Popa Gh. Virginia din Fetești, str. Droiștilor nr. 34, județul Ialomița în 1964 m-am căsătorit cu Petrescu Victor din București, str. Valea Călugărească nr. 1 bloc Z 3, et. 9, ap. 60, microraioun 7, sect. din dorința de a ne făuri un cămin. Spre marele meu regret a fost imposibil de a conviețui împreună. Am dat naștere unui copil în 1967 cu speranța că el ne va lega mai mult. A făcut tot ce-am crezut că-i omeneste ca să-ți țin căminul. L-am dat părinților la Fetești să-l crească de la 4 luni. Am rezistat patru ani de chin (bătăi, certuri, din lucrul de nimic). În urma unei cumplite bătăi, că mi-am revenit din leșin, am reușit să fug primul tren în 21 septembrie 1968, la ora 12 noaptea, la părinții mei. De atunci dă rămas la părinți. Am fost nevoită să intervin pentru pensia de întreținere și nici alocat de stat nu mi-o dă. Petrescu Victor nu a fost de acord cu pensia stabilită de 300 lei și deschis acțiune să mai reducă, ajungînd 250 lei lunar. În 1970 am deschis acțiune de divorț, care s-a terminat în favoarea mea încredințîndu-mi și copilul, iar el să suporte toate cheltuielile (dosar 3311/1970). Termîndu-se divorțul am crezut că voi fi liniștită imposibil. Am început din nou citații. Sînt chemată în fața instanței ca pîrîtă, dar el nu prezintă. Se deschide din nou altul. El cheltuiește nici un ban, iar eu nu mă pot ajunge în loc cu banii pe care-i cheltuiesc la procese să-mi pot procura cele necesare în casă pentru copil. Ultimul proces a fost deschis pe 18 aprilie 1973, în care cerea să ia copilul fiecare simbătă și să-l aducă luni. La ultimă înfățișare 18.07.1973 s-a stabilit să vină să vadă săptămînal. N-am avut nimic de obiecta El nu s-a mulțumit cu atît, a făcut recurs la Căldărași. Am fost anunțată că trebuie să dau copilul cite 10 zile și să vină și de 2 ori pe lună să-l vadă. Nu trebuie să-l ia acum. Îmi distrug copilul. Sînt convinsă fiindcă-l cunosc cît o tiran și rău este. Vrea să-mi ia copilul să nă-mi-l mai dea. Poate vrea să-l ia să nu mai plătească întreținerea, de mă sfîșie cu tot felul de procese făcîndu-mă să cheltuiesc toți banii pe care-i cîștig, să trăiesc numai în tensiune și să-mi sperie copilul.

Doresc să nu-mi ia copilul niciodată pînă nu se face mare.

Popa Virginia (Fetești-gară)

N.R. Ne-au îndurerat cele relatate de dumneavoastră, Virginia Popa, și avem toată stima pentru dragostea și grija ce le purtați copilului. În privința drepturilor tatălui (pe care le excludeți), credem că trebuie să mă reflectați. Așteptăm dragi cititori și opiniile dumneavoastră.

- hrănitoare
- ușor digerabilă
- stimulativă

● SE POATE CONSUMA LA TOATE VÂRSTELE
● UNITĂȚILE COMERȚULUI SOCIALIST
DESFAC PĂSĂRI TĂIATE ȘI VII.

carne de pasăre

● Păsările tăiate
sunt curățate
și preambalate
împreună cu
măcarul, pipota,
mămăliga și gîtul.

ÎN A DOUA SĂPTĂMÎNĂ A VIZITEI TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ȘI A TOVARĂȘEI ELENA CEAUȘESCU PE PĂMÎNTUL AMERICII LATINE

fructele prieteniei

Spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la marele miting al prieteniei româno-cubaneze de la Havana: «Sîntem țări socialiste, avem tot interesul de a colabora pentru a realiza o dezvoltare mai rapidă a țărilor noastre... România acționează în mod consecvent pentru a lărgi această colaborare cu toate țările socialiste și, desigur, acordăm o atenție deosebită colaborării multilaterale cu Cuba socialistă și sîntem convinși că înțelegerile la care am ajuns în aceste zile cu privire la extinderea acestei colaborări vor servi de minune atît intereselor popoarelor noastre, cît și cauzei socialismului în general». Iată, esențializată, una din primele și prețioasele roade ale misiunii de pace și prietenie pe care conducătorul partidului și statului nostru o întreprinde în prezent în opt țări latino-americane.

Politica noastră externă se impune în lume și prin aceea că direcțiile ei principale sînt nu numai proclamate ci urmate și consolidate de acte și fapte concrete, iar roadele culese în prima din cele opt țări vizitate tocmai despre aceasta vorbesc. La Havana s-au perfectat înțelegeri de maximă însemnătate pentru extinderea cooperării în domeniul economiei, științei, culturii, artei, presei, sănătății, învățămîntului, formării de cadre, ca și în dezvoltarea conlucrării dintre cele două partide. Adîncirea, lărgirea și diversificarea schimburilor de bunuri materiale și spirituale dintre țara noastră și Cuba se vor repercuta, desigur, favorabil în dezvoltarea multilaterală a celor două țări socialiste prietene.

Vizita oficială de prietenie în Republica Cuba a delegației de partid și guvernamentale române, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român și președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România a înlesnit un valoros schimb de păreri între conducătorii celor două state cu privire la cele mai arzătoare probleme politice ale lumii contemporane. Comunicatul comun dat la sfîrșitul vizitei consemnează problemele discutate într-un spirit de profundă analiză și acord deplin. Desprindem dintre acestea: semnificația profundelor procese contemporane pe plan mondial definite de schimbările în raportul de forțe în favoarea socialismului și mișcării de eliberare națională; afirmarea din ce în ce mai puternică, mai de nezdrunțat a politicii de independență națională a popoarelor și a drepturilor lor sfinte de a dispune liber de bogățiile lor, ofensiva irezistibilă a popoarelor, ajunse la un înalt grad de conștiință și responsabilitate, pentru salvagardarea păcii; afirmarea unui punct de vedere comun de solidaritate deplină cu lupta popoarelor pentru lichidarea colonialismului, a neocolonialismului și a oricăror forme ale opresiunii naționale și rasismului; problemele păcii și securității în Europa, în general, în Balcani, în special, au fost de asemenea examinate, partea cubană dînd o înaltă apreciere activității vii a României în acest sens; înaltele părți au subliniat importanța Conferinței de la Alger a șefilor de state sau guverne ale țărilor nealiniat ca o contribuție adusă rezolvării unor probleme majore ale lumii contemporane; problemele grave ale dezarmării ca și ale întăririi rolului O.N.U. în viața internațională au constituit un important punct al discuțiilor.

O cunoaștere reciprocă mai adîncă și mai cuprinzătoare, întărirea legăturilor multilaterale de prietenie activă dintre Cuba și România, o contribuție majoră la cauza generală a păcii și progresului în lume, iată sinteza vizitei pe care delegația de partid și guvernamentală condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins-o pe pămîntul primului stat socialist din Lumea Nouă.

*

Vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Costa Rica, a doua din cele opt țări latino-americane pe care le vizitează, s-a încheiat de asemenea cu roade prețioase. Tratatul de prietenie și cooperare între Republica Socialistă România și Republica Costa Rica, bazat pe principiul sacrosanct al respectului reciproc pentru independența și suveranitatea națională, pentru dreptul la pace și securitate al fiecărui popor, pentru dreptul de a dispune liber de soarta lor, fără nici o intervenție, constrîngere sau presiune externă, ca și acordurile de cooperare economică, industrială și tehnică pe termen lung, acordul de colaborare culturală, acordul de colaborare științifică și tehnică, efectuarea unui schimb de note privind încheierea unei înțelegeri referitoare la facilitarea acordării vizelor, toate acestea configurează pașii efectivi făcuți pentru consolidarea prieteniei și colaborării pe plan mondial între țara noastră și Republica Costa Rica prietenă.

E. DASCĂLU

În timpul convorbirilor oficiale din Costa Rica.

După semnarea Tratatului de prietenie și cooperare între Republica Socialistă România și Republica Costa Rica.

Caracas — capitala Venezuelei.

venezuela

Descoperită în 1498, la a treia expediție transatlantică a lui Columb, și primindu-și, un an mai târziu, numele de «mica Veneție» (pentru că aglomerarea de case pe piloni ale indienilor din golful Maracaibo a amintit călătorilor europeni cetatea din nordul Adriaticii), Venezuela a rămas totuși vreme îndelungată, un teritoriu în mare măsură necunoscut: fluviul Orinoco, ax central al structurii hidrografice a țării, a fost explorat pe întreaga sa întindere abia în 1930, iar suprafețe importante din interiorul țării — a treia, ca întindere, din America de Sud — sînt încă slab populate, istoria consumîndu-se, secole în șir, îndeosebi în orașele de pe litoral și din apropierea acestuia.

...O istorie care constituie, desigur, un temei de mîndrie pentru poporul acestei țări, de pe teritoriul căreia au pornit luptele care au dus la emanciparea statelor latino-americane. Simon Bolivar, cel mai strălucit dintre conducătorii acestor lupte, s-a născut, și se află înmormîntat, la Caracas — capitala numită după tribul de indieni care a cedat cel mai greu în înfruntarea inegală cu conchistadorii spanioli; șeful tribului, Guaycaipuro este, în prezent, numărat și el între eroii naționali.

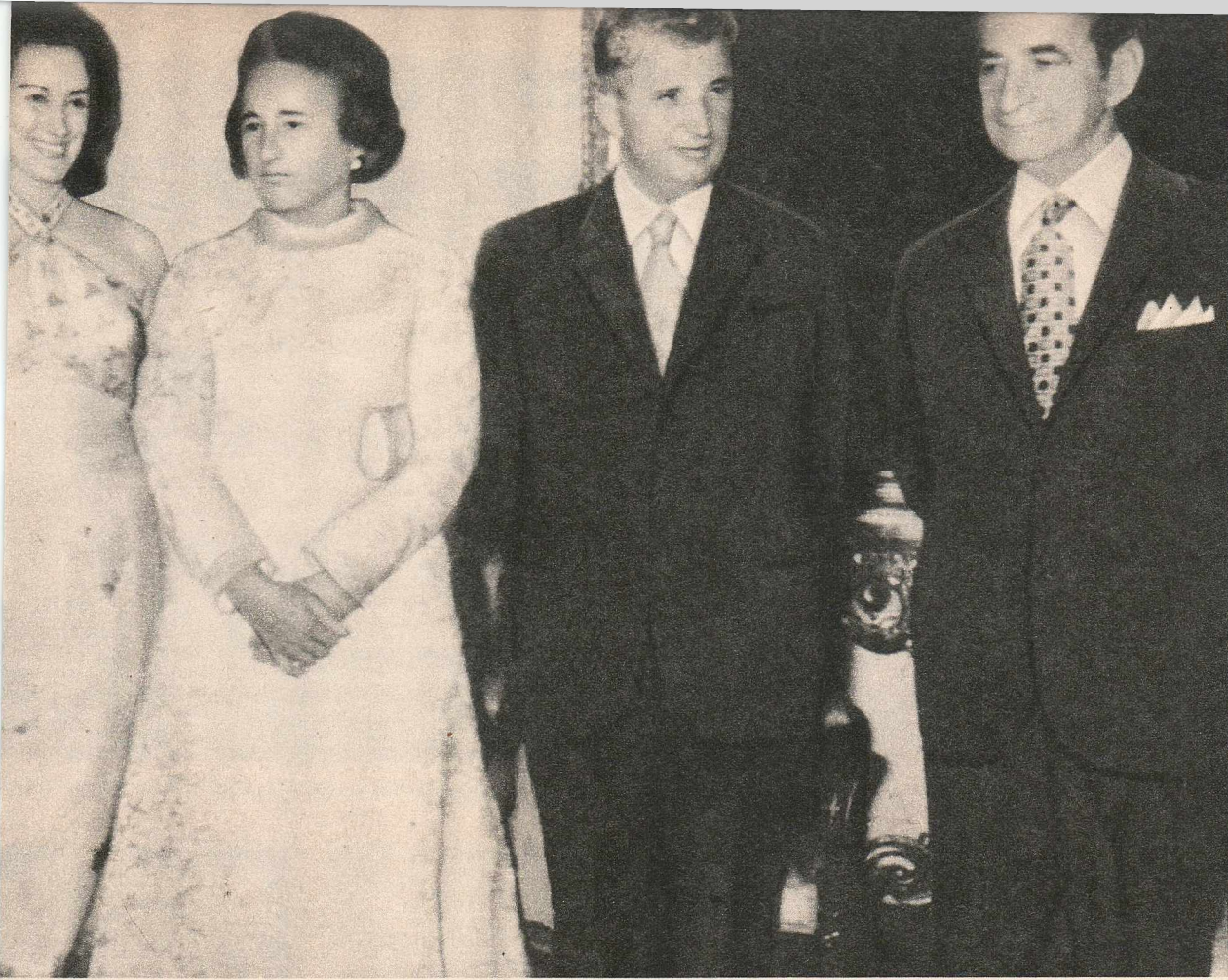
Intemeiat pe la jumătatea secolului al 17-lea, Caracas a fost cîtăva vreme eclipsat de porturile de la Atlantic; situat la peste 1 000 de metri altitudine și într-o regiune nu ideal de accesibilă, orașul a avut totuși șansa să devină o general-acceptată ultimă escală pentru negustorii din interiorul țării aflați în drum spre litoral, îndeosebi spre La Guaira, port care servește și astăzi capitalei ca deschidere spre ocean. Cu deosebirea că, astăzi, legătura dintre Caracas și La Guaira este asigurată, trecînd pe lângă modernul aeroport internațional Maiquetia, pe una dintre cele mai spectaculare autostrăzi ale continentului american. «Los caraquenos», locuitorii capitalei venezuelane, sînt deosebit de mîndri de orașul lor, a cărui dezvoltare urbanistică justifică din plin acest sentiment, pentru că este fără îndoială remarcabil un ansamblu care include ultramodernul «Centro Bolivar» — perechea de zgîrie-nori care servesc drept sediu unei administrații cu mari merite în evoluția, constant și clarvăzător dirijată a capitalei, în ultimele patru decenii — și cartierele care păstrează fizionomia unor perioade îndepărtate (pe alocuri, cu secole) cum sînt La Pastora sau împrejurimile pieței Bolivar.

...Apropiindu-se, pe apă, de golful Maracaibo, o expediție contemporană nu ar mai observa, probabil, colibe pe piloni ale indienilor — deși unele au fost conservate — care au inspirat numele țării. Remarcate ar fi, în schimb, numeroasele sonde înălțîndu-se, într-o succesiune ordonată, aproape nesfîrșită, din apele golfului. Venezuela deține cele mai însemnate resurse de petrol ale emisferei vestice, rezervele subsolului și cele submarine fiind încă incomplet exploatare. Ca și în alte părți, existența acestei avuții potențiale a determinat interesul deloc binevenit al unor societăți străine, care s-au implantat aici încă din cel de-al doilea deceniu al secolului, sporindu-și rapid investițiile spre sfîrșitul deceniului al cincilea: în perioada 1947-1949, de exemplu, 72 la sută din investițiile nord-americane orientate spre America Latină au fost destinate exploatarea petrolului venezuelan.

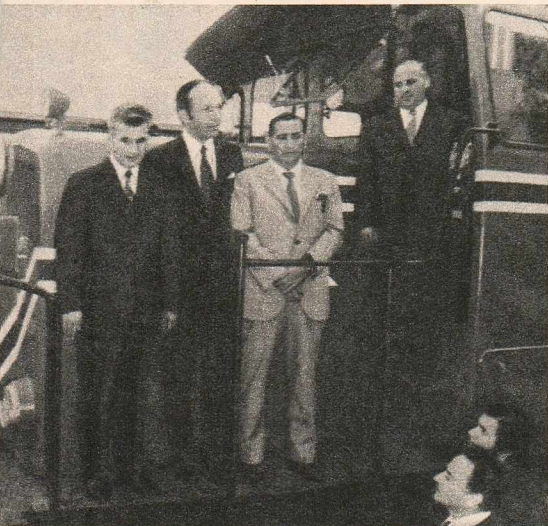
În ultimii ani, în concordanță cu tendințe manifestate în numeroase regiuni ale lumii și, totodată, corespunzător aspirațiilor poporului acestei țări, au fost adoptate măsuri de natură să asigure instituirea treptată a controlului național asupra resurselor naturale și utilizarea acestora în scopul stimulării dezvoltării generale a țării. Este vorba despre îmbunătățirea condițiilor de comercializare a petrolului, trecerea sub controlul statului a comerțului intern cu produse petroliere și, îndeosebi, stabilirea unei date limită — 1983 — de la care, actualele concesiuni exprînd, terenurile petrolifere, întregul echipament și bunurile aparținînd companiilor străine să treacă sub controlul statului venezuelan. Au fost puse, tot în perioada ultimilor ani, bazele unei industrie petrochimice naționale, urmîndu-se — desigur și prin dezvoltarea altor sectoare, așa cum este siderurgia, care valorifică de asemenea resurse venezuelane — obiectivul unei accelerare și benefice dezvoltări economice.

Este o evoluție care situează Venezuela în pas cu perioada contemporană, cu aspirațiile de dezvoltare și progres tot mai caracteristice continentului latino-american și lumii în care trăim.

Mihai MATEI

La recepția oferită de președintele José Figueres Ferrer în onoarea înalților oaspeți români.

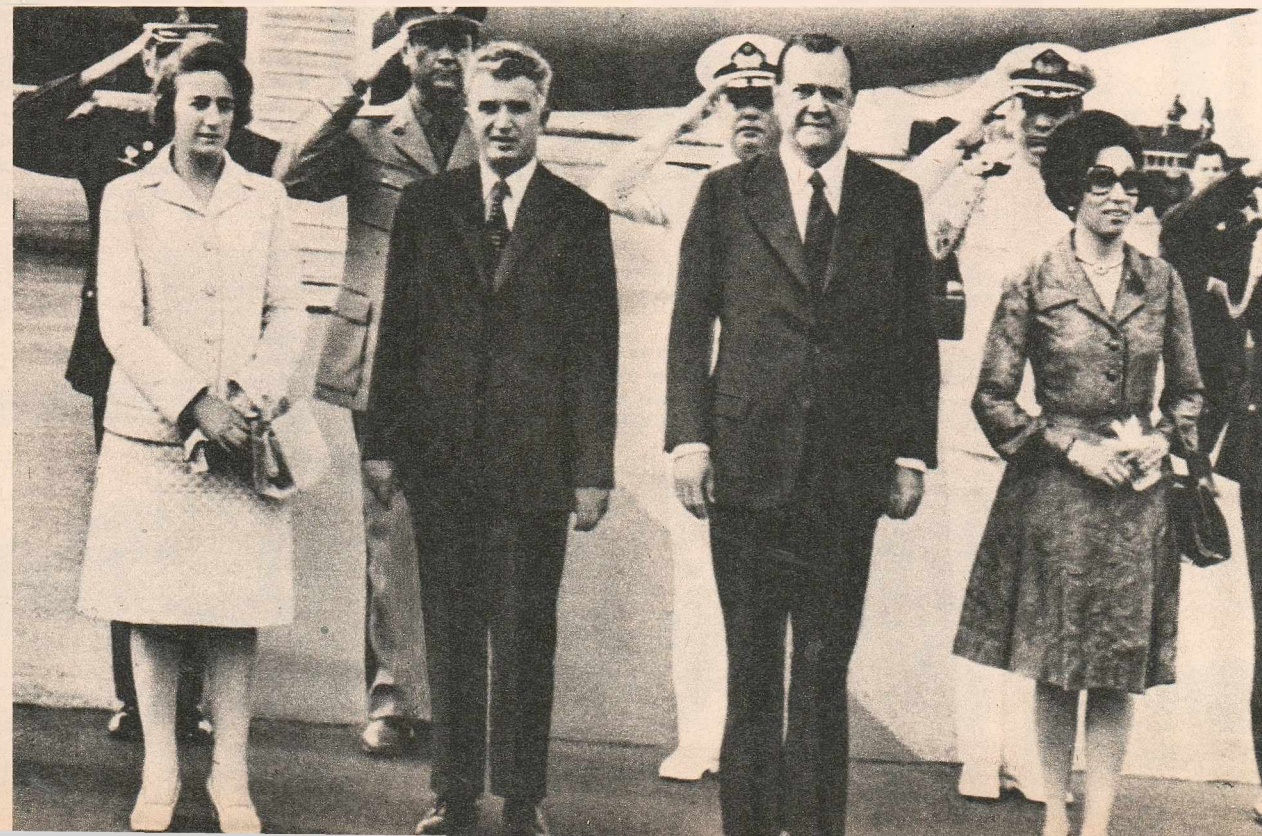

Pe o locomotivă românească...

...și printre muncitorii de la gara «Ferrocarril Electrico al Pacifico» din San José.

La sosirea pe aeroportul internațional Maiquetia din capitala Venezuelei, Caracas.

● REALITATEA ILUSTRATĂ ●

Din planta aceasta care se numește floarea-soarelui se face untdelemnul. Cum oare? Printre statui, Mihaela?... (Ion Predoșanu)

Auf wiederseh'n, Bukarest! Mai venim și la anu' că ne-a plăcut. (Sori Dan)

Criticul Romul Munteanu, directorul editurii Univers, cu gândul la viitoarele apariții editoriale (Const. Cioboată)

La noi, în ceapeu, cu zootehnia, lucrurile merg bine. (Em. Tânjală)

Trecerea pe sub barieră stric interzisă. Se exceptează vehiculele pînă la un măgar pe tere. (Em. Tânjală)

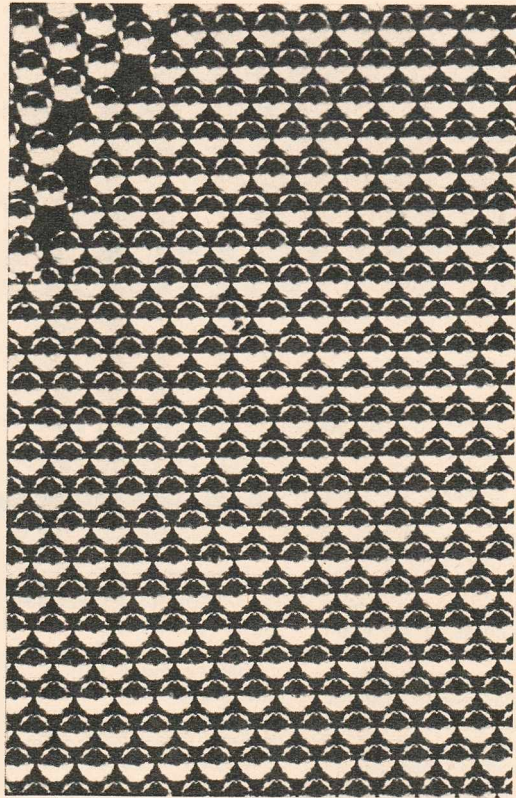
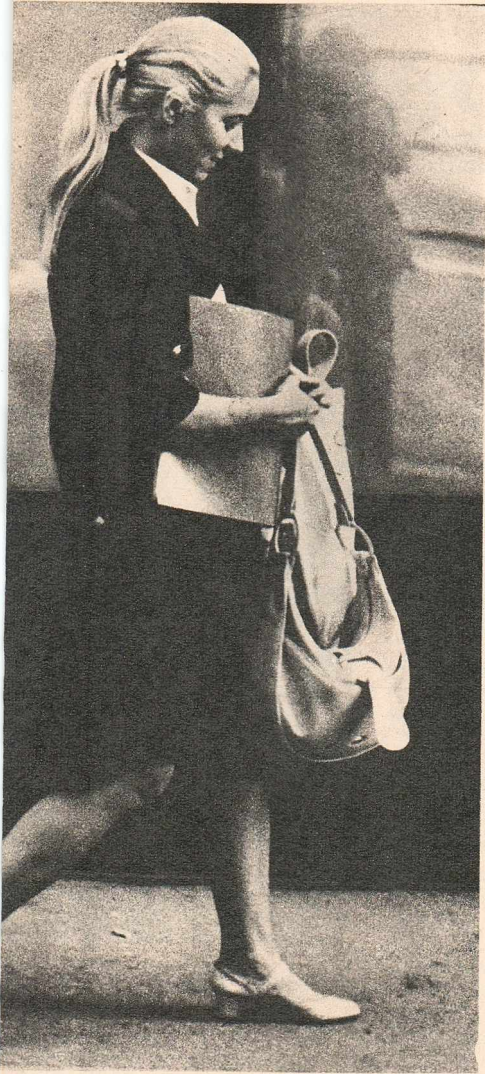

«A mai trecut o zi» — posibil titlu al unui posibil roman de Corneliu Leu. (Const. Cioboată)

Rarism exemplar de ciine-lup care are nu numai colțul alb ci și blana. Aparține cititoarei noastre, economista Lica Gheorghe, care ne-a trimis fotografia întru desfătarea ochiului celor ce iubesc animalele.

● REALITATEA ILUSTRATĂ ●

Rulmenți de Brașov. Frumos mai pot să arate niște bile de oțel. (Sorin Dan)

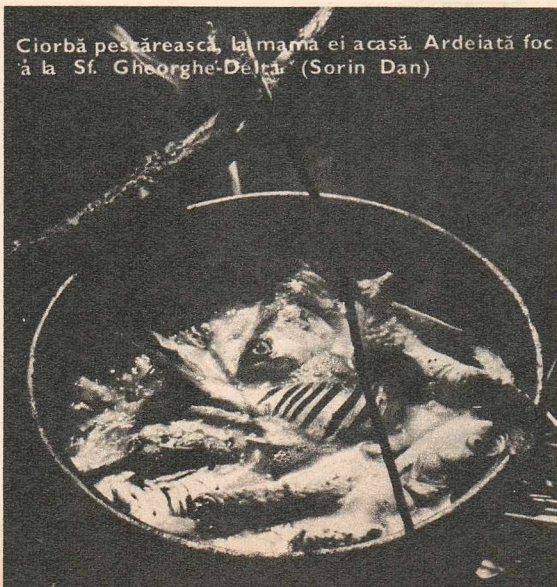
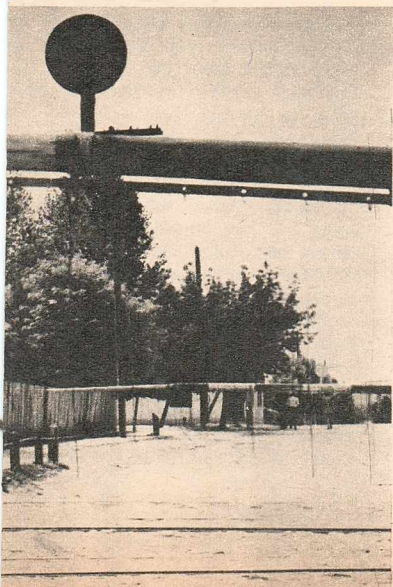
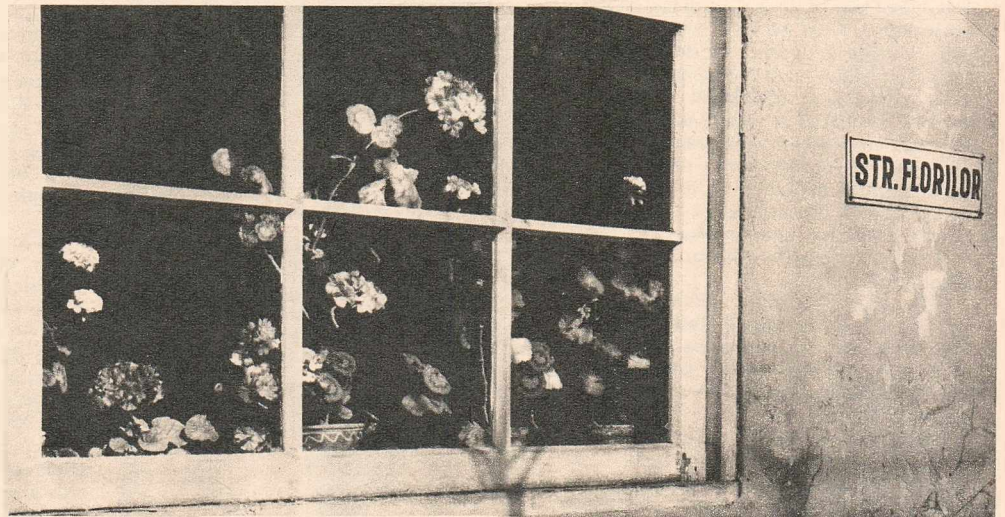
Străvechi obiceiuri nu de toți uitate. Instantaneu în comuna Bragadiru, unde tradiția «cîntatului din tîrn», simbol al bucuriei evenimentului nupțial, se păstrează în toată frumusețea ei frustă, (Ioan Osmulchevici)

▶ Acești pietoni minunați: Silvia Popovici (Const. Cioboată)

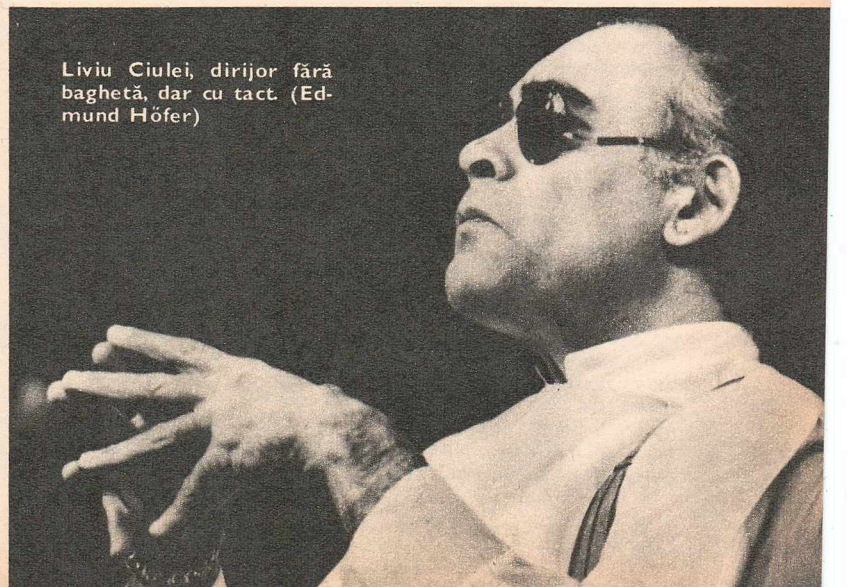

◀ Tudorică suflă. Suflă cînd e gol, suflă cînd nu e gol; suflă cînd e fault, suflă cînd nu e fault; suflă cînd e fotbal adevărat, suflă cînd e arșici. Suflă mereu, ca un arbitru nehotărît (P.G. Penescu)

Despre inutilitatea explicației. (Em. Tânjală)

Ciorbă pescărească, la mama ei acasă. Ardeiată foc ă la Sf. Gheorghe-Delta. (Sorin Dan)

Liviu Ciulei, dirijor fără baghetă, dar cu tact. (Edmund Höfer)

sănătate «made in» govora, căciulata, călimănești, olănești

18 zile de ameliorare pentru sănătatea dumneavoastră

La Govora, Căciulata, Călimănești și Olănești — toate stațiuni balneoclimaterice din județul Vâlcea — oamenii reușesc în decursul a 18 zile să-și refacă sau amelioreze sănătatea beneficiind de aer, de soare, de medici și de tradiția existentă atît pe linie administrativă cît și pe linie sanitară. Starea de băi, să-i spunem așa, se bazează pe anumite rigori și, firește, sarcina celor care se ocupă de bolnavi nu-i nici ușoară și nici de invidiat. Lucrul cel mai bun este acela rămas încă de la înființarea lor: ele există pentru sănătatea oamenilor și deși sănătatea reprezintă bunul cel mai de preț al omului, prețul la care ea este tratată nu-i nici mare, nici mic, ci stabilit în funcție de salarii și de venituri. Trebuie să avem curajul să recunoaștem ori de cîte ori avem ocazia că — mai stîngaci sau de «serviciu» scrise — afirmațiile de genul «pentru statul socialist bunul cel mai de preț e omul» sînt adevărate și dovedite. Tot mai mulți bolnavi, însoțiți uneori de membrii lor de familie sau ai altora, turiști sau sănătoși dornici de excursie ridică în fața organizatorilor probleme ce-i pot imbolnăvi. Mai puțin la Căciulata, pe care am vizitat-o. Fiind pe locul patru din cele patru vizitate, avîndu-și an de an bolnavii ei, Căciulata respiră o atmosferă mai puțin crispată, o atmosferă cumva comunală. Se cîrtește la fiecare pas la adresa mîncării, înțelegîndu-se, după discuții mai mult sau mai puțin lungi, că niciodată într-o stațiune mîncarea nu va fi ca acasă iar dacă va fi, nimeni nu va recunoaște. Cineva chiar îmi spunea: «Aici mîncarea nu-i pentru oameni sănătoși». Ce poți răspunde? Nu-i.

Cele cîteva localuri servesc decent și civilizată, există posibilitatea completării meniului. Civilizația servirii merge pînă-ntr-acolo încît cerînd cartofi prăjiți și se răspunde: vă rugăm să așteptați puțin, nu-s gata.

Cei mai mulți dintre oameni par a se cunoaște de cînd lumea, se salută, se opresc, schimbă aceleași cuvinte și se despart. Se discută cel mai mult despre ceea ce oamenii nu au: despre sănătate. Despre faptul că o serie are doar 18 zile. Că în ultimul timp vremea a fost bună. Seara se fac plimbări pe malul Oltului și din cînd în cînd este evocat numele poetului Grigore Alexandrescu. Dacă păstrăm cota de umor locală rezultă că nu-l evocă toți pentru că nu toți au trecut pe la școală. «Era atît de sfios că n-a făcut nici liceul; îi era rusine să treacă pe la școală». Sau: «Am un serviciu atît de important încît n-am voie nici să răcesc. În timpul concediului însă da». N-am citat aici aceste cîteva lucruri de dragul anecdoticii, ci pentru că ele reflectă o stare de spirit, bună, liniștită, calmă.

După cum se știe există o anume literatură scrisă și o alta vorbită cum că în stațiuni înfloresc dragostele pasagere, că acolo moralitatea ar fi mai puțin rigidă. Sigur, la izvorul cu apă minerală nr. 2 din Căciulata prietenii se leagă mai ușor decît în Piața Unirii din București, și se păstrează mai ușor. Totuși, oamenii

sînt bolnavi, și nu de dragoste, ci de ulcer. Uneori da, de dragoste, dar indirect. Într-o patiserie, Maria Dinescu scria încruntată, ca toți oamenii care scriu, și punînd din cînd în cînd cotul pe pagina 2 unde ajunsese cînd am văzut-o: «Nu scriu unei persoane anume — scriu doar așa... L-am cunoscut pe vremea cînd lucram la un lacto-bar și a fost primul om din viața mea. Nu știu de ce, dar eram fericiți amîndoi; poate unde aveam nevoie unul de celălalt. A plecat totuși și de atunci aș vrea să mă despart în două. Să-mi reproșez mie pe de o parte și lui pe de altă parte. Dar asta-i viața».

Afară, în fața noastră, Nicolae Moise vînzător la loz în plic, îmi explică. «Stau și trei zile pe o pungă. Aici lumea nu prea are încredere în loz în plic, ci în faptul că se face bine».

Și pentru că un lucru adevărat «nu se există» fără dragoste, închei amintindu-mi de perechile de tineri de pe străzile orașului a căror posibilă traică prietenie începe din priviri, continuă pe la izvoarele de apă minerală și se termină cînd boala lor va împlini 18 zile de ameliorare.

Eugen SECELEANU

Întîi termin scrisoarea și apoi mă decid cui o trimit.

«parc-am dat cu pumnu-n stele»

«...așa mă țin de belele!
Mai dă lumea de belele,
Și tot mai scapă de ele.
Dar eu am dat de-o belea,
Și n-am bani să scap de ea
Cu-ntreagă familia!»

...cîntă cu multă simțire Babelan Petre-Cioc, acordeonist la ansamblul de muzică populară «Vilceanca», o veche melodie de lume și de inimă albastră...

«Belele» — ca să zicem așa! — are și Gheorghe Horelu, primarul splendidei stațiuni balneoclimaterice Olănești; dar de o cu totul altă natură! Necazul domniei-sale constă mai ales în faptul că Olăneștiul a devenit neîncăpător pentru cei sosiți de pe toate meleagurile țării, pe de o parte, pe de alta pentru cei veniți de prin lumea întreagă! Stațiunea, care are un trecut istoric dramatic (vom reveni asupra acestui aspect!), și care este comparată cu Karlovy Vary (izvoarele noastre sînt mult mai puternice, cehii au în schimb o bază materială mai dezvoltată!), este suprasaturată la ora actuală: a găsi o cameră, as-tăzi, în plin sezon, în Olănești reprezintă o himeră!...

Complexul asigură tratament diferit pentru 3 000 de bolnavi pe serie (18 zile); în plus, peste 1 000 de turiști servesc masa în cele trei unități T.A.P.L.: restaurantul «Cascada», «Intim-bar» și bufetul «Cheia»; și totuși, ca eficacitate, Olăneștiul se află pe primul loc printre stațiunile de pe Valea Oltului (în anul trecut, de pildă, aici s-a realizat un beneficiu net de peste un milion lei!), în schimb, din punct de vedere al bazei materiale, se află abia pe locul III. (După Călimănești și Govora...) Și primarul îmi replică, pe bună dreptate: «Unde e dreptatea în acest caz?!»...

...Izvorul 24, cunoscut pe plan internațional, «se ocupă» cu vindecarea bolilor de rinichi, ficat etc. Izvorul 5 și-a luat în dotare vindecarea bolilor de stomac. Izvorul 7 — pe cele alergice (de notat că la acest din urmă izvor apa se recoltează direct în fiole; așadar, dincolo de tratamentul pe cale bucală, se fac aici injecții — cu eficacitate sporită! — cu apă de izvor pură!... Ei bine, aceste izvoare — și încă altele asemenea «minuni» de sănătate — sînt amenințate cu dispariția prin scăderea debitului, urmare a suprasolicității lor.

— În 1969, datorită unor ploii torențiale, grupul de izvoare 7,8,9,10,11 și 12 a fost distrus! L-am refăcut așa cum am putut, prin posibilitățile județului; urmează a se trece la recaptarea și modernizarea lor, se planificaseră pentru asta 12 milioane!... dar nu s-au dat la timp de către Ministerul Turismului și cel al Sănătății, drept pentru care Constructorul-C.F.R. Craiova nu a putut ataca lucrarea!...

— Ce alte greutăți mai aveți aici, tovarășe Horelu?

— Nu avem un Complex cultural de anvergură, sala Casei de cultură, construită din paianță, este necorespunzătoare din toate punctele de vedere... Apoi chestiunea aprovizionării: noi fiind o stațiune montană, piața neorganizată este aproape inexistentă. Simțim nevoia legumelor proaspete, și mai dorim în plus o mai atentă aprovizionare din partea unităților județene. Oricum însă, principala noastră «hibă» se resimte în lipsa de locuri! Avem

Omul cu cartea — sau prima Gheorghe Horelu.

nevoie de urgență aici, în Olănești, puțin 1 000 de locuri-cazare, și de cîteva pentru 1 000-2 000 de bolnavi!...

...Primele documente care menționează efectul curativ al apelor din Olănești datează din anul 1760... Prin 1830 se făcuseră analize de laborator. În 1878 «Expoziția Internațională a Apelor Minerale», Olăneștiul obține Medalia de Aur.

Situată la o altitudine de 450 metri, Olănești — dincolo de problemele ce apar în mintă pe conducătorii ei de fapt — dezvoltă, de la prima vedere, ca stațiune de o frumusețe aparte. O așezare elegantă și curată, năpădită literalmente de o mulțime veșnic în mișcare, păstrînd liniștea caracteristică unui loc mai puțin vizitat; o mulțime disciplinată, și în același timp totuși (moda nu și-a retras încă din aici tentaculele și bine face!), o mulțime bine dispusă, bucurîndu-se din plin de aer și soare, o mulțime serioasă — din ea așteptînd cu răbdare sfîrșitul suferinței sau numai ușoare dure consecințe... În ordine, mulțimea asta pe care o găsim la ore fixe, aproape înconlocată — deși în grupuri de cunoștințe — pe malul izvoarelor, lungă de sute de metri.

Două laitmotive vizuale predomină în această agitație tăcută: florile (repet: de multe flori; pînă și vilele au primăria primesc în continuare — nume de firmă instalate pe moderne firme de sticlă — și sticlele... acele sticle sunt mai bine-zis, ușor borcănate și strălucite la mijloc, marcînd gradajul de necesar fiecărei cure!... Flori și sticlă încă ceva — temporar de data asta: «Expoziția de pictură» a doctorului Vladimir Maruseac, admirabilă explozie de culoare în motive vilcene!...

...Revin alături de Gheorghe Horelu omul s-a mai liniștit acum, după ce a vărsat năduful — constat dintr-o dată de altfel e un om calm, blînd; și-a răsturnat la 40 de ani; e legat trup și suflet de stațiune, și poate că din pricina asta face problemele ce se ivește aici îl atîrnă doar mai tare!... De profesie este tehnician silvic, am remarcat încă de la cunoștința noastră, avînd loc în sediul primăriei o carte în mină; și-a luat-o și

Instantaneu din Olănești.

insul, purtând-o așa, sub braț, pe parusul tuturor peregrinărilor noastre prin stațiune. Credeam că e o carte de lectură, au de specialitate, dar m-am înșelat: mi-a rătat-o, zimbând ușor: «Învățați limba franceză fără profesor!»... Este student în anul V la «Ștefan Gheorghiu». Primarim (cu toate responsabilitățile ce se impun de aici), dar și «tînăr studios», doric să-și perfecționeze cunoștințele!

«...ieri a venit unul la mine, un cetățean din familia, aproape că avea lacrimi în ochi — a venit la mine așa, ca la ultima speranță, a la ultima mină!... Abia am reușit să le ăsesc loc în Olănești-sa! Nu e ușor deoc, deloc nu e ușoară și nici simplă chestiunea asta!... Nu poți s-o rezolvi cît ai rate din palme, dar ceva trebuie făcut — u?»...

Ne despărțim tîrziu, către după-amiază — mă urc în autobuzul ce mă va purta către Rîmnic — și ochii îmi rămîn pironiți eodată pe un perete: un perete pe care o ăstrușnică trupă de revistă, aflată în urne prin aceste locuri, a lipit un afiș trident colorat și cu fotografii imense: DRAGOSTEA FACE... ARMATĂ!»
...Mare e grădina ta, Doamne!

Horia PĂTRAȘCU

Amuzament... balnearo-sec!

în concediu, omul este legat de suferința lui

Stomacul sau rinichii nu iartă pe nimeni. La Călimănești întâlnești toate vîrștele și toate profesiile. Suferindul de gastrită ori colită cronică rămîne credincios izvorului său de apă sulfuroasă. Dacă, așa cum s-a întîmplat cu unul din izvoarele din Slănic, nu seacă. În răgazurile cînd nu se află la cura internă, soții dezleagă cuvinte încrucișate, soțiile umbli prin magazine, iar cei singuri citesc în cameră sau pe banca din fața pavilionului central. Anual, în Călimănești, se citesc peste 30 000 de cărți, fără a mai pune la socoteală cărțile aduse de acasă.

Cine își inchipuie că bolile de ficat sau stomac, adică afecțiunile digestive, sînt proprii epocii moderne află că, de pildă, Călimăneștii este opera strămoșilor noștri, romanii. Liniștiți de această asigurare pe care o primesc la conferințele organizate în sala cinematografului, bolnavii își vîd în continuare de-ale lor. Fac excursii, citesc, merg la spectacole, și de trei ori pe zi, cu o oră înaintea mesei, cumînți, se înșiruie în fața izvorului. De parcă disciplina acestui ceremonial stabilește toate celelalte ritmuri ale stațiunii, turiștii se comportă la fel de calmi și de răbdători la ieșirea de la cinema, în sala de așteptare a medicului sau la cofetărie. Copiii joacă țîntar, bunicile croșetează pe aleile parcului, ziare și reviste ascund chipuri tinere, bărbații povestesc ce au făcut de cînd nu s-au văzut plimbîndu-se cîte doi:

— Am ținut dușul în sus și nițel aplecat, ca să se echilibreze jeturile de apă. Sau:

— Rideam singur, nevastă-mea dormea, deși, îți repet, cartea nu e cine știe ce.

Nu toți turiștii veniți aici sînt bolnavi. Copiii au venit cu părinții, părinții au venit cu copiii, soțiile și-au urmat soții, iar soții soțiile. E greu să-i deosebești din pricina atmosferei generale care își pune amprenta pe toate. Inginerul Gheorghe Mitrescu, de la Centrala mecanică de material rulant din București, își însoțește, de pildă, soția. Ultimii doi ani nu s-au potrivit la concedii și anul ăsta au hotărît să nu mai rateze ocazia de a fi împreună. Face plimbări în aer liber, stă la club, nu se grăbește: ca un turist balnear autentic. Ba, dacă l-am compara cu prietenul său nedespărțit, Cornel Bejan din Pașcani, un reumatic de aproape 30 de ani, cu o fostă anchiloză generalizată, încît era hrănit cu lingurița, rezultatul ar fi favorabil acestuia din urmă. Soția tehnicianului Cornel Bejan a împlinit, la 18 august, 20 de ani de cînd e suferindă de ficat (de la nașterea fiului). Împreună, la Călimănești, nu vin decît de 12 ani. Într-un concediu a fost cu fiul la Turnu Severin ca să-i arate locul unde a fost bombardat căminul de ucenici, de pe urma căruia i se trage reumatismul, dar

nu l-a mai recunoscut. După două săptămîni de tratament se simte întremat tot anul. La Călimănești e bine, e de părere Cornel Bejan, aerul e încă pur. Un Wartburg cocoșat pe trotuar scoate trîmbe de tum negru-albastru. Poate se vor lua măsuri mai tîrziu...

Acum, spre toamnă, în stațiune încep să sosească țărani. De la directorul medical află că Uniunea cooperativelor agricole de producție intenționează să deschidă un sanatoriu special pentru ei. Țărani suferă mai puțin de obezitate și mai mult de reumatism. N-au nevoie de plimbări lungi în aer liber, mai ales după campaniile de vară. Maria Uricaru din Teiuș a venit mai devreme. Eugen Uricaru, soțul Mariei, va veni mai tîrziu, după plecarea ei. Ca să nu rămînă gospodăria singură. Dealtfel, sînt tot timpul împreună. Numai la tratament se despart. Maria Uricaru croșetează un «mileu» pentru televizor. N-a mai fost pînă acum la tratament și n-ar fi venit nici anul ăsta, oamenii nu se prea omoară să plece de lîngă gospodărie, dacă nu i-ar fi spus o vecină că de cînd a fost la băi au lăsat-o junghiurile. Dacă se mărită fata, poate va mai veni și la anul. «Dacă voi mai trăi pînă atunci», adaugă în grabă.

Oamenii se odihnesc cu gîndul la muncă și seara, amintindu-le toamna care se apropie, discută cu precădere despre activitatea lor: — Eu dacă aș fi în locul directorului le-aș spune oamenilor deschis: uite, faceți așa și așa...

La Călimănești seriile de vară sînt pe terminate. La sfîrșitul toamnei, cînd forfota se potolește iar prețurile se reduc, în stațiune vin pensionarii, adică oamenii care se îngrijesc ca să trăiască pur și simplu.

Nicolae CRISTACHE

despre govoreni get-beget și despre ceilalți

Govoreni get-beget și credincioși Govoreni și după ce vin tare poile, să tot fie vreo 2 500, oameni pașnici, care nu au treabă cu vilegiaturiști decît contra 35 lei camera pe zi (prin O.N.T.) și așternuturi schimbate la săptămînă. Doar contabila Elena Huidu, în vîrstă de 22 ani, șatenă, s-a căsătorit cu un inginer avînd o afecțiune respiratorie (pe jumătate vindecată după aerosolii cu iod din stațiune) și a avut noroc și în Capitală. Restul fetelor se mărită în localitate după ce-și expun fotografia, artistic retușată, în vitrina cooperativei foto, unde a lucrat pînă la pensie și tovarășul Paul Ivanovici, singurul abonat (restul se vinde prin chioșc) la «Flacăra» din sectorul factorului poștal Florea Mănoiu, care aduce zilnic 140 «Scinteii» și cam tot atîtea «Orizonturi» — apreciatul ziar județean, plus 400 scrisori și vederi — pe timp de sezon, cînd se intensifică legitim schimbul de dor și corespondență. Autoturisme — 24 la număr — aparținînd, cu venituri justificate, medicilor și profesorilor localnici, în schimb «Mobra» zace necum-părată de vreun an — pe chestie de poluare fonică — în vitrină la «Electrice», unde stau tot nevindute discurile «Famous roumanian tangos», «Betty Curtis» și «Alexandru Julia». În schimb, se vînd bine, îmi explică responsabilul Ilie Dogaru, mașinile de cusut, aragazurile, televizoarele marca «Venus», discurile Benone Sinulescu, Maria Ciobanu și frații Petre-uş, iar șoferul Mircea Teodorescu, năvîst din comuna Păușesti, a cumpărat chiar și un acordeon «Păltiniș», nu pentru uzul propriu, ci ca să-l inițieze pe fiul său, în vîrstă de 14 ani. Mai află că vizitatorii se axează pe baterii de tranzistoare. Șeful unității «Electrice», Ilie Dogaru, trăiește un paradox: are de-a face cu oameni veniți în concediu dar dumnealui n-a avut parte de concediu de cinci ani, a luat banii pe ele, e adevărat, numai că vrea și omul să plece cu copiii într-o stațiune, să se distreze, și n-are cu cine

lăsa magazinul; cum să lași un milion și jumătate pe mina oricui, căci așa i se spune, «găsești om în loc și pleci», și a vrut să facă o întrebare pe chestia asta la «Comerțul socialist». Dar nu-i nimic, e bună și «Flacăra»...

Govora e tivită toată, de sus și pînă jos, cu flori și copaci cu frunze căzătoare și necăzătoare, iar florile contribuie în asemenea măsură la întreținerea orgoliului localnicilor încît l-au ales viceprimar pe tînărul tehnician horticultor Nicolae Cioacă, după ce, bineînțeles, și-a completat studiile, dumnealui rămînînd mai departe și secretarul comitetului orașenesc U.T.C. În rest, îmi spune plutonierul de miliție Ion Pircălăbescu, pace și voie bună, pentru că «lucrătorii din miliție sînt activi și lucrează preventiv»; și oricît își chinuie tovarășul plutonier memoria nu găsește, în acești șase ani de cînd s-a stabilit cu soția în Govora, decît un singur accident rutier, săvîrșit anul trecut, în stare de ebrietate, de șoferul Ion Simionescu care a intrat cu autocamionul într-un stîlp și a rupt stîlpul, dar a plătit și a pus altul în loc. Totuși, mărturisește pînă la urmă, la insistențele reporterului, cu modestie, cum l-a prins dumnealui, travestit în civil, pe vilegiaturistul Stan Pătroi, paznic de meserie, care furase pe data de 30 iunie un portmoneu cu 70 lei iar pe data de 2 iulie alt

Castele de nisip — încă un miraj al copilăriei.

FLACĂRA — MARTOR OCULAR

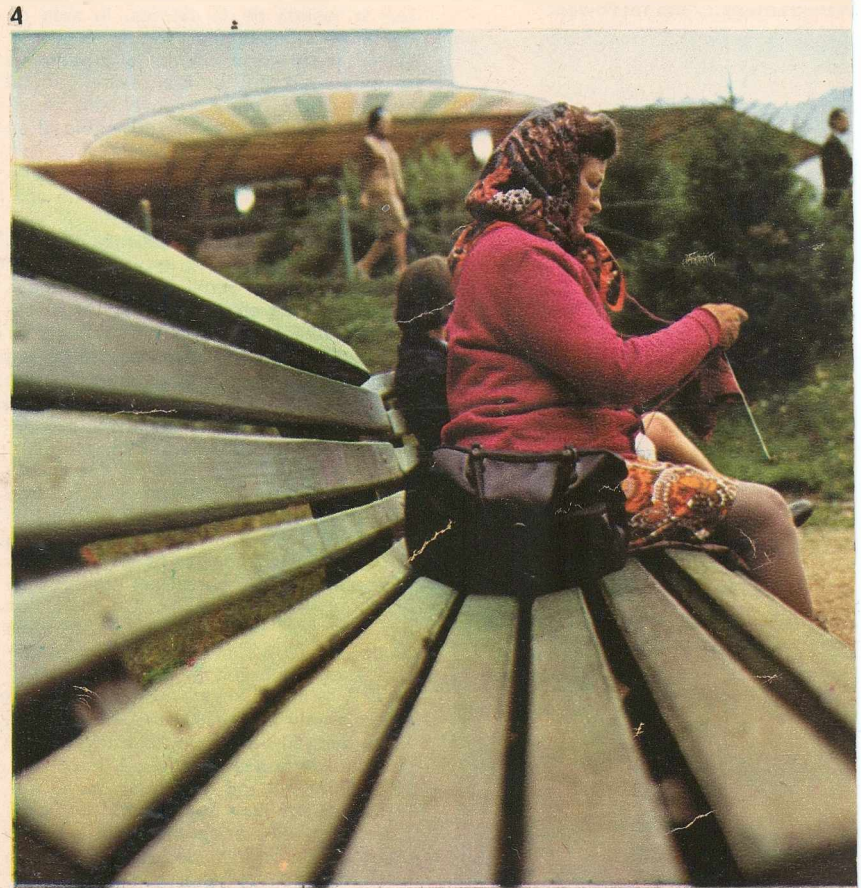

portmoneu cu 230 lei de la vilegiaturii ce făceau gimnastică împotriva atrozei, îmbrăcați sumar, și l-a prins tocmai când pusesese mâna pe niște pantofi și-i aruncase, simțindu-se observat, în instalația sanitară, sus, în rezervor, fără să-i pese că pantofii intră la apă, dar pînă la urmă a intrat el, Stan Pătroi, la apă, datorită vigilentei active a tovarășului plutonier. Nu trebuie însă generalizat, pentru că — și plutonierul Pircălăbescu îmi arată un dosar mare — majoritatea plîngerilor sînt nefondate, vizitatorii își rătăcesc tranzistorul sau banii și zic că li s-au furat, dar le găsesc pînă la urmă și le e jenă...

Ei, așadar, am ajuns la govoreni de-o serie, la cei ce-și tratează reumatismele sau astmul bronșic timp de 18 zile, oameni cam între 40 și 70 de ani, și care sînt circa 2 100 pe serie, deci se dublează automat nevoia de așternuturi curate, friptură la tavă, aer proaspăt și bere a localnicilor. Cîndva, pe la 1919, un arhitect renumit — același care a construit cazinoul constănțean — a ridicat și aici un palat, o frumusețe, Palas îi zice: cu terase, statui și grădini ca în «Anul trecut la Marienbad», a instalat băi galvanice, jonizări, aerosol și alte minuni, și a chemat bogătașii să se curătească. Acum vin oameni ai muncii de la orașe și sate, frunțași sau pensionari, fără deosebire decît de confort — A, 1,2, sau 3 — iar asta înseamnă deosebire de plată la bilet, care poate fi de sindicat, două sute și ceva, sau de O.N.T., maximum 55 de lei pe zi, masă, casă, tratament. Convenabil. Ei, aici e aici: sînt cumva problemele grele cu organizarea? Asta îl întreb eu

pe tovarășul Ștefan Uruc, directorul stațiunii, dacă are probleme grele de rezolvat, și tovarășul director îmi răspunde franc: «N-avem probleme grele cîta vreme avem relații bune». Pentru carne trebuie relații amicale la Sibiu. Pentru porcii de la gospodăria anexă trebuie relații la furaje, la morile din Craiova și București. La bere nu poți avea relații, acolo e bob numărat. Acolo trebuie repartitie. Relație înseamnă să fii om la rîndul tău și cînd încep durerile articulare sau îl chinuie o bronșită pe vreun tovarăș de la furaje, carne sau zarzavaturi, să-i faci rost de un loc fără să mai aștepte rîndul. Vile, în Govora, frumoase și sănătoase, vreo 26, din care doar una nou-nouță, făcută pentru că a ars una veche în timp ce i se făceau reparații capitale și nu mai merita s-o cirpești. La repartitia locurilor, da, acolo sînt ceva dificultăți, dar dacă-l prinzi pe tovarășul Meșteru într-o zi bună, cînd nu-l chinuie ulcerul și se vede cît e de cumsecade, stai la Govora ca la mama acasă. Mîncarea acceptabilă, dar nu pentru toți vilegiaturii deodată; cînd le place ardelenilor — și e grasă, cu slănină — n-o suportă moldovenii, cînd e piperată, o savurează dobrogenii dar n-o pot mîncă suferinzii de stomac din Gorj, și așa mai departe.

Vreau să aflu cum se simte în Govora Vintilă Murărete, țaran cooperator din Alun, acum la pensie, care deși n-a fost alcoolic de alcool și n-a fumat țigară de tutun, îl chinuie rău spondiloza lombară și cervicală, acum la 68 de ani, cînd e vîdan, cu șapte nepoți de la două fiice, dar noaptea rămîne tot singur în casă

● FLACĂRA—MARTOR OCULAR ●

2 3

n-are cine să-i facă omului o fricție, peste zi face el baie în troaca mare cu de nuc și urzici, despre care a aflat în discuții cu oamenii că folosesc. Ci face alte tratamente, băi galvanice, fizioterapie, raze și s-arată bune, da-l rod îndurările de acasă, ce-o fi cu vaca, a sat-o gata să fete, ce-o fi cu casa, c-a dat femeie cu plată în casă, și pe urmă ei se simte cam singur. «Cu oamenii în apropiere n-ai cum să te potrivești, sunt gospodari, dumnealor salariați, sunt cam retras, țărani de la țară, cine întreabă de vorbă, așa, ca dumneata, orbesc, dacă nu, mai bine tac din gură, poate-s unii mai respingători, și mie nu îmi place, pe unde merg, să mă simt, nu mă respingă oamenii». Pensionarul trărește mai are două zile și pleacă cu tricicla ameliorată, dar pensionarul C. Rafael e la începutul curei și e tare mulțumit că s-a nimerit ca doctorița pensionară Sărătură să-și facă acum cele patru zile de muncă, de douăzeci de ani se află aici, la Govora, și doctorița Sărătură Maria îi știe bolile mai bine decât le știe dînsul, pentru că asta-i viața și ea-i corpul omenesc, supus uzurii, iar tovarășul Rafael găzduiește un adevărat congres al bolilor. Și numai aici, la Govora, unde vine în fiecare an, cu toate corățiile pe piept (căci numai aici, la Govora, le poartă pe toate, vreo zece la număr, tovarășul Rafael fiind vechi ilect), aici se mai sparge congresul. La Govora, unde locuiește, e curățenie luminoasă și așternutul a brad, dar pe lângă tovarășul Rafael e supărat foc și mi spune confidențial că a auzit cum

5

- 1 Un peisaj la ordinea zilei în zilele de concediu.
- 2 Și în stațiuni țărani respectă datina: beau apă de la izvor.
- 3 Fotografiatul, credem, va deveni curînd și el artă populară.
- 4 În stațiuni există loc pentru mai bine, dar și pentru singurătate.
- 5 Dacă n-ai imaginație dar ai bani, vei fi curînd într-o poză cu un urs fost cîndva viu.

Fotografii de Ion PREDOȘANU

că bucătarul — pe care-l știe de o sumedenie de ani și făcea mîncarea de mai mare dragul — a cam dat în darul beției, și de-aia nu s-a dat friptură mai ca lumea de 23 August, ci niște sarmale prea puțin izbutite.

Vasile Manolache, instructor la școala de șoferi profesioniști din Călărași, nesuferind de felul lui, a venit aici cu soția, suferindă de felul ei, cu fetița și a adus-o și pe mama, a luat-o feciorul la băi, prima dată în viață și-a lăsat dumneaei moșul singur acasă, la Dragalina, dar se simte mult mai bine cu piciorul și nu-și mai vine în fire că n-are de trebăluit, și toată ziua, bună-ziua pun-te masă, ridică-te masă, fără ca ea, bătrîna, să se obosească cu ceva. Cum să nu-ți treacă reumatismele dacă nu faci nimic cît e ziua de lungă?

Sanda FAUR

Șura mamei Leana.

cererea în căsătorie

Nu știu să-mi explic plecarea mamei de la Dima. Probabil că, lacom de bani, deși — Dumnezeu să mă ierte! — nu părea, i-o fi cerut o chirie mărită, sau o va fi anunțat că mută pe altcineva în odăile goale din față. Fapt e că mama a reacționat prompt și-n primăvara lui 1918 sau 1919 și-a încărcat într-o căruță toată gospodăria și cu mine pe deasupra, pornind-o spre centru, dar pe strada laterală Mihai Bravul.

Din călătoria mea, din clauza peste grămadă a lucrurilor casnice, țin minte un singur moment care-a amuzat-o grozav pe mama, ca și pe prietenele ei.

În timp ce treceam prin centrul orașului, adică pe șoseaua principală, am văzut mergând spre sau ieșind de la biserică Sf. Ioan o pereche de copii, el, un băiețel cam de vârsta mea, îmbrăcat într-un costum splendid de catifea în dungii colorate și cu un guleraș rotund pe deasupra, ca unul din infanții portre-

telor de epocă, ea, o fetiță parcă nițel mai mare, de vreo 8-9 ani, în rochie de dantelă albă, croșetată; lasă că simpla lor apariție pe străzile Vălenilor era un lucru neobișnuit; dar fetița (ca și băiețelul, dealtfel) era de-o frumusețe cum nu-mi mai fusese dat să văd pînă atunci: cu părul tuns în breton pe frunte și căzîndu-i în plete scurte pe umeri ca o mică pelerină care-i încadra și mai bine ovalul obrazului alb de lapte, în mijlocul căruia se deschideau proporționate o gură admirabil de roșie, ca din petale de trandafir, cu buza de jos parcă nițel răsfrîntă-n afară a ușor dispreț; apoi sprîncenele ca și coada rîndunicii, subțiri, lungi, arcuite și ascuțite spre extremități, negre-albăstrui ca și părul; iar de sub ele, ochii mari și adînci, căprui, a căror privire un pic tristă se filtra printre genele lungi și frizate, deasupra unui nas drept și fin, cu nările

ușor sumese, numai atît cît să-i sporească aerul de noblețe al gurii de care era legat prin buza de sus, subțire și întinsă pînă la încordare și ea, încît întreg acest portret părea ieșit din închipuirea unui pictor franc al secolului XVII sau XVIII. Nu mai vorbesc de picioarele lor încălțate în pantofi de lac cu baretă încheiată cu nasturi de sidif, nici de mersul altier și totuși ușor de parcă pluteau pe caldarîmul butucănos și solid al străzii.

I-am privit îndelung și cu sete; după anii de izolare, de noroi și monștri pe jumătate de fier, pe jumătate de iuft și de postav verde, ai războiului, asemenea apariții aveau ceva din grația și neprevăzutul viorelelor și-al ghiocelilor albi ce țînesc ca niște stele peste noroiul abia înmuiat al mlaștinilor vestitoare că dezghețul primăverii s-a înstăpînit pe pămînt. Și pot spune fără teama că aș greși, că numai o singură

dată în prea scurta viață fusesem atît de șocat ca acum, la vîzul acestei perfecțiuni unice pe care-o întruchipau cei doi copii.

Asta se petrecuse nu mult după plecarea trupelor nemțești, cînd gisisem, atîrnată ca-ntr-un cuier, cartușiera aceea cu gloanțe nemțești, foarte frumoase și lucitoare, cu țeava galbenă de alamă, și vîrfurile ascuțite, albe de cositor sau de argint.

Atunci fusesem fascinat de bijuteria aceea ucigătoare. Tot așa de fascinat am fost și la vederea acelor copii ținîndu-se de mîna și pășind drepti și fermecători pe șoseaua principală a țîrgului. Și tot așa cum la găsirea cartușelor din gardul grădinii noastre m-am întrebat cine le-o fi pus acolo, ale cui vor fiind, tot așa m-am întrebat și la apariția perechii cvasiprințese prin frumusețea și noblețea ei, ai cui vor fi fost și dacă vor fi fiind văleneni.

Răspunsul avea să-mi vină curîndu-mă căci chirigiul, cu mobila noastră clădită peste grămadă, după ce-a executat multe ocoluri și zăbave prin ulițele ulicioare mie necunoscute încă, a reușit să iasă în fine pe strada Mihai Bravul la numărul 4 al acelei străzi se află casa mamei Leana unde ne mutase și unde, în poartă, aștepta mama, probabil nelinițită de atîta întîrziere pe drum atît de scurt. Și tocmai în clipă cînd mă pregăteam să mă dau jos din căruță și să-i ies în întîmpinare mama a apărut în fața mea, din nou, perechea aceea de copii frumoși și eleganți, băiețelul brunet, cu ochii melancolici, surioara lui ceva mai mare, cu gura aceea frumoasă și pletele căzîndu-i greș și întinse pe umeri ca o mică pelerină ce ascundea un chip cu atîta mai al cu cît era mai misterios pentru mine.

De data asta însă admirația și incertarea nu-mi mai trebuiau inhibitivă la cîțiva pași în față se afla mama spre care-am alergat gîfîind ca să-i spun într-un suflet: «Mămico, eu cu fața asta vreau să mă-nsoresc...», declarată care — spre uimirea mea — în loc să lase pe gînduri sau să-i stîrnească reproșuri, a umplut-o de haz, făcînd să pufnească-n rîs. Atunci i-am spus din nou, aproape plîngînd, că asta e dorința mea (și era, într-adevăr) cea mai fierbinte, să fiu însurat cu fetița aceea frumoasă, în rochiță de dantelă și cîmers de zînă.

La care mama a zîmbit din nou, cu data asta mai puțin batjocoritor și mi-a răspuns aducîndu-mă cu picioarele pe pămînt și arătîndu-mi spre căruța mobilă ce se apropia: «Bine, bine! dar mai întîi intră-n curte și ajută-mă să duc lucrurile-n casă!...» Ceea ce am și făcut pe dată, nu fără să constat însă, spre marea mea satisfacție, cîntre casa unde aveam să locuim aceea în care intraseră cei doi copii de-o frumusețe atît de fascinantă nu era decît un gîrduleț din ramuri meșteșug de plop sau de salcie care, și el, comuna spre curtea mamei Leana printr-un soi de palisadă mobilă care ținea la de poartă.

Și așa, cu o cerere-n căsătorie oral strigată și implorată pe lîngă mama mi-am făcut intrarea-n curtea, ca și grădina mamei Leana care, timp de trei ani de zile avea să fie a celor doi frumoși ani ai mei, cei de la sfîrșitul primei copilării, cînd toate senzațiile sînt proaspete ca lacrima de rouă cînd, în fond, lumea ni se înfățișează sub aspectul ei cel mai pereniu fiindcă e și cel mai serios.

enis

totuși, calul rămîne!

tenisul nostru nu este -nu trebuie să fie! – doar o modă

Este oare tenisul o modă?

Va trece moda, vor putezi rachetele pe foniere?

Și vor rămîne, din nou, doar cîteva sute entuziaști?

Nu. Tenisul nu e o modă. Cred, mai cund, că privind jocul campionilor, trăindături de Năstase, Țiriac, și de ceilalți iieți ai noștri, duritatea marilor bătălii, amescoperit un sport ce poate satisface pe aplin marea noastră nevoie de mișcare. n sport ce-l putem practica în zone verzi, risite, alături de părinții și copiii noștri. n sport care, pe nesimțite, lăsîndu-ne să istăm din plăcerea jocului, ne întărește rputul și ne oțelește voința. Un sport pe re, de fapt, nu l-am descoperit numai noi, ntru că, pretutindeni, tot mai mulți meni își fac din el un prieten al sănătății r. În America, din 18 locuitori unul joacă nis. Japonezii au construit într-un singur c, pe malul lacului Yamanaka, la poalele Mont Fuji, 200 de terenuri. Francezii

peste o jumătate de milion de jucători. Să vedem însă cum putem juca noi tenis. presupunem că, după multe așteptări și sistențe, am reușit să ne procurăm o chetă. O rachetă «Neptun», fabricată la ghin, care, fără a avea pretențiile Dun-urilor lui Năstase, reușește totuși să ne isfacă exigențele. Ne-am cumpărat un lot de rugby, un tricou de handbal sau bal — pentru că echipament special de is tot nu se găsește, iar ultima expoziție materiale sportive ne-a arătat că nici ocupări pentru producerea lui nu sînt — am început să căutăm un loc unde să em mingea. În București, spre exemplu, ată depășită vîrsta de 11 ani, vîrstă la e mai poți fi luat în seamă de un club de o asociație sportivă interesată în șterea viitorilor campioni, lucrurile încep se complice. Mai precis, nu ai unde juca,

pentru că la cele cîteva baze sportive dispuse să primească jucători fără perspectivă, locurile sînt limitate, iar cotizațiile încep să devină inaccesibile. Așa că, înainte de a te resemna, nu-ți rămîne decît să încerci de cîteva ori racheta și mingile la un zid din apropiere, într-un parcaj, sau pur și simplu pe stradă, și, bineînțeles, să te întrebi de ce copilul tău, în care, ce-i drept, nu se întrevece un viitor Ilie Năstase, nu poate gusta din satisfacțiile acestui sport.

Nu, tenisul nu-i o modă și cred că nu avem dreptul să lăsăm pe cei dornici să-l practice să se resemneze. Rezultatele lui Năstase, Țiriac și ale celorlalți jucători frunțași au creat tenisului nostru un moment prielnic de dezvoltare, moment în care acest frumos joc poate prinde rădăcini adînci în rîndul oamenilor de toate vîrstele și mai ales în rîndul tineretului. S-au făcut și se fac eforturi pentru mărirea numărului de terenuri, rachete, mingi, corzi etc. dar acum, poate mai mult ca oricînd, ele trebuie intensificate și judicios dirijate. Mă gîndesc că ar trebui să amenajăm în parcuri, cartiere, curțile școlilor, terenuri simple, asfaltate, care nu necesită nici un fel de întreținere. Terenuri fără porți și fără lacăte, unde oricine și oricînd să poată schimba cîteva mingi. Ar trebui, de asemeni, să înființăm cluburi mari de tenis, unde să ne petrecem timpul liber împreună cu familia și prietenii, pentru că, odată inoculați cu microbul tenisului, fiecare dintre noi va răspunde prezent de cîteva ori pe săptămînă, o viață întregă, la propriile sale convocări pentru sport. Ar trebui să facem toate acestea pentru că mai întîi de toate tenisul, datorită particularităților sale, poate constitui un important mijloc de majorare a numărului celor ce practică cu regularitate sportul.

Ștefan GEORGESCU

În era automobilului se părea că soarta calului este pecetluită și că, în afară de amuzament pentru copii, nu va mai avea vreo altă întrebuințare.

Din lupta pentru menținerea calului s-a născut lozincă «TOTUȘI, CALUL RĂMÎNE», adoptată aproape pretutindeni și pe care o vom folosi ca titlu al acestei rubrici menite să țină la curent pe cititori cu evoluția activității hipice în lume.

Dacă în trecut calului îi erau rezervate, în principal, doar sectoarele de muncă din agricultură și armată, astăzi el este folosit multilateral în turismul călare, hipodromurile îl solicită din plin; în multe țări face parte din cortegiile de onoare prezidențiale, iar în ultimul timp a devenit un factor important în terapeutică de reeducare a copiilor handicapați fizic sau mintal.

Calul va juca un rol și în lupta contra poluării aerului. Începutul l-au făcut călăreții americani care în mod obișnuit aplică pe automobilele întîlnite fluturași cu slo-

ganul: «Pentru a combate poluarea aerului, circulați pe cal!»

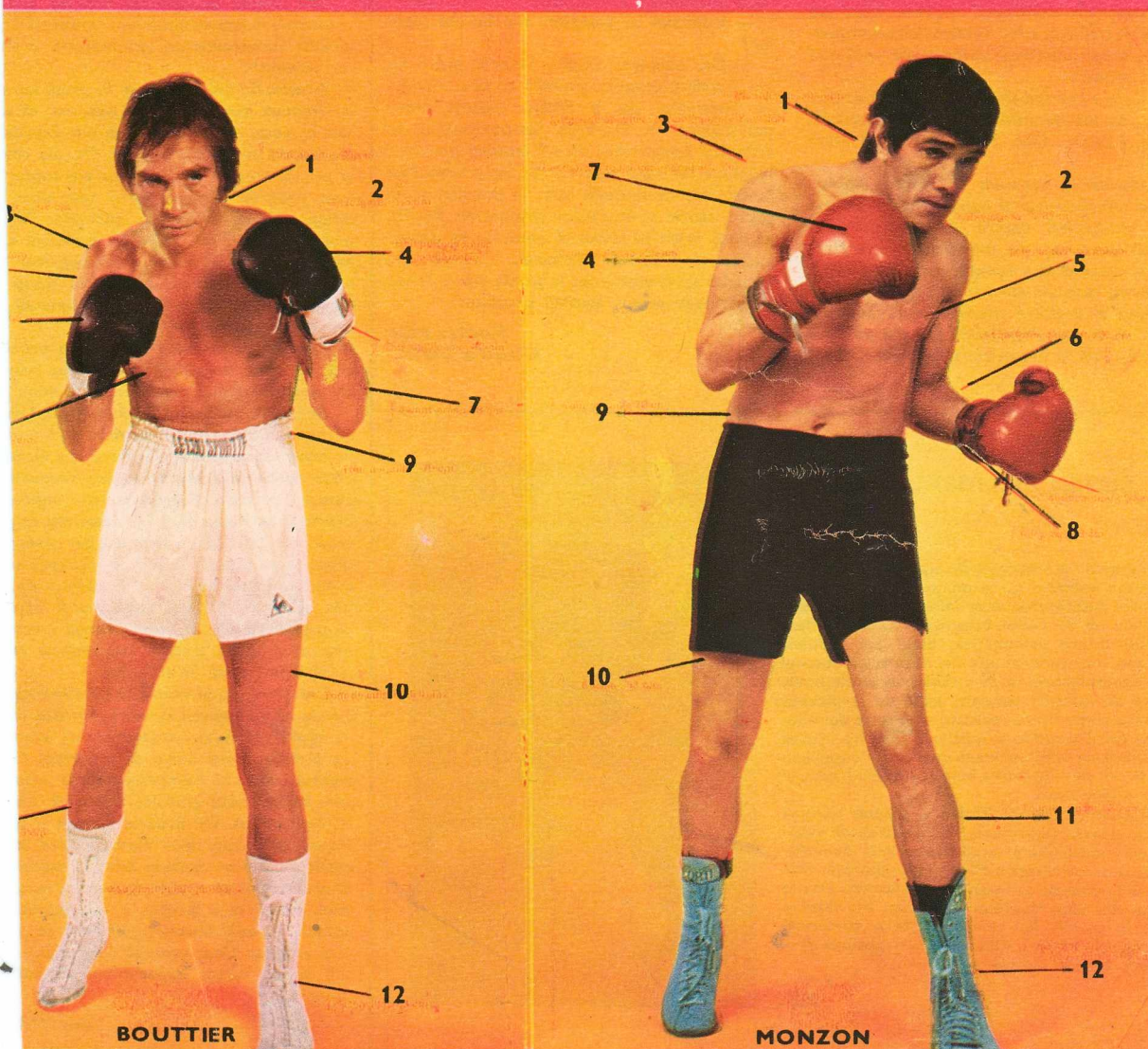
O inițiativă a «Comitetului francez de promovare a calului» a marcat puncte serioase pentru cauza acestui animal în rîndurile copiilor, care au răspuns în mod masiv la concursul intitulat: «CALUL — AMICUL TĂU». Organizatorii acestui concurs și-au propus să-i determine pe copiii de vîrstă școlară să viziteze centrele hipice în scopul de a solicita ulterior înlesnirea practicării călăriei în timpul orelor prevăzute în programul școlilor, fără să asocieze imediat ideea de cal cu competițiile hipice, ci avînd în vedere, în primă instanță, dezvoltarea fizică și distracția. La primul concurs s-au înscris 80 000 de copii între 5 și 15 ani, care au vizitat mai multe centre de călărie și, conform regulamentului, au desenat, în culori, pe pliante, caii care le-au plăcut mai mult. După o selecție prealabilă, juriul, compus din diferiți personalități din lumea echitației, a ales 35 de desene. Premiile au fost împărțite pe patru criterii de vîrstă, stimulîndu-i astfel pe acești copii să descopere bucuriile echitației și să devină, eventual, cîndva, pasionați călăreți și poate chiar viitori campioni.

Cristian ȚOPESCU

„11“- LE PENTRU LEIPZIG VĂZUT DE 11 „SELECTIONERI“ AD-HOC

ANGELO NICULESCU: Răducanu-Sătmăreanu, Boc, Dinu, Deleanu-Dumitru, Nunweiler-Dembrovski, Dobrin, Dumitrache, Iordănescu
ROMULUS BALABAN («Săptămîna»): Răducanu-Sătmăreanu, Boc, Dinu, Velea-Dumitru, Beldeanu-Tărălungă, Dobrin, Dumitrache, Iordănescu
CONSTANTIN TEAȘCA: Răducanu-Sătmăreanu, Boc, Dinu, Velea-Dumitru, Beldeanu-Troi, Dobrin, Oblemenco, Tărălungă
VASILE CĂBULEA («Scinteia tineretului»): Răducanu-Sătmăreanu, Antonescu, Dinu, Velea-Dumitru, Dobrin, Beldeanu-Troi, Dumitrache, Iordănescu
NICOLAE SOARE (Radioteleviziune): Răducanu-Jurcă, Antonescu, Sameș, Deleanu-Dinu, Dumitru, Nunweiler-Troi, Dumitrache, Tărălungă
MARIUS POPESCU («Flacăra»): Răducanu-Sătmăreanu, Boc, Dinu, Deleanu-Dumitru, Beldeanu-Dumitrache (Dembrovski), Dobrin (Oblemenco), Nestorovici
EFTIMIE IONESCU («Sportul»): Răducanu-Sătmăreanu, Boc, Dinu, Manea-Dumitru, Nunweiler-Dembrovski, Dobrin, Dumitrache, Iordănescu
CRISTIAN MANTU («Munca»): Răducanu-Dinu, Sătmăreanu, Antonescu, Sameș, Deleanu-Dumitru, Nunweiler-Tărălungă, Dobrin (Oblemenco), Nestorovici
ION BOCIOACĂ («România Liberă»): Răducanu-Sătmăreanu, Antonescu, Dinu, Velea-Dumitru, Beldeanu, Iordănescu-Troi, Dobrin, Dumitrache
CRISTIAN ȚOPESCU (Ra-ioteleviziune): Răducanu-Sătmăreanu, Antonescu, Dinu, Deleanu-Dumitru, Dobrin, Nunweiler-Tărălungă, Dumitrache, Iordănescu
ADRIAN PĂUNESCU («Flacăra»): Iordache-Dumitru, Boc, Dinu, Deselnicu-Dobrin, Beldeanu-Tărălungă, Oblemenco (M. Sandu), Iordănescu, Marcu (Dumitrache)

CINE VA CÎȘTIGA?

BOUTTIER

MONZON

Sub zgomotoasa conducere publicitară a actorului Alain Delon, la Paris va avea loc în cursul acestei luni partida Bouttier-Monzon, cîntînd pentru titlul mondial de box la categoria mijlocie. Cine va cîștiga? Bouttier, Monzon sau ...Delon? Iată cele două cărți de vizită:

JEAN-CLAUDE BOUTTIER: 28 ani, 1,78 metri, 73 kilograme. Născut la Vittré-Franța. Visul vieții lui — să se facă măcelar. La 14 ani a început să boxeze pentru a se amuza.

Calități: foarte rapid. Lovește precis cu ambele mîini. Are un excelent joc de picioare. Tipul boxerului inteligent, servit de o tehnică foarte bună. Arma numărul 1 — are un croșeu de stînga care urmează necruțător directelor sale. Stilul său este clasic, sobru, eficient. Studiază de regulă jocul adversarului său înainte de a-l ataca.

Defecte: foarte emotiv, nervos, deși caută să-și ascundă aceste puncte slabe. Trebuie să-și perfecționeze apărarea.

CARLOS MONZON: 30 de ani, 1,81 metri, 73 kilograme. Născut la Santa Fé — Argentina. Prima sa slujbă — ajutor de lăptar. S-a apucat de box pentru a scăpa de mizerie.

Calități: foarte puternic, nervi de oțel. Are o lovitură de dreapta întotdeauna foarte periculoasă. Nimeni nu-l impresionează. Pe ring are o singură ambiție: să distrugă.

Defecte: este lent și are o evoluție aparent monotonă, puțin spectaculoasă.

Portretul în cifre al celor doi campioni:
BOUTTIER: 1) grosimea gîtului — 41 centimetri; 2) anvergură — 1,85 metri; 3) lărgimea umerilor — 48 centimetri; 4) grosimea pumnului — 30 centimetri; 5) lovitura de dreapta precisă și seacă; 6) grosimea bicepsului — 32 centimetri; 7) antebraț — 28 centimetri; 8) perimetrul toracic — 96 centimetri; 9) perimetrul taliei — 70 centimetri; 10) perimetrul pulpei — 51 centimetri; 11) perimetrul gambelor — 36 centimetri; 12) glezna — 23 centimetri.

MONZON: 1) grosimea gîtului — 41 centimetri; 2) anvergură — 1,87 metri; 3) lărgimea umerilor — 48 centimetri; 4) grosimea bicepsului — 32 centimetri; 5) perimetrul toracic — 95 centimetri; 6) antebraț — 31 centimetri; 7) grosimea pumnului — 27 centimetri; 8) încheietura mîinii — 18 centimetri; 9) perimetrul taliei — 79 centimetri; 10) perimetrul pulpei — 51 centimetri; 11) perimetrul gambelor — 35 centimetri; 12) glezna — 23 centimetri.

Paul Everac: trei piese-eseu la cartea românească

Definindu-și ultimele piese eseu, Paul Everac nu face, în fond, altceva decât de a declara și de a recunoaște deschis tezismul teatrului său. Dealtfel, Everac s-a și impus în tripleta care dă personalitate scrisului nostru teatral actual — Lovinescu, Baranga, Everac — drept dramaturgul obsedat de idei în tradiția Camil-petresciană.

De aici și virtuțile ideologice ale dramaturgiei care poartă semnătura lui Paul Everac, virtuți sublimite în pasiunea, în incandescența, în patima care însuflețesc fiecare replică, slujind în fiecare caz o angajantă și deloc comodă dezbateră în jurul condiției umane în socialism. Și poate că nu voi greși prea mult dacă voi spune că Everac a înscris, prin teatrul său, o originală contribuție la studierea atât de complexului și de nuanțatului proces al devenirii umane în socialism, ilustrând o neostenită preocupare de a transpune în spațiul literaturii concepte filozofice și de a crea astfel spectatorului condiția de a medita el însuși asupra unor probleme esențiale ale raportului individ — societate, obligându-l, în ultimă instanță, la curajul opțiunii.

Spuneam că dezbaterile propuse scenei de Everac nu sînt comode; ele nu sînt întotdeauna comode pentru că dramaturgul evită confruntarea cu lucrurile comune, surprinzându-ne nu o dată prin voința lui de a ne face să privim realitatea cu ochii deschiși.

Interesantă este, în același timp, de observat, stăruința cu care Paul Everac pune în discuție caracterul specific al modului de gândire românesc, cu alte cuvinte, autohtonismul filozofiei de viață românești, caracterul specific al spiritualității românești și modul specific al acestei spiritualități de a intra în contact cu civilizația modernă, modul specific al acestei spiritualități de a se defini sub imperiul revoluției socialiste.

Cele trei piese-eseu sînt azi, toate, cunoscute, una dintre ele dovedindu-se un autentic succes scenic în multe teatre din țară, deci în fața unui public numeros și foarte divers: «Camera de alături».

«Subsolul» sau «Eseu despre organicitate», demonstrează printr-un destin complicat și tragic integrarea valorilor umane fundamentale ale poporului român în conceptul care definește personalitatea în socialism. Piesa susține și demonstrează, de asemenea, o teză pe care autorul a definit-o drept «spectacularizarea lumii, definind un mod fals de a trăi nu prin pasiune și prin implicare ci prin cenzura estetică și prin distanțare, adică prin canonul vieții moderne» care îl oprește pe individ să fie adevărat.

«Camera de alături» sau «Eseu despre personalitate» este drama care l-a pus pe Everac în cel mai viu contact cu publicul spectator prin ascuțimea și curajul demontării mecanicului aceluși proces care ajunge să ne arate «cum sîntem cînd începem să nu mai fim sau în ce chip începem să nu mai fim adevărați».

«Ape și oglinzi» sau «Eseu despre libertate» este o stufoasă și prea complicată parabolă despre conceptul de libertate comunistă cuprinzînd însă un monolog tragic de o mare forță literară.

Literar vorbind, volumul publicat de «Cartea românească» — editură care face mari servicii literaturii române de actualitate, devotîndu-se ei cu o generozitate nobilă și poate că odată va trebui să observăm rolul jucat de această editură în ultimii ani în instaurarea unui climat de eferescență — literar vorbind, volumul se constituie drept argumentul unui moment de lectură pasionantă și pasionantă.

Scena a validat însă cu deosebire, «Camera de alături», dramă care are, pentru teatru, hotărîtorul merit de a sublima tezismul declarat al autorului în pagină literară autentică și rezistentă.

Dinu SĂRARU

publicul între teatru de-o zi și teatru de un veac (II)

Continuăm discuția noastră, începută în numărul trecut

ACTIVITATEA ARTISTICĂ A GRUPURILOR MUNCITOREȘTI SE ÎNSCRIE PE O ALTĂ DIRECȚIE DECÎT CEA A TEATRULUI OFICIAL.

— Una din temele pe care le cercetați, Margareta Andreescu, este cea privind teatrul muncitoresc. Care poate fi considerat primul spectacol al acestui gen de teatru?

— Azilul de noapte, spectacolul jucat de muncitori, în 1929 în Sala Roxy, a fost punctul culminant al activității unui grup de muncitori îndrumați de B. Lebli. Faptul că acest grup a reușit să joace pe o scenă publică, și nu în cadrul unui club muncitoresc, așa cum se întâmpla, în genere, cu spectacolele de acest fel, face ca ori de cîte ori se vorbește despre teatrul muncitoresc, el să fie primul citat. Mai există o explicație. Așa cum rezultă din cronică poetului Adrian Maniu, spectacolul amintit se înscrie pe o altă traiectorie decît cea a teatrului oficial. Poetul sesiza substanța diferită a spectacolului proletar care, transmițînd «un adevăr nou», a exprimat sentimente autentice, piesa cîștigînd «o frumusețe nouă pe care niciodată nu o va avea pe o scenă oficială».

— Există o frecvență a acestor spectacole?

— În special în anii marilor frămîntări muncitorești. Spectacolele organizate între 1932 și 1933 la Casa Poporului, din strada Izvor, exprimau o fermă angajare în contemporaneitate. Ele sînt mai puțin cunoscute dat fiind că, reprezentate numai la Casa Poporului, nu ajungeau la cunoștința unui public mai larg, obișnuit. Văzute însă de mii de muncitori, exercitau o nebănuită forță agitatorică, fie că prezentau secvențe înregistrate pe viu din evenimentele revoluționare de la Grivița, fie că tratau teme de politică internațională satirizînd violent stări de lucruri la ordinea zilei: mizeria clasei muncitoare ori perspectivele sumbre ale unui nou război mondial.

— Care a fost importanța practică a acestui teatru, cu întinse ramificații și în provincie, la Iași, Pașcani, Cluj, Tîrgu Mureș sau Timișoara?

— Merită să reținem că teatrul muncitoresc, revoluționar și agitatoric era altceva decît obișnuitul teatru de amatori. Era teatrul practicat de muncitori organizați, pentru masa largă a tovarășilor lor de lucru, un teatru care s-a afirmat ca un instrument de luptă al mișcării muncitorești, conduse de P.C.R. în anii ilegalității. El avea menirea să contribuie la organizarea proletariatului,

să-i exprime năzuințele, să devină — și în multe cazuri a devenit — un for al dezbaterilor deschise. La altă scară de valori estetice, teatrul proletar de ieri își continuă drumul în teatrul nostru de azi.

PENTRU A AVEA MÎINE UN SPECTATOR AVIZAT LA NAȚIONAL!

— La ora actuală, în lume, se pune foarte serios problema educării tinerei generații de spectatori. Și Teatrul Ion Creangă pe care îl conduceți de relativ puțin timp, tovarășe Mircea Petre Suci, își propune un asemenea obiectiv. Despre ce este vorba?

— Intenționăm să pregătim pentru tinerii noștri spectatori un ciclu de «Cultură teatrală pentru elevii». Vom prezenta, timp de patru stagii, spectacole-lectii, ilustrînd momente din istoria teatrului universal. Începînd cu stagiunea viitoare vom ilustra teatrul antic grec și latin, tragedia și comedia Formula pe care o vom întrebuița va fi, aceea a spectacolului compus din fragmente din piesele pentru început ale clasicii greci, spectacol încadrat într-o prezentare făcută de profesorul Alexandru Mitru. Ne-am gîndit să continuăm astfel inițiativa lui Ion Marin Sadoveanu și sperăm ca personalitatea cunoscutului istoric și povestitor pentru copii să ferească acțiunea noastră de didacticism.

— Ce moment ați ales din teatrul grec pentru exemplificare?

— Prometeu încătușat și Orestia de Eschil, pietre de hotar ale artei teatrale și ale oricărei culturi umaniste. Subliniez acest lucru deoarece vom încerca să redăm acestor fragmente de piese nobila lor semnificație inițială. Și cred că altfel va privi lumea un viitor spectator, caruia i s-au oferit în copilărie asemenea spectacole.

— Încercăm să povestim alte basme copiilor?

— Da, evident. Copiii, tinerii, elevii nu pot fi hrăniți doar cu povești cu zîne și zmei. La Festivalul de la Piatra Neamț, elevii participanți la lucrările simpozionului au subliniat necesitatea de a fi educați pentru a înțelege limbajul teatral, contemporan. Noi facem mai mult decît atît: le predăm și un scurt istoric al literaturii dramatice. Pentru că, dacă vrem ca mîine să avem un spectator avizat la Teatrul Național, trebuie să-l formăm azi la teatru sau la școală, sau oriunde se înțelege serios această problemă.

Rodica POP
Claudia DIMIU

tetrul tv: marele rol

Reușind să depășească tiparul obișnuit al acțiunii polițiste, cu spioni străini aflați în țară pentru sustragerea unor informații industriale, Marele rol de Tudor Negoiță propune de fapt o înfruntare psihologică. Este fără îndoială un pas, merituos, cu atît mai mult cu cît autorul ne demonstrează că nu a rămas străin de unele date ale culturii teatrale. Jocul de la început teatru-viață, iluzie-realitate amintește de influența lui Pirandello și motivată fiind de intriga polițistă ne demonstrează cum unele experiențe se pot asimila foarte bine atunci cînd autorul are o idee clară.

Regizorul Corneliu Todea a adaptat această piesă pentru televiziune, folosindu-se de avantajele montajului și «redescoperind» personalitatea actoricească a Mihaelei Dumbravă. Stăpînind nuanțele cu inteligență și farmec, actrița teatrului «Ion Vasilescu» așa cum am văzut-o noi în Marele Rol se dovedește o parteneră demnă de Mircea Albulescu și o posibilă prezență pentru marele ecran.

R.P.

despre muzică
vorbim prin muzică

dumitru bughici: nici o școală din lume nu poate da talent

— Știu că sînteți o mică orchestră, un cvartet

— Am cîntat încă de foarte tînr la trompetă, vioară, acordeon și tobă. Abia după război am început să studiez sistematic iar în 1950 am plecat la Leningrad să studiez muzicologie. În ceasurile libere însă improvizăm la pian: m-au auzit profesorii mei și mi-au recomandat să fac compoziție...

— La Leningrad există o prestigioasă școală muzicală...

— Una din cele mai puternice școli din lume care are un cult special pentru muzica clasică

— Ceea ce în pictură înseamnă a ști a actorului înainte de-a picta...

— Exact. Baza acestei școli este o măiestrie desăvîrșită. Nici o școală din lume nu poate da talent; cel talentat devine în Conservatorul din Leningrad un maestru...

— Și prima compoziție?

— O Suiță pentru vioară și pian, care mi-a adus după douăzeci de ani o satisfacție reală: puțin timp în urmă violonistul Mihai Constantinescu a cîntat-o în Italia și Spania, și a vădit cu cronici foarte elogioase la muzica mea

— V-ați întors acum cîteva ceasuri de la București? — A fost prima săptămînă a muzicii române organizată în orașul meu de suflet. Bucureștenii nu are așa ceva. Toate tendințele au fost prezentate în acest festival. Sub bolta Atenei sînt posibilități mai mari, dar am impresii inițiativele valoroase au loc acum în județul țării și mai puțin în Capitală. Dintr-o prejudecăță se mai spune că numai muzică românească într-un concert nu atrage publicul...

— Care sînt tendințele (direcțiile) muzicologice azi?

— Foarte diverse. Prefer să vorbesc de comunicarea mea la simpozionul de la Umanismul muzical, în care urmăresc lămurirea dintre umanism și mijlocul de expresie muzicală...

— Un mijloc de expresie anume poate «vulnerabil» față de umanismul muzical? Comunicarea dumneavoastră (studiul) are un caracter polemic?...

— Firește. Se discută adesea în presă sau la Uniunea compozitorilor cam așa: să așezăm o piesă, o lucrare, dar să n-o explicăm funcție de mijloacele folosite. Or, așa ceva se poate. Fiecare structură își are suprastructura proprie. Compozitorul este liber să aleagă oricare mijloc de expresie. Pentru însă nu cunosc un cîntec de masă, un cântec de voce bună să zicem, o muzică mai nouă... dodecafonice; pentru că însuși locul acesta obligă la o anumită detentă, bră, deprimantă...

— Dar dodecafonismul apare ca o necesitate față de unele amplificări mult prea faste ale romantismului, aduce un suflu nou...

— Teoriile sînt bune, pe cînd exemplele sînt rele. Un exemplu: un compozitor și un muzicolog de mare valoare, Wilhelm Berger, a întreprins studii interesante asupra modurilor noi de mod. A ajuns la niște mijloace de expresie originale dar, din necesități interne, irepetabile. La un moment dat o seară tineri le-au preluat fără să le înțeleagă și și nu din necesități intime. O «preluare» bilă avem în Arcade, unde Aurel Stăruțiu «însușește» acele principii în mod creat rest, cred că ne trebuie încă destule lucruri ca să urim moda în artă...

— Sînt prudent de vreme ce nu știu încă să încep experimentul și unde sfîrșește noul?

— Întotdeauna s-a experimentat; alții au fost supuși unei liniști de involuție. Experimentul înseamnă reîmprobare în măsura care îmbogățește gîndirea armonică. Ce nu face un pas mai departe îl trage și înapoi; cam asta face moda... Cred că experimentul nu trebuie făcut în dauna talentului. Cel ce vine la concert să nu-și pună temele ceasul că a făcut-o. Vreau să văd rezultatele din sală fericit, indiferent ce se va fi ascultat. Dacă vrem să nu alungăm publicul, să nu facem experimente în sală de concert...

Ion TU
(Va)

LA ÎNTEPRINDEREA DE MEDICAMENTE — CLUJ

«miracolul boici»

TERAPIA

în fază industrială

toată lumea a vorbit și continuă să vorbescă despre medicul Vasile Boici din Timișoara. Mulți s-au convins, direct, de valoarea sa tămăduitoare.

Recentă în legătură cu activitatea doctorului Boici s-a adevărit la întreprinderea de medicamente «Terapia» din Cluj. Directorul întreprinderii — chimistul Ștefan Mureșan — a fost încolțit de curiozitatea noastră (firească):

— Am auzit că «Terapia» a început să producă un nou medicament, sub formă de fiole, autorul substanței fiind dr. Boici.

Este adevărat: «miracolul Boici» a fost luat de industria medicamentelor, adică noi, cei din Cluj, deocamdată.

— Și geneza acestei colaborări?

— Despre medicul timișorean și despre deciziile săvârșite de dînsul am aflat și prin intermediul presei. Mai tîrziu, șeful întreprinderii noastre, chimistul Iuliu Osianu, care suferea de o spondilită — puseu dureros — a ajuns, după mari eforturi, la Timișoara. L-a văzut dr. Boici, i-a aplicat un tratament, și colegul nostru s-a întors teafăr.

— Deci, primul experiment s-a efectuat pe un membru din conducerea întreprinderii. Trebuie să-l socotim drept argument?

— Într-un fel, da. Firește însă că nu a fost singurul și, în nici un caz, nu acesta este argumentul precumpănitor pentru hotărîrea noastră. L-am chemat pe doctorul Vasile Boici la Cluj și l-am întrebat dacă nu este dispus la o colaborare cu noi, care să urmeze, după abateri, întreaga filieră legală. Chiar la început am întrevedere i-am redactat, parțial, brevetul, l-am expediat la București și, după o vreme, am primit confirmarea Oficiului de standarde și invenții, în sensul că brevetul conține elemente originale.

— Înseamnă că lucrurile au mers șnur — așa se spune.

— Asta nu-i chiar așa. Dezlegerea oficială a filierei substanței Boici de către «Terapia» a fost semnată cu ocazia unei ședințe de lucru organizată la Timișoara de Ministerul Sănătății și Academia de Științe medicale,

pe data de 20.III.1973. Preparatul urma, de la acea dată, să fie produs numai la întreprinderea noastră și să aibă întrebuințare exclusivă în staționarul experimental de pe lângă Spitalul clinic nr. 2 Timișoara.

— Sîntem informați că, o dată intrat pe filiera legală, medicamentul s-a experimentat la centrele de reumatologie și balneologie și la Spitalul de urgență din București, sub directa îndrumare și supraveghere a Ministerului Sănătății. Care este contribuția întreprinderii dumneavoastră în materie de experimente?

— Și noi am întreprins o serie de testări farmacologice și toxicologice pe animale, urmate de experimentul clinic controlat asupra bolnavilor prezentați la ambulator sau internați în staționar. Partea cea mai interesantă pentru noi a fost, de fapt, determinarea compoziției chimice a preparatului.

— Poate este inutil să vă spun că au circulat și informații «docte» în legătură cu compoziția chimică a medicamentului. Chiar aici la Cluj mi-a fost dat să aud din gura unei casnice că doctorul Boici injectează novocaină amestecată cu hidrocortizon. Vă rog să faceți precizările de rigoare.

— E de înțeles, în știință, rolul neîncrederei. Dar numai dacă este urmată de increderea în reușită, în certitudinea căpătată prin cercetări atente și serioase. Revinînd la esența întrebării dv. este vorba, pe scurt, despre un extract vegetal. Prin contribuția științifică a inginerului chimist Tiberiu Bortos (angajatul întreprinderii noastre) și a farmacistului inginer Valeriu Popovici din Timișoara, doctorul Vasile Boici și-a recunoscut, în fine, secretul și ni l-a «vîndut». Compoziția chimică a fost elucidată. Brevetul complet al autorului a fost aprobat. Prin urmare, orice încercare de calomnie va fi osîndită eșecului.

— Deci, care este numele medicamentului nou produs de «Terapia»-Cluj?

— «Boicil-forte».

— Nu-l înțeleg pe «l».

— Adică pe «i». A fost dorința autorului. Întrucît soția sa, pe care o cheamă Ileana, a fost mulți ani principala sa colabora-

toare și susținătoare, doctorul Boici a ținut ca numele medicamentului să amintească simbolic această statornică și prețioasă credință.

— Și ce cantitate de «Boicil-forte» ați produs pînă acum?

— Pînă la 10 august 1973 au fost expediate staționarului din Timișoara 30 300 de fiole.

— Vă rugăm să ne furnizați acele date, care, în orice prospect din cutia cu medicamente urmează după majusculele cu: INDICAȚII.

— Trebuie să accentuez, de la bun început, că nici un medicament din lume, oricît de bun s-a dovedit și se dovedește, nu este, totuși, moașă comunală. O spun pentru eventualii pacienți, care ar tenta să creadă într-o universalitate a acestei substanțe. Așadar, «Boicil-forte» se recomandă în: radiculalgii, algii, nevralgii, nevrite, tulburări circulatorii periferice, torticolis, anumite forme dureroase de poliartrită reumatoidă, spondilită anchilozantă, artroze cu diferite localizări, hernii de disc. În prospecte mai figurează și rubrica de: CONTRAINDICAȚII. Notați deci că «Boicil-forte» nu este eficient în anchilozose posttraumatice, sechele de tuberculoză articulară sau de poliomielită și nici în tumori osoase etc.

— Cititorii vor fi dorind, indiscutabil, să afle cînd își vor putea procura noul medicament de la orice farmacie?

— Din punctul nostru de vedere, în 1974.

— Și care ar fi alte puncte de vedere?

— Dacă «Boicil-forte» va trece exemplar

indiscretă. Mi-ați spus că inginerul-șef este un fost pacient al doctorului Boici. Am aflat de asemenea că o tînră angajată de-a dvs., care suferea de o nevralgie reumatică s-a restabilit, instantaneu, cu ocazia unei vizite a doctorului Boici la «Terapia». Și-acum întrebarea: dvs., tovarășe Mureșan, sînteți un consumator de «Boicil-forte»?

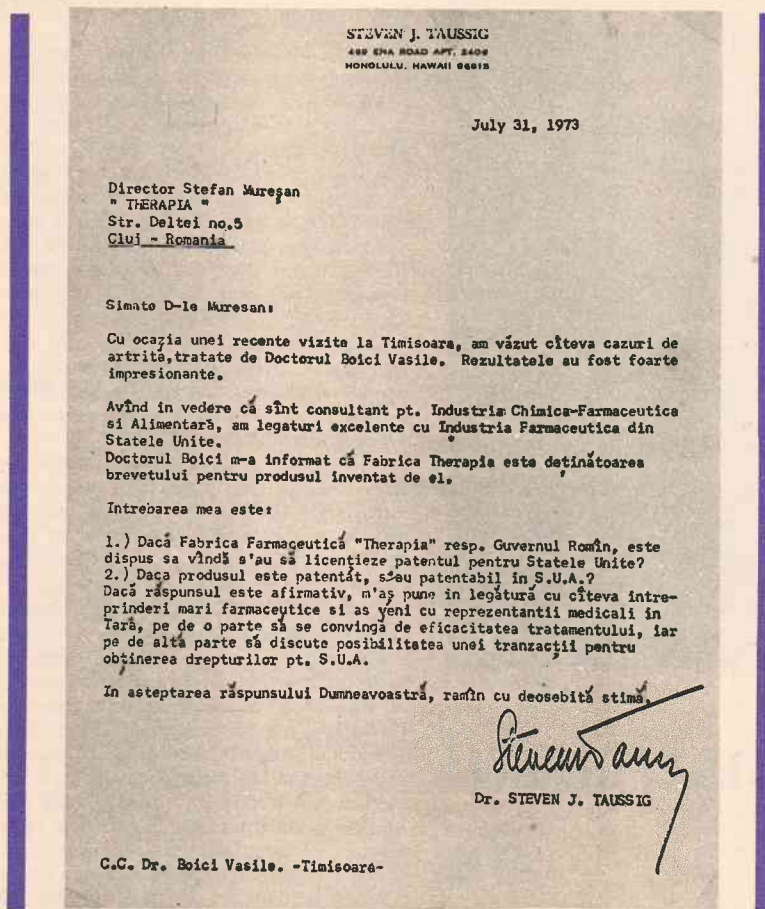
— Nu. Eu nu am nevoie. Cel puțin, pînă în prezent. Aș vrea să menționez în revistă că întreprinderea «Terapia» din Cluj s-a obligat, prin convenție, să garanteze drepturile de autor în exclusivitate pentru dr. Vasile Boici.

— Nu v-am făcut, nicidecum, proces de intenție. Întrebarea a fost pur platonice.

— Vă cred. Dar aș mai adăuga o părere: și în știință este nevoie de un impresar. Obiectiv și dezinteresat.

— Unele dificultăți prin care ați trecut le știm. Pe altele, le bănuim. Poate că-i de prisos, oricum, vă asigurăm că sîntem printre cei dinții care se bucură de această reușită. Nu mă refer la prioritatea informației, ci la conținutul ei.

I-am cerut directorului Ștefan Mureșan să caute pe-acasă o fotografie de-a sa, pe care, poate, i-o vom publica în revistă, în calitate de interviu. Înainte de a urca în avion, am găsit la ghișeu un plic, trimis de «Terapia». Înăuntru se găsea această scrisoare, pe care o reproducem. În loc de fotografia directorului. Adevărat: ține loc de imagine!

examenul experimentării lui, în continuare, la Timișoara, sîntem informați că Ministerul Sănătății intenționează să extindă astfel de centre (chiar în paralel) la București, Cluj, Iași, Craiova. De asemenea, întrucît tehnica de administrare a injecțiilor nu este cea obișnuită urmează și instruirea întregului personal medical din centrele amintite, sub directa îndrumare a dr. Vasile Boici. Întreprinderea noastră se angajează să cerceteze în continuare noul produs, pe baza contractelor de colaborare, în primul rînd cu Institutul pentru Controlul de Stat al Medicamentului și cercetări Farmaceutice. Din constatările actuale rezultă că «Boicil-forte» are proprietăți, care vor putea să slujească și în terapia altor maladii.

— Am aflat de la Ministerul Sănătății că rezultatele experimentării medicamentului «Boicil-forte» urmează să fie supuse dezbaterei Comisiei Medicamentului și Farmacovigilenței pentru obținerea aprobării de introducere în practica medicală curentă.

Și acum aș vrea să vă pun și o întrebare

Deci, dacă merge vorba pînă în Honolulu nu-i impropriu, cred, să fi spus la începutul acestor rînduri că vorbește toată lumea...

Viorica CIORBAGIU

P.S. Ulterior convorbirii noastre cu directorul Ștefan Mureșan am aflat despre emiterea unui act oficial, adresat fabricii de medicamente «Terapia»-Cluj: «...La adresa dvs. nr. 16170/1973 vă facem cunoscut că în ședința din 21 august 1973 Comisia Medicamentului și pentru Farmacovigilență a acordat aviz de necesitate produsului «Boicil forte» fiole (preparatul tovarășului doctor Boici din Timișoara)».

În beneficiul cititorilor noștri ne-am adresat Institutului pentru Controlul de Stat al Medicamentului și Cercetării Farmaceutice de unde am aflat că «aviz de necesitate» se traduce prin «recunoașterea necesității unui medicament pentru terapeutică românească». În cazul nostru, recunoașterea se referă la «Boicil forte».

Nu știu pînă la ce dată a funcționat Institutul de Literatură, condus de profesorul Mihail Dragomirescu. *Buletinul* său, în colecțiile de periodice ale Bibliotecii Academiei R.S. România, nu depășește data de 1929. Consultarea lui mi-a redăstăptat o mulțime de amintiri. Într-o serie de comunicări au fost luate în discuție importante lucrări teoretice de răsănit mondial, din domeniul criticii și al esteticii. Astfel, Alexandru Tuțiuianu în ședința de la 20 decembrie 1921 a făcut o comunicare despre «L'Évolution des genres» a criticului francez Ferdinand Brunetiere. Teoria era, ce e drept, veche de peste treizeci de ani și-și trăise traful. Cu prilejul discuției, la 27 decembrie, l-am ispitit pe Mihail Dragomirescu să precizeze ce îl apropie (eu afirmam că dogmatismul comun amîndurora) și ce-l desparte (excluderea istoriei literare de către esteticianul român). Recitesc răspunsul lui Mihail Dragomirescu și rămîn uimit în fața unor afirmații ca acestea:

«Geneza acestor opere însă întrucît sînt geniale este inexplicabilă, iar fenomenele explicabile din opera genială nu au nici (o) importanță cît pentru esența operei. Originalitatea unei opere, semnul genialității sale, reprezintă sinteza indisolubilă dintre om și natură, și este, ca și proprietățile corpurilor, primitivă și inexplicabilă, iar studiul științific ce comportă este analiza ei și determinarea cît mai precisă a elementelor din care se compune».

Așadar, profesorul considera atît geneza, cît și esența capodoperei, inexplicabile. Desigur, acolo unde autorul vechi, avar în amănuntele autobiografice, și mai ales nedispus, ca cei moderni, să-ți țină «jurnalul» cite unei opere, ne e destul de greu să reconstituim geneza. Nu mă miră însă că Mihail Dragomirescu, crescut la școala esteticii idealiste, considera inexplicabilă «esența» operei. Dealtfel, termenul *esență* este greșit pus, mai ales de cine, ca profesorul nostru, pretindea că face și el critică științifică. Acesteia nu-i rămîne decît analiza operei, descompunerea ei în componente succesive, operație în care Mihail Dragomirescu excela, mai ales în cercetarea operelor epice și dramatice.

La începutul anului 1922, în ședințele de la 31 ianuarie, 7 și 21 februarie, s-a luat în discuție *Estetica* lui Croce, după comunicarea profesorului Gh. Marinescu, un bărbat înalt, cu prestanță și frumusețe virilă. S-au emis atunci tot felul de afirmații ciudate. N. Russu, asistentul, nu s-a mulțumit să facă apropieri între estetica autorului italian și cea germană, ci a pretins chiar că înția ar fi avînd foarte strînse raporturi cu estetica lui Freud (ceea ce e domeniul fanteziei!). Scarlat Struțeanu, colegul precedentului, declarîndu-se de acord cu el și minimizînd pe esteticianul italian, a pretins că frumosul la el n-ar fi altceva decît acel «nescio quid» al lui Leibniz!! (care în realitate a fost enunțat întîi de esteticianii Renașterii italiene, ca să fie reluat de critica franceză minoră din veacul al XVII-lea, iar în al nostru să-și găsească reformularea în falsă, după mine, categorie estetică cu nume *inefabibilul*). Mi-a plăcut atunci intervenția lui Nicolae Bagdasar, «student în filosofie și vizitator întîmplător al Institutului de Literatură», care a respins afirmația lui Russu (apropierea între estetica genetică germană contemporană și estetica lui Croce, pe care a definit-o ca «o anumită teorie a cunoașterii», bazată pe expresia individuală a creatorului). Larga dezbateră din cele două ședințe finale ne-a lăsat multora impresia că președintele institutului, foarte ferm în concluziile sale, luase cunoștință de estetica lui Croce abia după comunicarea lui Gh. Marinescu, «le beau», cum s-a zis atunci de către studenți. Ulterior, el a intrat în corespondență cu Croce, făcînd ambii schimb de cărți și de «politețuri».

Un subiect mai vechi, contemporan cu teoria evoluției genurilor a lui Brunetiere, și anume «Critica științifică» după Emile Hennequin, a fost atacat de Ioan Lupu.

Am luat și eu parte la discuție, cu observația că referentul nu s-a ocupat suficient de caracterul științific (azi aș spune, pretins științific) al metodei autorului. Mihail Dragomirescu a precizat atunci (la 7 martie 1922) că numai operele de talent sînt produsul societății, dar fără a-i putea determina schimbări, pe cînd capodoperele, produse ale genialității creatoare, lucrează asupra societății ca un factor activ. Observația nu mi se pare astăzi justă. Aș spune din contră, despre capodopere ca și despre operele de talent, că acțiunea lor socială este imprevizibilă, iar uneori cele din urmă, ba chiar și opere lipsite de talent, dar purtînd un viu succes trecător, influențează mai mult societatea decît operele geniale (adeseori recunoscute mai tîrziu ca atare!).

O problemă esențială, cum este emoția estetică, a constituit obiectul comunicării lui Scarlat Struțeanu, la 21 martie 1922, cu o informație bogată, aș spune la zi (H. Hergson, Victor Basch, Frazer, Levy-Bruhl ș.a.). Ideea că emoția estetică se obține prin simultaneizarea succesiunii a întîmpinat obiectii numeroase, printre care și pe acelea ale colegului meu Pompiliu Constantinescu, în acel moment fascinat de persoana și de sistemul magistrului Mihail Dragomirescu. Scarlat Struțeanu reia problema în ședința de la 2 mai 1922, cu care prilej am intervenit cu afirmația că n-am înțeles nimic, decît că referentul ar fi retractat cele expuse în ajun (profesorul i-a acordat însă acoperire, nerecunoscîndu-i retractarea, dar nu și în privința ideii lui principale).

Estetica lui Guyau a fost luată în discuție la 9 mai 1922 cu comunicarea lui Constantin N. Ionescu. M. Dragomirescu l-a calificat pe filozoful francez «un edonist intuiționist», reproșîndu-i importanța pe care o acordă operelor de îndemînare și talent, în dauna «capodoperei».

Asistenta Constanța Valescu a tratat, la 16 mai 1922, dificila problemă a esteticii hegeliene. Mihail Dragomirescu n-a pierdut ocazia să scoată în relief superioritatea propriei lui estetici, pe care o considera «integrală», față de aceea a esteticianului german.

Scarlat Struțeanu a prezentat la 7 decembrie 1922 o comunicare mărunță despre cartea lui Hans Larsson, în versiunea franceză «La logique de la poésie» (1899). A urmat comunicarea mea dezvoltată despre recenta carte a lui Julien Benda, *Belphégor*, care mă entuziasmase prin poziția net intelectualistă către care înclinam cu predilecție. Mi s-a reproșat că n-am luat poziție «consistentă» față de autor. Cum era să fac așa ceva dacă eram de acord cu poziția și concluziile lui, relative la literatura franceză a momentului? Prietenul meu Nicolae lordache, apărînd întîia oară în *Buletin*, cu pseudonimul greșit ortografiat «Vladimir Străinîu», necucerit la acea oră intelectualismului ce avea să constituie axa ideologică a *Kalendelor*, s-a ridicat cu observația că Benda nu-i decît «un simplu pamfletar» și că nu s-ar putea vorbi de «doctrina unui pamfletar». Ca și cum pamfletarii ar fi călăuziți pur și simplu de patimi subiective și n-ar fi și ei înzestrați cu idei și convingeri ferme!

În concluzie, mi-am menținut ideile din comunicare «arătînd că intelectualismul pe care el (Benda) îl cere unei opere de artă a caracterizat cel mai strălucit secol din literatura franceză». E vorba de secolul al XVII-lea, în care domină raționalismul cartezian. Mă simțeam și eu un umil discipol al lui Renatus Cartesius (René Descartes)!

Participînd în martie 1922 la discuția asupra unor opere teatrale, foarte prețuite de Mihail Dragomirescu (*Moartea Cleopatrei* de Mihail Pașcanu și *Letopisetii* lui Mihail Sorbul), și negîndu-le valoarea, *Buletinul* mi-a consemnat intervenția «cu o impetozitate juvenilă» (aveam nouăsprezece ani și jumătate și puneam pasiune în susținerea convingerilor mele literare). Și astăzi consider *Letopisetii* lui Mihail Sorbul o eroare dramatică, agravată prin punerea ei în versuri pedestre, cărora le este totdeauna

preferabilă o bună și onestă proză. N-una, nici alta din cele două piese nu pot menține în repertoriul Teatrului Național, cu tot prestigiul nasului Cleopatrei de care pomenea Pascal, și cu toată gloria lui Ioan Vodă cel Cumplit, numit în zilele noastre Ioan cel Viteaz de către istoricul C.C. Giurescu și Dinu Giurescu. Mihail Dragomirescu punea în mod eronat *Letopisetii* mai presus de *Răzvan și Vidra*, *Desp Vodă*, *Vlaicu Vodă* și *Apus de soare!* (*Buletinul* nr. 14, 1924, pag. 149). Dovadă greșea este faptul că acestea din urmă, ciuda stilului lor romantic, sînt mereu prezentate pe toate scenele teatrelor noastre, smulgînd de fiecare dată aplauze publicului iubitor de artă dramatică și de bună literatură patriotică.

Participînd la discuția despre *Pe drumul de munte* de Calistrat Hogaș, la 1 februarie 1923, cred că am spus un lucru just în esență: «Facem lucrare de clasificare, de ierarhizare și uităm că ceea ce căutăm este întintarea scriitorului».

Intimitatea — adică nota personală, diferențiere (în speță, față de Vlahuță Creangă, cu care Hogaș fusese comparat

La una din discuții, despre piesa *Fără reazem* de Igena Floru, a participat și Alexandru Claudiu, pe care-l prețuim pentru vasta lui cultură și sensibilitatea sa de cată, de poet intimist (nelipsit de ne satiric, la adresa profesorului nostru și conferențiarului sale: «La opt, la două Marinescu/ Atenția nu-i prea mare,/ Că cele spuse pe catedră/ Se știu din clase primare...»).

La justa remarcă a lui Claudiu că trebuie să ținem seama, în cazul unei eroine din zilele noastre, de complexitatea sufletului feminin («nu putem face abstracție de cauze psihologice și sociale»), profesorul a repartat categoric:

«Estetica socială și psihologică e în afara de punctul nostru de vedere. Există un adevăr sufletesc etern și același la toți. Replica era a unui impenitent clasicist care nu admitea evoluția sufletului omeneș de la Homer la... Igena Floru și credea amînțată estetica sa, dacă se făceau considerente de ordin psihologic și social cu privire la caracterul unui personaj.

La discuția primelor volume ale lui Tudor Teodorescu-Braniște (*Șovăiri* și *Suflet de femeie*), izbucnind în mine pudori întîrziat exclamam la lectura unui pasaj: «E indecent!» și mi-am atras neprevăzuta replică lui Mihail Dragomirescu:

— În artă nu e indecentă.
Am revenit mai categoric:
— E pornografic.
La care Mihail Dragomirescu a cerut referentului (Al. Bădăuțu).
— Să vedem. Citește.
Eu, după lectură, înverșunat:
— Comentează.
Vladimir Streinu, susținîndu-mă:
— Se comentează singur.

Observ că aceste replici scurte, consemnate în *Buletinul* nr. 37 (ședința de joi, 2 februarie 1923), redau foarte exact, uneori vioiciunea, caracterul animat al discuțiilor. O altă replică a mea, cred justă:

— E naturalism, nu e realism.
În mod surprinzător, Mihail Dragomirescu se declară admiratorului romanului zolii *La Terre*, despre care spune «e o mare operă», dar cu precizarea: «E o operă lirică nu epică» și crede că în acest roman «cu mai criticat pe vremuri», se găsește «tipul realismului».

Esteticianul nu distingea între realism și naturalism, nefolosindu-se de cel de-al doilea termen.

Păcat că era prea puțin receptiv față de fenomenul literar modern (califică *Meșterul* lui Adrian Maniu ca «un mare bluff»!).

P.S. Recomandăm celor ce ar fi doritori să cunoască metoda și sistemul profesorului să consulte cartea: *Mihail Dragomirescu estetician*, de Titu Popescu, recent apărută în Editura Minerva.

Mihail Dragomirescu

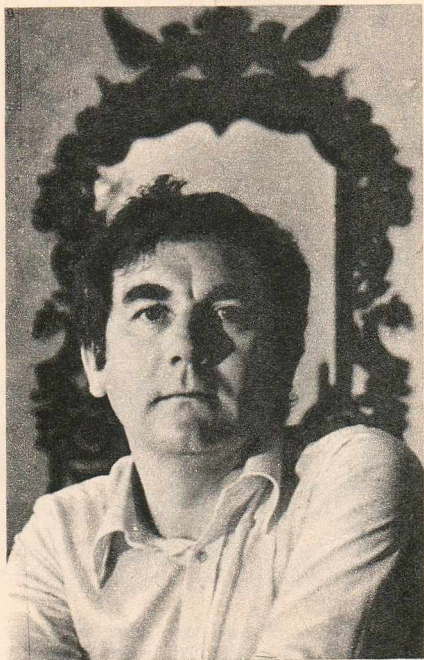
institutul
de
literatură

dumitru radu popescu

Născut în 1935 (20 august) într-o familie de învățători olteni. Școala, liceul, facultatea (citiți ani de medicină, facultatea de filologie) și le face în Ardeal. Debutul: poezie, într-un ziar local din Oradea. Debutul în proză — revista clujeană *Steaua*. Opere în proză: *Fuga, Zilele săptămânii, Vara oltenilor* (Premiul Uniunii Scriitorilor, 1964), *Fata de la miazăzi, Somnul pământului, Dor, Căruța cu mere, Duios Anastasia trecea, Ploaia albă, Leul albastru*, (Premiul Uniunii Scriitorilor, 1969), *Prea mic pentru un război așa de mare*. Dramaturgie: *Acești îngeri triști, Pisica în noaptea Anului nou, Luminile paradisului, Visul, Cezar, măscăriciul piraților, Dirijorul*. În 1970 preia conducerea revistei *Tribuna* din Cluj.

La o primă vedere, proza lui D.R. Popescu poate fi dublu asemănată: cu proza nord-americană și cu aceea cehoviană. Mediul în care se consumă story-ul oricăreia dintre proze (rural, sportiv, infraurban) concură în general la constituirea unor personaje puțin bizare la prima vedere, dar bine individualizate pe parcurs, autentificate prin procesele de conștiință ale fiecăruia în parte. Personajele creează în jurul lor un halo de conștiință susținut; fiecare își urmărește neabătut propria logică afectivă, până în momentul în care, din ciocnirea oamenilor se produce fapta, adevărul social. În *Vara oltenilor*, de pildă, fiecare dintre oamenii descriși, își are propria viață, propriul drum moral și metafizic. Totuși, întâmplarea care dezlănțuie conflictul cărții, furtul unei cantități de pește din iazul colectivității, reunește în jurul ei toată varietatea tipologică a satului, descătușând spiritele sociale ale comunității, mult diferite de acelea individuale, subsumându-le.

Apropierea de proza nord-americană (mai ales de aceea faulkneriană) se datorează în special puternicei expunerii a sistemului de judecată a personajelor. Realitatea faptului social e mult filtrată de aceste permanente și diferite interpretări. Până la consumarea conflictului, fiecăreia dintre ființele lui D.R. Popescu îi este acordată o șansă. Șansa puterii, a adevărului... Abia la sfârșit, când lucrurile s-au lămurit, clasarea personajelor devine fermă.

Asemănarea cu spiritul cehovian se observă mai bine în volumele de proză scurtă (*Fata de la miazăzi, Fuga, Dor, Căruța cu mere*). Peste conștiințele, bine definite și aici, planează mereu, de neînvinș, realitatea obiectivă a lumii sociale, oarecum neînsuflețită, interesantă tocmai din această cauză, care merită descrisă. Din acest punct

de vedere, autorul realizează un excelent control al personajelor ce dă ca rezultat un schimb perpetuu între factorul subiectiv și acela extrasubiectiv, o dovadă fascinantă a ceea ce e posibil să însemne pentru un om lumea, și omul — pentru lume.

Excepție de la aceste coordonate generale ale prozei lui D.R. Popescu, fac nuvelele *Duios Anastasia trecea și Ploaia albă*. În prima, autorul, preluând povestea Antigonei, acordând-o anilor '40, își încearcă posibilitățile de exprimare expresionistă. În cea de-a doua, folosind tot mijloace expresioniste, D.R. Popescu descrie viața unui sat pîrjolit de secetă. Ambele încercări se soldează cu o reușită, iar nuvelele, neanunțate estetic de scrierile anterioare, se instituie ca un avertisment pentru o eventuală concluzie pripită, definitivă, în ceea ce privește tipul, opera lui D.R. Popescu.

Ultimul roman al prozatorului, *F*, viața și moartea (uciderea) unui magistrat de provincie, reunește în bună măsură elementele literare pînă acum enumerate. Personajele, puternic autentificate, sînt folosite și ca martori literari. Faptele, în plină desfășurare, se petrec într-o zonă obscură, cunoscută cititorului doar prin relatarea pe care o susțin personajele. Datele țelului artistic pe care și-l propune romanul se complică astfel; puterea autorului dovedindu-se cel mai deplin acum.

Mai trebuie spus că, simțind glasul epocii, autorul oferă către sferișul prozelor sale o sinteză simbolică a romanului sau a nuvelei. Dacă procedeul ar fi brutal și vădit tendențios, cărțile lui D.R. Popescu și-ar pierde din semnificație și din importanță. Simbolul, la D.R. Popescu însă este numai o variantă de interpretare, iar nu un dictat, o poruncă. Cititorul e lăsat să aleagă liber concluzia sintetică, existențială operantă, pe care cea mai mare parte din literatura contemporană se simte chemată să o caute.

Dramaturgia lui D.R. Popescu, în schimb, folosește simbolul din plin. Strînse din substanța în general fantastică sau absurdă a pieselor, simbolurile lui D.R. Popescu determină șocuri de conștiință (existențială și politică) pentru spectator. Doar *Acești îngeri triști*, o piesă de factură realistă, face oarecum excepție în tonalitatea generală a operei dramaturgice a lui D.R. Popescu. Tendința esențială, fundamentală, a autorului se face simțită însă și aici: dezlegarea unor sensuri existențiale și social-politice ale actualității, ridică piesa pe aceleași coordonate de tensiune ca și în celelalte cazuri; spectatorul fiind determinat să reflecteze cu seriozitate asupra înțeleșurilor desprinse clar și fără complexe din desfășurarea acțiunii.

După activitatea sa creatoare, trebuie notată imediat aceea de conducător de revistă. *Tribuna* clujeană, sub conducerea lui D.R. Popescu, și mai ales în ultimul timp, reflectă o bună parte din viața culturală, în sens larg, a societății noastre. Revista, neavînd un caracter strict literar este în realitate unul din dosarele istoriei clujene (și transilvănene) contemporane.

În afară de cele de pînă acum, unul dintre cele mai importante aspecte ale activității culturale-sociale ale scriitorului, este grija față de scriitorii tineri. Redactorii *Tribunei* sînt în bună măsură scriitorii aflați la început de drum, tineri care de-abia au publicat prima carte, sau sînt în curs de a și-o preda editurii. Colecția de debuturi în proză tipărită de editura *Dacia*, sub îngrijirea lui D.R. Popescu, determină o «creștere», în primul rînd cantitativă (fapt ce determină o concurență calitativă), a prozei — fără de care nu există mare literatură.

Alexandru PAPILIAN

zăpezi fără întoarcere

Un frumos volum publică Nicolae Dragoș la *Cartea românească*, editura cea mai prestigioasă din țară la ora actuală. Beneficiind de coperta inspirată și de ilustrațiile lui Mihai Vulcănescu, *Zăpezi fără întoarcere* este o elegie pe tema scurgerii timpului, a motivului «fugit irreparabile tempus»: «Au fost, pesemne, ape ne-mblînzite/ cu vremea luncînd în luciul lor/ și sălcii fost-au, rătăcind uimite/ în apa strînsă-ntr-un bătrîn ulcior// nici nu mai știu cînd am uitat să fiu/ copilul cu păr negru, fără grije/ cînd, strîns la tîmple, părul argintiu/ războinic s-a ivit, în albe schije// pe drum pierdute, sub tăceri uitate/supuse-n nestatornică prefacere/ aripi călătoresc, îndurerate/ zăpezile, zăpezi fără întoarcere». Sensul cel mare al cărții este implicat, de fapt, în dialogul iubitorilor, mai toate poeziile fiind, cum s-ar spune, «de dragoste». În tensiunea comunicării, a căutării celuiilalt, se pun întrebări și se împlină tragedii, privite cu detașare clasică, umbrită de melancolie și transcrisă într-un vers armonios și pur. Mi se pare că poetul a găsit acum soluția artistică cea mai convenabilă temperamentului său, orchestrînd instrumente mai puțin numeroase decît în volumele anterioare, cu acorduri mai precise, în care se simte partitura inspirată a unei viole da gamba.

Nicolae Dragoș este capabil de nuanțe, înscenîndu-și sentimentul, ca un autor de teatru. Dealtfel, decorul este sugerat de «cutia cu iluzii»: «Întreaga seară-n haine somptuoase/ privirea prin castele ne purtase// tînjeam din staluri, sub fereastră joasă/ vîșind cu mersul ei de-mpărăteasă// în ochi vremelnici, adumbriți cu vise/ lumina tandru adormise// ...desprînsă-acum, din taine și orgolii/ din haine-mpărățite de cuvioase molii// răpîită din atlazuri, trădată nevederii/ destinul amurgindu-și, împărăteasa serii// după perdeaua grea, de catifea/ cu ochi avid de viață ne privea». Folosirea distihului accentuează aerul de solemnitate, caracterul de ritual, integrat în teatru, care de asemenea se bazează pe o convenție, pe succesiunea unor momente trăite colectiv. Poezia mi s-a părut remarcabilă, și nu cunosc în literatura actuală alte versuri care să plece de la minunile închipuite ale scenei, transferîndu-le înțelesul de un plan mai larg. Doar un poet mai puțin discutat, Aurel Gurghianu, ignorat pe nedrept, a folosit cîndva mirajul dansului și «înfașșarea fără chip» a celei care joacă roluri pentru a exprima o gamă largă de sentimente, de la tandrețe pînă la regret și la timide imprecapii. Pentru Nicolae Dragoș, lumea însăși este o scenă și putem bănui că hainele somptuoase din primul distih semnifică masca ipocrită a codului, iar ochiul avid înseamnă sinceritatea liminară a vieții. Oricum, putem citi poezia în acești termeni, saltul este cerut de înșeși alunecările gîndirii poetului, tot mai ambițios și mai rafinat în simbolistica lui. În altă parte, *Drama prințesei blonde* este tocmai revenirea la realitate, pierzînd avantajele jocului și strălucirea dată de luminile rampei:

«Era ca o minune sub zăpadă/ jertfindu-se luminilor, să vadă// glasul turna în ochi licori de vin/ spada privirii lumina un crin// prea beți de toate și uitînd de noi/ la-ndemnul ei urcam printre eroi// trăiam din veacuri vieți necunoscute/ împodobiti în gîndurile-i mute// uram monarhi, visam timid prințese/ rătăcitori pe drumuri ne-nțelese// la semnul ei, hipnotic, printre ziduri/ de vechi cetăți, ne ascundem sub riduri// împovărate inimi cu taine și elanuri/ le hotărîm să piară după șoptite planuri// drama prințesei blonde, cu părul despletic/ era, în giulgiul serii, un strigăt de cutîț// și taina ei, și mai cu seamă jalea/ ne-a luminat întreaga seară calea// ...dar cînd în sală s-a făcut lumină/ pe trupul viu de Ană Karenină/ cădea cortina ca o ghilotină». Se află aici credința în *jocul secund* al artei, elogiul visării și al frumuseților artificiale. O poezie de antologie este *Noaptea de pe urmă a cerbului*, care face de asemenea apel la motivul vieții transformate în artă, în alcătuire frumoasă, de multe ori antagonică purtătorului: «Pădurea tace. Lacurile tac/ e noapte grea în trunchiuri de copac// stele-n cer nu-s, în ierburi vînt/ pădurea zace-n liniști, somnolînd// înveșmîntat cu noapte, Domnul Cerb/ își teme rămu-

rișul lui superb// al pindei arc se ur trup/ din depărtare urcă pași nălucă-i prin pădure, împăratul/ s coroana și-noptatul// pasul e spr cărare nu-i/ arbori potrîvnici curru lui// printre stejarii răsăriți în c poate duce ramurile sale// podoș sceptorul lui de rege/ pasul nu-i l să alerge// prin vechi hățisuri, u herbului/ cutremurat își frînge pasu ochiul uimit adoarme, și inimi: să nu jignească-n arbori măreța lui vîn lacomi lupii ...totu-i fără roș, cerb e numai cel ce-a fost». Cerb pentru că nu vrea să-și rupă pe care și-a sublimat existența și care: în obstacolele arborilor, împiedic fugă. Mutatis mutandis, este o îm asemănătoare cu cea din *Albatrosu delaire*, cu o insistență pe rezist mentului exterior, a ambianței l provenind mai puțin din legea in poetului, cît din opacitatea «c

Ciclul *Catedrală ingenucheată* țiază melodia tristă, prezentă p în contrapunct, suprapunînd ar iubitei cu moartea unui om ap ezitînd între cele două extren afirmarea liberă a vieții, prin dr negarea ei. Poetul este mai puțin de fapt, la fenomenul morții, cît l ritualului ce pecetluiește extincți rodia de catedrală» a crematori adevărat imaginea morții, într-ur bilă continui existență, într-o a iar durerea este produsă de acui părții, fără a realiza pînă la cap unei dispariții definitive. *Catedr nuncheată* este elegia unei lumi tologie, cenușe, din care a dispăr mentul tragic al vieții», una din afective ale umanității.

După *Moartea calului troian și Co lungul*, Nicolae Dragoș și-a distilat *Zăpezi fără întoarcere* este deja c artist matur, fără multe ezitări, p Bolintineanu, revalorificînd posibil tihului și ale epicii poetice, în son memorabile. Stridențele depistat locuri se datorează mai ales cău vers de efect, a forțării expresiei, potrivește atît de bine poezia m de atmosferă, de factură tradiționi

Aurel-Dragoș MUN

CENAUL FLACĂRA

Luni 17 septembrie, deschide **Cenaul Flacără** în programul cenaș literatură, plastică, m în numărul viitor, anunța și numele membr fondatori ai cenaclului putem spune de pe acum ei vor fi personalități r zentative, din toate gener ale vieții noastre cul și artistice.

poeti la al treilea volum

Fiecare carte de versuri are istoria ei în creația unui poet. Fiecare adaugă alte semnificații la autobiografia lirică a autorului ei. Inițiind această anchetă cu privire la «al treilea volum» ne-am gândit că el ar putea fi un test, ar putea prezice o maturitate lirică. O carte e totdeauna o speranță, un semnal. Ea poate confirma împliniri și nega aspirații.

Deschidem acum dezbaterea urmînd ca în numerele viitoare să publicăm și alte opinii.

speranță
nerealizată?
previziune
ratată?

Premisele pe care le ghicim — și adesea utilizăm formulate direct, nu doar de critici terari, ci de cititori sau oameni din sfera culturii, iar adesea, mai cu seamă, de aceste două categorii din urmă — ar suna (interactiv) cam așa: După al treilea volum de poezii, unui autor putem să-i pretindem, nu trebuie să fie poet în toată puterea cuvîntului, recunoscut și cunoscut? Dacă la al treilea volum nu e încă un astfel de poet — mai e cu cale să i se publice velerarul al treilea volum? Nu este el o «speranță» nerealizată? O previziune ratată?

O critică expertă, și deci categorică, dă un fel de răspuns la aceste întrebări de macatură; semnatarilor volumelor — calificarea e impostori. «Maculatura» și «impostura» sînt cele două vocabule cu care un critic — nici el afirmat și confirmat după zece articole sau după două volume — rezolvă sub raport estetic judecățile de valoare. Se poate observa însă că al doilea termen aparține unei zone de manifestări omeneste, nu estetice. Întrebarea ar fi de ce poate fi impostor un tînăr, sau unul care nu mai e tînăr, încercînd să scrie poezii și izbutind numai parțial sau deloc? De ce ar fi impostură un volum mediocre, fie el și al treilea în palmaresul unui autor?

Dar să revenim la tema strictă a acestui articol și la primele două întrebări — premise. Aici exemplele sînt concludente. Arhezi, la al treilea volum de poezii, era marele Arhezi, încă de la al doilea (Flori e mucagai) și chiar de la primul (Cuvinte otravite); Blaga la fel, de la al doilea (Pietre intru templul meu) și chiar de la primul (Poemele luminii); tot așa Goga, Minulescu, I. A. Brăncuși, Ștefan Ponișnic, Ștefan Ciocan, Ștefan Ciocan, Ștefan Ciocan; Eminescu n-a ajuns să-și tipărească sau să i se tipărească nici al doilea volum în timpul vieții — era poetul național de la primul; Labiș nu l-a mai scris pe al treilea — a intrat în istoria literaturii numai cu două, la 21 de ani; la fel Cîrlova, autor a numai 5 poezii; la fel Mihail Săulescu care murit (pe front) în anul cînd i-a apărut al doilea volum de poezii.

Și atunci, dacă e atât de greu de dat verdict precise, ce putem spune: — sînt sau nu sînt poeți autentici. Semnatarii de mai sus a trei volume de poezii? (Înșiruirea e alfabetică): Grigore Arbore, Ion Chiriac, Vitalie Cliuc, Ioana Diaconescu, Petre Ghelmez, Ovidiu Hotinceanu, Nicolae Ioana, Ion Luca, Vera Lungu, Dimitrie Raichici, Doina Sălăjan, Radu Selejan, Cristina Tăcoi,

Mihai Ursachi, Aurel Zăinescu.

Sînt, mai sus, înșirate 15 nume, implicînd patruzeci și cinci de volume. Împrejurarea face, datorită îndeletnicirii sale de editor, ca semnatarul rîndurilor de față să știe că mai mulți din cei menționați (Petre Ghelmez, Nicolae Ioana, Ion Luca, Mihai Ursachi, Aurel Zăinescu — și nu numai ei) au în curs de apariție apropiată încă un volum poetic care poate că pînă la publicarea rîndurilor de față a și aparut. Lui, semnatarului acestor rînduri, pe a cărui masă de editor au trecut cel puțin jumătate din cele 45 de volume, numele citate îi vorbesc mult și foarte mult. Știe evoluția multora, a citit cu atenție mai multe dintre cele 45 de volume în timp ce ele se constituiau, le-a cunoscut în faza de laborator, în mai multe variante, știe mai amănunțit decît foarte numeroși critici (și, în orice caz, decît foarte numeroși cititori) ce a fost sădit în acele volume și în poeziile lor. Pentru el deci toate numele citate aparțin poeziei. Cît de mult vor dura ele în literatură? E greu de spus. Sigur e că unele vor dura mai mult, altele mai puțin, după legea acestei arte.

Însă acum, la al treilea volum al lor, sînt, cu certitudine prezente în poezie, care trebuie urmărite, care de pe acum aduc voci distincte pentru cine vrea să le descopere. Iată, cel mai nou volum al Doinei Sălăjan e la foarte mare distanță de «Confidențele» debutului — și acelea, vîndînd o înzestrată poetă: cu atît mai mult cel de acum, care este una din aparițiile poetice de certă valoare ale ultimilor ani. Tot astfel, «Auguraliile» lui Grigore Arbore definesc omul dintre profilurile de o incontestabilă pregnanță ale generației care nu mai e debutantă, dar e încă tînără; «Cîntecele și descîntecele de piatră» ale lui Radu Selejan se disting printr-o aleasă valorificare a folclorului, în stampe moderne; poezie autentică aflăm și în volumele «Alexandros» de Vera Lungu, «Geneza luminii» de Vitalie Cliuc, «Cămașa de apoi» de Ovidiu Hotinceanu (au fost citate numai volume apărute la «Cartea românească», trecute pe sub ochii... editoriale ai semnatarului acestor rînduri și cunoscute de el nu doar în litera, dar și în procesul alcătuirii și definitivării lor, nu o dată foarte agitate!)

Deci al treilea volum al acestor cincisprezece poeți este legitim, el reprezintă valori, însă și trepte spre următoarele care vor putea valorifica superior un drum parcurs, în cîteva cazuri de zece ani, și cel puțin în două, de aproape douăzeci. A rămîne sau a intra în istoria literară e și o chestiune de editare, de circulație în librării, mai e și o chestiune de obișnuință a cititorilor din două-trei generații succesive, de atenție și receptivitate a criticii. Mai trebuie spus că acest volum al treilea, în fiecare caz, nu putea apărea așa, dacă nu erau celelalte două anterioare, deci ele justifică toată investiția de pînă acum.

Mihai GAFIȚA

o
răscruce
a
îndoielilor

Ce semnificație poate avea a treia carte pentru un poet? Evident că, dacă nu ne lăsăm conduși de proverbul «Alle guten Dinge sind drei», care la un personaj al lui Caragiale devine și «Alle guten drei Dinge sind vier», mai nici una cu posibilitate de generalizare, a treia carte este... a treia carte, cu nota ei particulară de la caz la caz, și doar o dorință excesivă de a pune fiecare lucru într-un tipar simbolic ne poate face să ne gândim la legarea ei de un destin mai mult sau mai puțin colectiv. Așadar, prima carte e cartea debutului, a doua ar urma să fie a confirmării, a treia a maturizării, împărțire de funcții pe care oricine o acceptă, firește, numai cu o bună doză de umor. Umor pe care, se vede treaba, îl au unii editori de poezie, din moment ce acordă șanse, cu mare larghețe, multor poeți la care nici debutul n-a fost confirmat ca lumea, tocmai, probabil, pe temeiul sporului calitativ prin acumulări cantitative. Că nici o clipă nu e vorba de vreo maturizare a autorului, decît biologică poate, asta e o altă problemă.

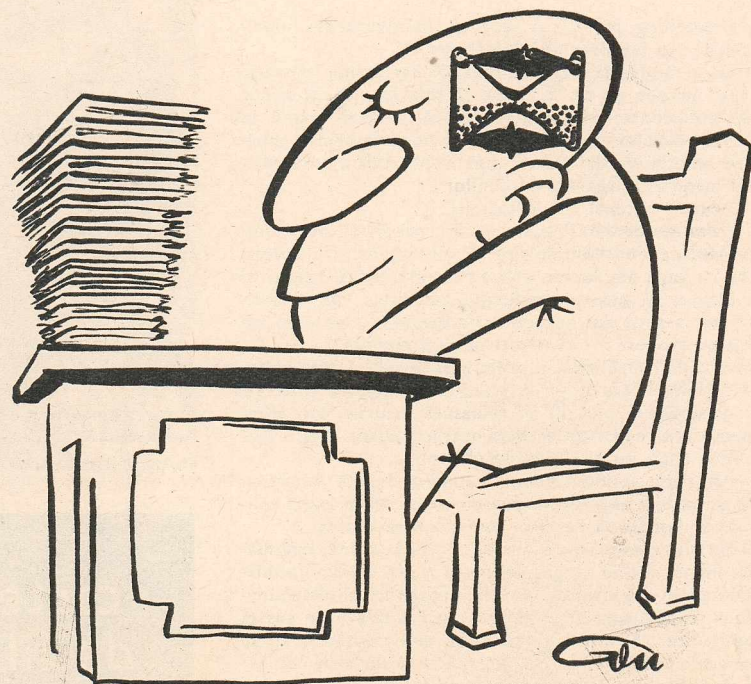
Revenind însă la lucruri ceva mai aplicate, observăm că, îndeobște, poetul modern a încetat să mai fie autorul unei singure cărți de fulgurantă apariție. Pentru el, carte a devenit Cartea, cu majusculă, însemnînd opera spirituală ca atare, care în-

vinge «hazardul cuvînt cu cuvînt». Distanțarea de hazardul inspirației, înțelegerea, dimpotrivă, a liricii ca rezistență și ca muncă metodică, de laborator, a atras și ideea operei, edificată arhitectonic prin dispunerea ordonată și nuanțată a intuițiilor. Poetul modern e dublat, în genere, și de un teoretician al versului și al literaturii, care simte nevoia să-și explice și să-și exemplifice conștiința artistică. Cu toate acestea, semnificația cărții de debut n-a dispărut și referindu-ne doar la literatura română putem spune că numai un mare poet ca Macedonski și-a permis să debuteze insignifiant, cu *Prima verba*, în 1872. Astfel, o carte de debut e în măsură, de cele mai multe ori, să ne vorbească de destinul literar al autorului. Surprizele nu sînt excluse, dar provin îndeosebi la scriitorii ce redebutează în alte genuri. Mi-ar fi greu, de aceea, să dau exemple, pe moment, de poeți care, nebăgați în seamă la primul volum, s-au revanșat cu a doua sau chiar a treia carte, sîrînd în primele rînduri de creatori lirici. Mai degrabă îmi vin în minte nume care după un debut excelent primit nu l-au mai confirmat pe urmă ori s-au împotmolit într-o manieră excesivă. Semn, de fapt, că însăși valoarea cărții de început a fost mult exagerată. Literatura, din fericire sau din păcate, nu prea e domeniul salturilor.

Dar dacă ne amintim de faptul că există poeți-autori a trei volume și drumurile lor seamănă tot cu o răscruce de îndoieli, nu știu de ce nu ne amintim, măcar din cînd în cînd, de adevărații industriași ai versului. Într-o necunoaștere generală, cu o precizie de metronom, ei mai adaugă o goală bătaie vanelor anunțuri anterioare. Numai răsfoind un dicționar de literatură contemporană ori o bibliografie, realizezi cu uimire că un Nicolae Neagu, un Al. Jebeleanu, un Haralambie Țugui ș.a., ș.a. au ajuns, deja, la cinci-șase cărți publicate. Să ne închipuim că vor continua în același ritm și de pe soclul «operelor» lor, îndemnați de numărul cărților, se vor uita de sus la poetul care intră în literatură cu un volum de excepție.

Dan CRISTEA

Gh. D. CONSTANTINESCU

Exclusivitate «Flacăra»

cine, ce, unde, când?

o fostă răzbunătoare: diana rigg

Explicația autografului: nemaifiind atât de ocupată cu televiziunea, Diana Rigg a învățat, între timp, câteva cuvinte în limba română, cum ar fi «pentru cititorii Flăcării», cărora le transmite «cele mai bune urări».

În Londra plină de vedete, staruri și capete de afiș, Diana Rigg ocupă un prim loc în top-ul preferințelor. Mă îndreptam spre cabina ei, în pauza «Mizantropului», gândindu-mă ce ascensiune fulgurantă a realizat tinăra interpretă a Cordeliei pe care am văzut-o și noi la București în urmă cu câțiva ani, în memorabilul *Rege Lear* al lui Peter Brook. La bătrînul Old Vic, venerabilul Teatru Național englez, Diana Rigg joacă în această stagiune «en vedette»: ea este Lady Macbeth, o stranie și fragilă doamnă, ascunzînd sub înfățișarea-i plăpîndă o voință de oțel, alimentată de obsesia dementă a puterii. Și tot ea este strălucitoarea Célimene, o superbă, cochetă și contestatară fată din Parisul anilor 1970, în viziunea originală și contemporaneizată a dramei «Mizantropului».

În fața ușii mi-am amintit de simbetele noastre petrecute cu faimoșii «Răzbunători». Desigur, n-ați uitat-o pe frumoasa Mrs. Peel, imbatabilă la karaté, cea care arunca atât de grațios ba cizma, ba garoafa în onorabilul John Steed.

— Diana Rigg, pe cine să abordez: pe interpreta rolurilor clasice sau pe fosta «Răzbunătoare»?

— Dacă rămîne la alegerea mea, prefer prima ipostază. Mă veți întreba de ce. E drept că televiziunea îți aduce faimă, publicitate, plus mîngîierea că, oricum, rămii în memoria peliculei. Și totuși suprema bucurie pentru mine rămîne emoția vie din scenă, clipa irepetabilă a unui gest, a unei intonații, prezența oamenilor...

— Atunci, viitorul rol în teatru?

— *Fedra* de Racine. Precum vedeți, rol clasic, deși comportamentul, sentimentele sînt ale zilei de azi. Cu aceeași echipă cu care am lucrat «Mizantropul», adică regizorul John Dexter și autorul traducerii adaptate, Tony Harrison, vom încerca să-l impunem pe Racine — așa cum am izbutit cu Molière — în opinia publică engleză!

Soneria de culise izbucni prelung și se auzi o voce imperativă: «Miss Diana Rigg, în scenă!» Spectatorii (care cu greu dobîndiseră biletul) își reluseră locurile, așteptînd cu nerăbdare reapariția ei după antract. Diana Rigg a mai zăbovit o clipă, cu gîndul la un alt public...

— Am niște amintiri foarte frumoase despre România. Aveți un public extraordinar și un teatru de o înaltă calitate. M-ar bucura să revin în țara dumneavoastră.

Mi-am luat rămas bun. Célimene intra în scenă, triumfătoare, într-o rochie lungă, din rețea aurie. Mi-am amintit cit de feminin era insolitul gest din pregenericul «Răzbunătorilor», cînd Diana își îndepărta, cu revolverul, o șuviță de pe frunte... Și m-am gîndit că un artist autentic nu se poate dezminți în nici un rol, nici măcar în seriile comerciale ale televiziunii. Dar fericite de cei care îl pot vedea pe scenă, oficiînd, adică pur și simplu jucînd...

Mira IOSIF

● **Departe de Tiprary** continuă seria filmelor de evocare a evenimentelor istorice cepută de **Cu mîin curate**. De data aceasta regizorul este Manu Marcus, pe care l-am tîlnit pe genericul **Pute și Adevărului** și al **Cospirației**, iar scenariștii tot cuplul Titus Popovici și Petre Sălcudeanu. (Vezi reveni)

● Regizorul sovietic Lili Raizman lucrează prezent la **Vizita de curtoazie**, film în care interferează cu fantezie universul a două epoci istorice — cea antică și cea contemporană. Intenți preți: Liubov Albitskaia (în fotografie), Boris Goussakov, Alla Demidova.

● Cel de-al 26-lea film al lui Louis de Funès se intitulează **Aventuri lui Rabbi Jacob** și este bineînțeles, tot o comedie în regia lui Gérard Oury (**Creierul**).

● **Edith Piaff** va fi înfrînșată pe ecran de Brigitte Ariel, în filmul lui Guy Casaril, **Piaff**. Un eveniment așteptat.

● **Alain Resnais** pregătește un nou film în care va fi înfrînșat de un cîntăreț erou va fi un cîntăreț erou din secolul trecut — Stavisky. Jean Paul Belmondo a acceptat rolul principal, și alături de el va mai apărea Charles Boyer.

privilegiul de a participa în prim plan la istorie

LILLIAN GISH
FILMELE DOMNUL GRIFFITH ȘI C.

Ar fi, și este, un drept al fiecăruia acela de a participa la istorie. Dar puțini sînt cei care transformă această posibilitate în virtute, mai ales atunci cînd prin intermediul cinematografului șansa se transformă pe neobservate într-un privilegiu.

Lillian Gish, chiar dacă prin împlinirea destinului ei artistic a beneficiat de acest avantaj, pare a nu-l fi observat niciodată. Serioasă, atentă și fragilă, muncind «cu ochelari de cal în fața greutăților», actrița își povestește viața cu un deosebit respect pentru oamenii întîlniți de-a lungul carierei sale. Iar cînd aceștia sînt, așa cum ne anunță în din titlu, în primul rînd «Domnul Griffith» și apoi ceilalți, de la Scott Fitzgerald și pînă la unul dintre președinții Statelor Unite, ei bine, din nou am fi tentați să o credem pe tejeata zeilor.

Dar, în memoriile Lillian Gish găsim mai mult marea știință de a fi asimilat printr-o muncă lectia unui om de geniu, David Wark Griffith, decît intenția de a se face ea însăși cap de afiș. Dealtfel, materialul epic (stăpînit, în colaborare cu Ann Pinchot, bine, cu hîr și cu precizia detaliului) acordă o mare importanță epocii de naștere a cinematografului, perioadei cînd acesta nu devenise încă o afacere și cînd cei «care lucrau cu Griffith» se devotau cu trup și suflet filmului în curs de realizare. Nici un sacrificiu nu era prea mare pentru a pune la punct filmul așa cum trebuie, pentru a-l realiza cu acuratețe adevărată și desăvîrșită. În mîntea noastră noi nu eram importanți; numai opera avea importanță (s.n.). Griffith era însuflețit de aceeași convingere; «nu persoana lui, ci filmul contează» (s.n.).

Minunată lecție nu numai de modestie, ci și de ireproșabilă ținută morală a artistei, la care nu ar fi rău să mediteze mai îndelung regizorii noștri contemporani, în timp ce admiră și învață din «Drumul spre Vest», «Nașterea unei națiuni», sau «Intoleranță» se pare că filmele fiind făcute de oameni, aceștia trebuie să aibă ceva de spus cu adevărat ca să reușească autentica operă de artă, ne amintește Lillian Gish prin povestirea turnărilor filmului «Sora albă».

Lillian Gish a învățat de la Griffith «esența neprihănirii — puritatea și bunătatea îmbinate cu noblețea minții, a sufletului și a trupului» și a înțeles că «numai cîrmuirii și hotarele se schimbă, dar neamul omenesc rămîne același», demonstrîndu-ne astfel cît de puternic poate fi acest crez transpus în viață cu sinceritate. Forța și vitalitatea deosebită a acestei antivedete din convingeri morale și nu publicitate, se datoresc fără îndoială și nobleței drumului artistic dezvăluit de domnul Griffith.

Păstrînd o permanentă și inteligentă detașare de evenimentele la care este implicat, Lillian Gish realizează mai mult decît o carte de memorii, realizează o parțială istorie a nașterii și dezvoltării cinematografului (cartea poate fi folosită cu succes și pentru referiri de specialitate), dar mai ales povestea generoasă, demnă și tragică a unui mare creator — David Wark Griffith.

Rodica PO

cartea
de film

Din fire de tei, cojite de pe carnea copacului, pornind de la tradiția și motivele covorului românesc, artista decoratoare Maria Văgii țese o tapiserie de mare rafinament și modernitate, ca această lucrare inspirată din folclorul plastic al Săpînței maramureșene.

poluarea folclorului (XXIV)

iureș românesc la lausanne

Era cu câteva zile înainte de săptămîna serbărilor consacrate cetății.

Mese lungi se întindeau de-a lungul străzilor. Se pavoazau casele cu imense drapele purtînd emblemele breslelor din evul mediu, ale diferitelor organizații sportive, ale localităților din canton. Se întindeau deasupra străzilor ghirlande de lampioane.

La cinematografe, la teatre, peste tot, intrarea este gratuită. Numeroasele grătare care frig cîrναții, reprezentînd specialitățile culinare ale diferitelor regiuni, aduc iz înmiresmat de bilci românesc. În piețe publice, la sunetele unor celebre formații de jazz, într-o atmosferă de destindere și bunăvoie generală, mulțime pestrîtă de tineri și vîrstnici dansează zgomotos. Acest decor a servit drept fundal unei bucurii neașteptate pe care am trăit-o și pe care mă tem că nu voi fi în stare să o descriu în toată plinătatea ei. Într-o seară, obosit, mă pregăteam să mă desprind din acest vîrtej. Deodată tresar. În mulțimea ce se ciocnește și înaintează fără țintă, zăresc o imagine dragă: o pălărie cu pene de păun, pălăria flăcăilor jucători năsăudeni. Deschid ochii mari: la doi pași, capul expresiv al unei fete împodobit cu maramă

oltenească. Visez? Nici vorbă: flăcăi, tete de la noi. Cum oare au ajuns aici? Știam pe de rost echipele străine ce figurau pe program, nici vorbă de români. Intru în vorbă: «Junii Sibiului», ansamblul folcloric al sindicatului Uzinei de piese auto-Sibiu, invitat de o asociație franceză («Amicale folklorique internationale») se afla într-un lung turneu în Franța. Într-o zi de odihnă au hotărît să ne reprezinte și la sărbătoarea orașului Lausanne. Așa i-am întilnit. Mă aflam pe impunătoarea piață a castelului (Place du Château). În mijloc era improvizată o mare scenă, ca un ring, despărțită de public prin funii groase. Fiind ora înaintată, piața, putînd adăposti cîteva mii de persoane, începuse să se golească. Lumea se îndrepta spre locurile de dans. Tocmai atunci am marea surpriză să-l întilnesc pe dirijorul Paraschiv Oprea, pe care l-am văzut ultima oară la festivalul «Maria Tănase», la Craiova. A acceptat conducerea artistică a ansamblului.

— Sîntem obosiți, ne spune, am avut numeroase spectacole în Franța, la distanțe mari, am străbătut pînă acum peste 5 000 de kilometri. Iar acum urmau să se urce pe scenă. Nu prea e prielnic timpul, e ora întîrziată, spectacolul

nu fusese anunțat. N-am vreme să mă frămînt prea mult; minunata stație de amplificare anunță intrarea în scenă a echipei românești. Prea puțini rămin în jurul scenei. Dar... Strigăte voioase despică văzduhul. Strigăturilor jieneste ale bărbaților le răspunde grupul femeilor, completînd melodia de joc a orchestrei, compusă din instrumentele caracteristice muzicii noastre populare. În public se produce rumoare. Cei care coboriseră treptele marii piețe se reintorc. De pe toate străzile năvălesc oameni pe măsură ce jocul prinde viață. Mai iute. Încă mai iute. Invîrtindu-le pe sub braț, flăcăii schimbă fetele cu o îndeminare uluitoare. Vîrtejul de pe scenă se transmite în public. Privitorii îngroasă rîndurile. Dau buzna unii peste alții. Întreaga piață a reînvie. Din ochii jucătorilor scapără lumină, picioarele frămîntă scena în ritmuri puternic sincopate. Unde e oboseala celor 5 000 de kilometri? Cîtă energie risipesc acești jucători stăpîniți dintr-o clipă în alta, parcă de puteri supranaturale, dăruindu-se trup și suflet jocului. Ochi, mii de ochi urmăresc vrăjiți dansul românilor. După prima suită, ropotele de aplauze se dezlanțuie însoțite de țipete, fluierături, bătăi din picioare. Luați prin surprindere, spectatorii entuziasmați prelungesc puternic efect al jocului. Nu mai recunosc publicul. Cîntecul, jocul nostru i-a transformat cu desăvîrșire.

Hari BRAUNER

Paris, august 1973

«vedete»
cu duzina

În «Seara pentru tineret» (30.VIII. ora 20,05, program 1), un material intitulat «Viața mea e muzică» (Anca Arion) în care aspiranții la gloria muzicii ușoare își dădeau în petec sub ochiul neîndurător al aparatului de filmat. Naivitatea își are farmecul său indicibil și nici unul dintre cei care mimează cu o credulitate soră cu ignoranța o posibilă celebritate nu scapă de ridicol. Oamenii în toată firea, înarmați cu pletele și cu chitarele de rigoare, concurenți ai unui concurs de muzică ușoară «Lotca de aur», sînt interogați la modul cel mai serios despre felul cum înțeleg ei să devină cîntăreți. Luați în «serios», aspiranții răspund serios că nu pot renunța în ruptul capului la muzica ușoară, mai degrabă renunță la orice: mamă, tată, meserie, orice, nimic nu le este mai apropiat de suflet decît «cia-la-la». Visează muzică ușoară, cîntă muzică ușoară și prin somn după cele 18 ore de muncă... la chitară, exersează deci, fără încetare pentru a scoate maximum. Muzica grea, clasică îi enervează, n-o înțeleg și nici nu au nevoie de ea, închid aparatul. Note nu cunosc pentru că le ajunge urechea, pasiunea și «munca» lor fără odihnă. Termină școala comercială și este așteptat la post dar el, nu se duce, de ce să se ducă cînd este un institut de teatru? Acolo nu se cîntă dar e bine să ai o diplomă de artist. Dar iată-i la lucru: este greu de descris asonanțele, modestia vocii cu care vor să cucerească scena, gesturile stîngace, frînte și bolnave cu care vor să dea expresivitate melodiei. Să nu mai vorbim de mimică, de trăirea lăuntrică, de felul propriu, personal, de a reda conținutul cîntecului. Totul este o parodie de care nu știi dacă trebuie să rîzi sau să compătimesti. O, nu, nu pot fi împotriva pasiunilor, aspirațiilor temeinice, nu pot fi de acord cu cei care vor de la un începător performanțe imediate. Nici nu spun că muzica ușoară nu ar merita să aibă martirii ei, spun însă că totul trebuie să aibă o limită. Limita bunului-simț. Un telespectator care nu se sfiște să-și dea numele (C. Macovei) nu este de acord nici cu mine și nici cu astfel de «umor»! „Ce rău au făcut băieții dacă s-au prezentat la «Lotca de aur»? Să încerce, dacă nu încearcă de unde să știe că sînt proști? Sînt și dintre cei consacrați care nu ne plac și dacă i-am întreba ce și cum n-ar fi și ei ridicoli? Și ei spun că nu pot fără muzică ușoară. Se poate ca din unul care-i caraghios acum să iasă o vedetă mîine-poimîine. Mai știi...” Se poate, totul se poate dacă ai din ce. Dacă este stofă, care va să zică. Personajele Ancăi Arion nu aveau stofă pentru... vedete. Erau niște aspiranți de duzină. Dar, vorba telespectatorului Macovei. Mai știi?

P.S. Cînd e vorba de Sucă nu sînt contradicții. Are Sucă asta un succes la public... Așa vedetă! Chiar dacă întîmplările sînt aceleași de fiecare dată, Sucă, în gura actorului, Amza Pellea, este în premieră. La albumul duminical din 2.IX. ora 13,15 Sucă a adus umorul sănătos, exploziv, poanta bine plasată reușind să se impună în fața «comicilor» de meserie care... bijbăie. (Cine a văzut «invitații» studioului 3 — Scena nocturnă cu Ovid Teodorescu și Vali Voiculescu-Pepino știe la ce mă refer.)

Coman ȘOVA

investiții pentru o românie modernă

după o călătorie de mai bine de o oră

După o călătorie de mai bine de o oră, nu lipsită de anumite peripeții — notez așteptarea unui inexistent optzeci barat, undeva la capătul Militarilor și un slalom prelungit printr-un câmp presărat cu tot felul de șantiere de care nimeni nu prea știa ce reprezintă — am ajuns, în fine la C.E.T.-Vest, mai pe românește, Centrala electrotermică Vest. Curiozitatea noastră n-avea nimic turistic, vroiam să aflăm în ce stadiu se află sus-numita centrală care la anul va asigura încălzirea cartierelor Militari și Drumul Taberei.

Așadar, stimați locatari ai blocurilor «de pe lângă Favorit» și mai departe, fiți atenți, nu vă emoționați fiindcă, ei, da, investiția merge bine, sau aproape bine, constructorul raportând la 31 august o depășire a planului valoric cu circa 6 milioane lei.

Văd cu ochii mei cum cresc cele cinci cazane de apă fierbinte (100 G. cal/oră, fiecare capacitate), și înregistrez ce-mi spun inginerii Teodor Dumitru și Nicolae Rădoi, și-anume că lucrarea merge șnur și sînt

toate șansele ca termenele să fie respectate întocmai.

Există însă o instituție care suflă și-n iaurt, am numit Banca de investiții. Lunar, inspectorii săi se deplasează pe diverse șantiere și, lipsiți de orice sentimentalism, constată riguros, cu rigla ce, cit și cum s-a executat față de termenele stabilite.

Și astfel, aflu că deși șantierul C.E.T.-Vest este unul dintre puținele unde «în general nu sînt probleme» — ca urmare evidentă a muncii constructorului, în speță Trustul enoergoconstrucții-București, un scurt semnal de alarmă nu este inutil să se tragă, nu de alta dar ar fi păcat ca la sfîrșitul anului frumosul optimism ce domnește azi pe respectivul șantier să se transforme în obiect de litigiu, care litigiu pentru uzul nespecialiștilor, în asemenea situații, se traduce în dilatarea termenelor «ferme» de realizare a investiției, cu mai multe luni, cu un an și așa mai departe. Fiindcă:

— s-au constatat rămăneri în urmă la structura construcții montaj, ca urma-

rea lipsei a vreo 180 de dulgheri, zidari, fierari, betonisti etc.

— iar un cazan de apă fierbinte fiind achiziționat prea tîrziu, montarea sa a început cu mare întîrziere.

Am mai aflat că există o divergență între Centrala industrială de electronică și automatizare și întreprinderea electro-centrale-București, în legătură cu contractarea unor piese. Să ferească Domnul să ne trezim în iarnă cu utilajele montate, mari cît casa, cărora să le lipsească manometrele, contoarele sau mai știu eu ce, fiindcă două instituții luptă steril cu hîrtii pentru a dovedi fiecare că ea are dreptate.

Nu vrem să fim pe post de Casandră, nici să temperăm frumosul entuziasm de pe șantierul C.E.T.-Vest. Mai bine însă să suflăm în iaurt cu riscul de a deveni antipatici, rezervîndu-ne satisfacția de a ne invita într-un apartament din Militari, la anul, în gerul Bobotezii, pentru a ciocni un pahar. Eventual, în cămașă.

Mihai HETCO

risipitorii

Căci trebuie să ne întrebăm ce este energia, nu numai acolo unde se produce ea, ci și acolo unde apar risipitorii ei. Dicționarul vorbește frumos despre legea conservării energiei, dar un dicționar nu ia în seamă cazurile particulare de nepăsare, cînd energia este irosită. Iată, se spune în *Micul dicționar enciclopedic*: «Diversele forme de energie pot trece dintr-una într-alta în cantități echivalente (legea conservării energiei)». Dacă am lua litera dicționarului într-un sens mai naiv, ar trebui să credem că energia pe care o produce muncitorul energetician de pe Argeș este folosită în întregime, rațional, de către strungarul sau frezorul din București. Dacă ar fi să echivalăm, visători, aceste transformări ale energiei, atunci am uita de cei care risipesc energia. Gama risipitorilor de energie este foarte largă, iar uneori noi înșine de-

venim risipitori de energie, fără să dorim acest lucru. Pe cel care nu-mi respectă orele de odihnă sau de muncă, îl numesc risipitorul meu de energie. Este o diferență între cel care face risipă de energie din prea multa sa putere de activitate, și cel care este silit să-și irosească, din nepăsarea altora, energia creatoare. Cînd zgomotele orașului devin asurzitoare, poate că mulți dintre noi am dori să existe, chiar și așa, cu titlu utopic, o centrală de economisire a energiei omenești, și specialiști care să-i sancționeze pe cei care sînt risipitorii energiei noastre de muncă.

Căci pentru energia electrică și pentru cea termică există o asemenea centrală. Tovarășul Merișca, din această centrală, lucrează tocmai în acest sector special de economisire și raționalizare a energiei, și are destulă muncă.

— Trebuie să știți că există două categorii de risipitori. În primul rînd sînt risipitorii particulari, cei care plătesc lumina în sistem pașal. Lipsa unui număr suficient de contoare electrice ne dăunează foarte mult. Există la Timișoara o fabrică ce produce asemenea contoare, dar din numărul de 500 000, care ne-ar fi necesar, pe piața internă se livrează numai 200 000. Fără suficiente aparate de taxare ne este greu să-i impunem consumatorului particular folosirea mai rațională a energiei electrice. În multe asemenea cazuri, consumatorul particular plătește mai puțin decît consumă, iar de consumat, consumă regește!

În a doua categorie intră întreprinderile mari. Fiecare mare întreprindere are un barem maxim de consum al energiei electrice, barem calculat la început în funcție de necesitățile consumului și de cantitatea

producției. Cînd o întreprindere depășește, trimestrial, necesarul de consum stabilit prin contract, Centrala energiei electrice și termice sesizează acest lucru, face controale inopinate, pentru a depista cauzele sporirii consumului, cauze ce decurg de multe ori din neglijențe și nepăsare. Trebuie să facem însă o distincție atunci cînd vorbim de pierderi de energie electrică. Există o pierdere firească, pierdere de transport pe rețea, dar risipa de energie, din nepăsare, nu mai este firească.

Convinși și noi că această risipă nu este deloc firească, am însoțit o echipă de control a I.D.E.B.-ului în noaptea de 31 august. Prima descindere la Uzinele Autobuzul. Schimbările II și III sînt extinse aici în majoritatea sectoarelor, se lucrează și noaptea în principalele secții. O nouă linie de montaj este gata de a intra în funcțiune. O primă surpriză favorabilă, luminile sînt stinse în noua hală. Întreaga uzină este luminată rațional, asta este și părerea tovarășului Jauca Modest, de la I.D.E.B. În hala de finisaj este însă mai mult lux de lumină, iar activitatea de producție nu pare a fi dintre cele mai animate. Cîțiva flăcăi își risipesc «energia», hîrjindu-se cu niște muncitoare. Însă de acest aspect nu mai răspunde inginerul energetician Mereuță, care a raționalizat bine distribuția de energie electrică la Autobuzul!

Alegem apoi un alt obiectiv, destul de periferic, Combinatul de cauciuc-Jilava. Ceea ce aflăm aici este iar contrar așteptărilor noastre, dar deosebită ține de altă natură. Halele sînt luminate insuficient, majoritatea becurilor nu funcționează, în schimb laboratorul combinatului pare o adevărată insulă luminoasă. În hale cîteva zeci de muncitori, în sălile laboratorului doar două laborante, așteptîndu-și liniștite schimbul. Undeva, o gazetă de perete, luminată și ea intens — spre regretul nostru, nu am găsit nici un articol despre economii! Poate că această grijă pentru luminare locală ar fi trebuit să se manifeste la mașini, dar, mă rog, ideea este a noastră, nu și a conducerii combinatului. Vizitînd apoi și Fabrica de prefabricate «Progresul» am putut verifica un aspect mai general. În multe hale există un defect de proiectare în ce privește iluminatul. Becuri puternice, de 400 kilowați, sînt amplasate tocmai în tavan, răspîndind în ansamblu totuși o lumină insuficientă pentru muncitorul de la mașină. Întrucît în aceste hale nu sînt instalate macarale rulante, s-ar putea aduce iluminarea mai aproape de mașini, cu un minim efort, ceea ce s-ar numi, evident, tot economie de lumină. În situația de acum, cu toate că nu s-a suplimentat numărul de becuri, nu se poate spune că aceasta înseamnă economisire de energie. De la «Progresul» observăm în vecinătate, peste gard, un adevărat oraș luminos. Nu este altceva decît «Uzina de reparatii» de alături. Încercăm să pătrundem înăuntru, electricianul de serviciu (Oprea), lipsește, a plecat din tură cu un ceas mai devreme, așteptăm să se schimbe ofițerul de serviciu, în sfîrșit, noul ofițer, maistrul Nicolae Constantin, ne conduce prin secție.

— Am eu norocul ăsta că-mi pică mereu controale de noapte! Nu demult au fost și de la Teleobiectiv, au filmat o sală goală care era iluminată și mi-au spus să sting lumina. Dar contactul era făcut cu două sîrme, nici tu întrerupător, nici nimic. Între timp s-a pus aici întrerupător, poate vreți să vedeți.

Am văzut, era într-adevăr un întrerupător montat de curînd. În multe hale se lucra intens, dar existau și jumătăți de hală în care funcționau numai două mașini. Cu toate acestea, lumină puternică, la întreaga capacitate de iluminat. Maistrul e un om energetic, am avut ocazia să-l auzim împrăștiind ordine înainte de a-i spune cine sîntem.

— Poate scrieți acolo că maistrul Nicolae strigă la oameni, și-așa cei de pe aici îmi zic Vlad Tepeș! (Scriem, de ce să nu scriem, «ofițerul» ține bine uzina în mîna, păcatul este că nu toți îl ascultă.) Ne conduce prin secțiile în care activitatea abia a încetat.

— Pe aici o să vină electricianul din noua tură și o să stingă luminile, acum le sting eu, că tot vă însoțesc! (Nu avem decît să-l credem, dar parcă tot mai bine era dacă le găseam stinse.) Și luminile din exterior vor fi stinse, adaugă însoțitorul nostru, există acolo niște întrerupătoare! Hotărît lucru, maistrul e destul de încurcat, noul electrician încă nu venise. «Ce bine ar fi dacă toți și-ar vedea de treaba lor», ne spune la despărțire Nicolae Constantin. Adevărat, ce bine ar fi fără risipitori!

Dinu FLĂMÎND

Numele meu e Teodor Șuteu

— De când sînteți în combinat? — *Din 1957, de la terminarea facultății.* — Și director general? — *Din 1966.* — Erou al Muncii Socialiste? — *Nu.* — De ce? — *Păi, ați mai văzut vreun erou așa de tînar?... Avem, în schimb, cinci eroi în combinat.* — Cine?! — *Păi, Maria Tănase, Aurelia Grama, Vichentie Pîcă, Gheorghe Meier, Ion Milea.* — Și dumneavoastră?... — *Eu? Steaua Republicii Socialiste România cl. a IV-a și a II-a, Ordinul Muncii cl. a III-a, trei medalii jubiliare și două medalii ale muncii.* — Cîți ani aveți? — *Patruzeci, mîine.* (Adică 16 august.) — Mulți înainte. — *Mulțumesc...*

Îmi absoarbe nitroglicerina

Împreună cu inginerul Leonte Stan, șeful biroului (de ce nu al serviciului?) de protecție a muncii, plec să văd. Sînt pregătit sufletește pentru o plimbare de 3-4 ore; și urmează să văd numai o parte a combinatului, fiindcă restul e prea departe... Inginerul Stan vrea să mă «ia tare». Mă duce întîi la «exploziv» minier. Secția de dozare și amestecare a «prafului absorbant». De ce «absorbant»? Fiindcă «îmi absoarbe nitroglicerina». Îmi acesta mă umple de incîntare. E uman. Și umanizează tot: tabloul de comandă imens care clipește întruna, fierăraia nemîșcată care huruie pe dinăuntru ca o moară, praful «absorbant» care încă nu e primejdios...

Eu nu trebuie să-mi vînd marfa. Îmi e cerută

— *Noi facem nitroderivați, duroplaste, «exploziv», îngrășăminte, mase plastice termoreactive, lianți, rășini.* — Cum faceți cu materia primă? — *Nu-nțeleg.* — Ceva întîrzieri din partea furnizorului... — *Ce întîrzieri? Materia primă la noi e gazul metan, apa, aerul. Iar produsele intermediare de care avem nevoie ni le facem singuri. Aducem foarte puțin de dincolo de gard. Iar în ceea ce privește partea de cercetare aplicată sau teoretică, avem laboratorul nostru. Altul habar n-are ce e în combinat. De un'să știe? Așa că numai noi putem să ne ajutăm.* — În străinătate ați fost? — *Nu. Eu nu trebuie să-mi vînd marfa. Îmi e cerută. Afacerile le facem aici. Și altfel, degeaba mă duc. Nimeni nu-ți arată ceva. Le ești concurent.* — Dar inginerii tineri, îi trimiteți? — *Da. Ei trebuie să învețe, fie chiar și mai multă teorie. Altfel, de ce? Noi n-am importat licențe. Am exportat și exportăm.* Sport ați făcut? — *Da. Planorism și zbor cu motor (pînă la comandă dublă), schi, patinaj, inot, fotbal, hochei.* — Și acum? — *Înot...* — Unde? — *Avem un bazin cu apă încălzită. Noi l-am făcut și cu U.P.R.U.C. Apoi schi și patinaj. Vara, fotbal, ping-pong.*

Nitroglicerina...

Leonte Stan, împreună cu inginerii din secția respectivă, îmi arată cum nitroglicerina, în amestec cu apa, e dusă prin conducte suspendate spre locul de fabricare a dinamitei. Nitroglicerina, galbenă și groasă, viscoasă. La un moment dat, auzind că sînt de la «Flacăra», un maistru îmi spune: «Duceți-vă, tovarășe reporter, și peste drum, să vedeți cum arată fosta colonie a combinatului». Și m-am dus, după-amiaza. «Nenorocire, dom'le, cu străzile astea», îmi spune maistrul. Intr-adevăr, desfundate, fără canalizare, pline de noroi și gropi, bălți în toate părțile.

...și noroi

— Ce-i cu fosta colonie?, îl întreb eu pe Teodor Șuteu. — *Ce să fie. O vreme a fost a noastră. Era o plăcere. Aproape tot personalul T.E.S.A. locuia aici. Și mulți dintre muncitorii. Spații verzi. După aia, colonia a trecut în administrația Consiliului popular. Nu știu dacă 50 la sută din locuitorii mai sînt acum ai noștri. În rest, o să vedeți. Mașinile de mare tonaj au stricat drumul,*

gardul din beton pe care l-am pus noi s-a dărîmat...

Paratrăsnete și liniște

Peste tot, în «cartierul explozivului», paratrăsnete. De ce? Vă dați seama, îmi spune Leonte Stan, ce ar fi dacă un trăsnet ar cădea anapoda?

Toate instalațiile sînt semiîngropate în pămînt, în sus, la fel, pămînt. Totul va fi în curînd o grădină de pomi fructiferi. Să fie frumos și bun, nu?, spune inginerul Stan. Oamenii aștia o merită.

Intrăm. Operațiile sînt urmărite dintr-un circuit intern de televiziune. Liniște. Se aude un duruit surd. Undeva există niște mașini care lucrează. Le vezi pe ecran, dar nu-ți vine să crezi că sînt undeva pe aproape.

Sectorul de încartușare, apoi cel de

peste tot. Supărarea mea e mai mult «teoretică». Există destui care, în loc să lupte pentru a face, încearcă să justifice ca nu se poate. Altfel, ce să spun. După ce ne-am rezolvat și treaba cu poluarea... — Cum ați rezolvat-o? — *Idee internă. Toate celelalte erau prea scumpe. Avem un filtru biologic. Niște bazine cu pături de bacterii «nitrofage».* Dar și aici am avut tot felul de necazuri. — Care?

— Hai să nu mai dezgropăm ce-a fost. — Și poluarea aerului? — *Sîntem în cadrul normelor.*

Biciclete

Aproape toți muncitorii pe care îi văd circulă pe biciclete. În fața fiecărei clădiri există un rastel. Distanțele sînt destul de mari în combinat. Și din oraș pînă în combinat — 3 kilometri. Autobuze pu-

Dar trebuie să știi să o aplici. Înainte, degeaba le țineam muncitorilor conferințe despre importanța fenomenului pentru economia națională. Dacă nu le dădeam totul «la mîna», să muncească din plin, era inutil. Și acum la fel. N-ai ce să le explici. Dă-le tot ce au nevoie. Și după aia, dacă nu lucrează, stai de vorbă cu omul; fiindcă vinovatul acum, nu mai ești tu.

Cînd a venit povestea cu raționalizarea producției am văzut clar că la noi singura resursă e omul. Am chemat de la Academia Republicii Socialiste România un colectiv de socio-psihologi condus de profesor doctor docent Traian Herseni, care ne-a făcut o monografie foarte utilă. Așa am înțeles ce trebuie să faci pentru ca oamenii să te asculte.

Apoi mai e și o chestie de educație. De educație muncitorească. Noi ne ferim să aducem oameni din alte regiuni. Cei de aici știu că la combinat se mîncă o pîine. De cînd au făcut ochi și și-au văzut părinții... Știti că acei proveniți din mediul rural sînt peste 80 la sută? — *Formidabil!* — *Da. Numai că la noi, rural înseamnă comunele de la marginea orașului. Majoritatea oamenilor de acolo lucrează la noi de multă vreme. Din tată-n fiu. Combinatul are 52 de ani de existență. Iar pe măsură ce orașul crește, oamenii se mută la oraș. Cei cu domiciliul urban, acum, sînt peste 60 la sută.* — Și totuși cum lucrați cu oamenii? — *Acum, cu acord global. E nemai-pomenit ce eficient e! N-am prea crezut în el, la început. Acum însă... Ce să spun? Oamenii se controlează între ei, îi controlează pe mecanicii de întreținere, îmi fac mie mizerii dacă nu le dau materia primă la timp, respectă cu sfințenie protecția muncii...* — Am văzut. — *Păi sigur. La noi pe primul plan trebuie să stea protecția muncii. Altfel sîrim în aer. La propriu. La propriu de tot.*

Filmul

În sala de proiecții. Mi se pune un film de reclamă. E filmul care le e proiectat străinilor interesați de afacerile cu Combinatul chimic-Făgăraș. Frumos. Deodată îmi dau seama, văzînd filmul, că n-am fost în secția de duroplaste. De ce? De ce n-a pomenit nimeni de existența ei? E în revizie — îmi spune Leonte Stan. O iau de bună. Și așa e mult și bine ce am văzut. Un alt film. De protecție a muncii. Impresionant. Accidente reconstituite. O dată la șase luni, îmi spune inginerul Stan, le proiectăm oamenilor filmele astea de protecție a muncii.

Schimbul

— De unde sînteți?, îl întreb pe directorul general al combinatului. — *Din Tirgu Mureș. Ciudat, nu? Umbra combinatului de acolo cade în curtea casei mele. Iar la combinatul din Tirgu Mureș e director Dorel Popa, care e din Făgăraș. Întrebați-i pe oameni unde e «la colț, la Popa», și o să vă arate o casă la o distanță de cîteva sute de metri de aici.*

Respirație

La plecare, pînă să se deschidă poarta, văd prin geamul mașinii oamenii intrînd în schimb. E ora 13. Aici se lucrează pe zi-lumină, două schimburi a cîte 6 ore. În afară de instalațiile cu flux continuu, unde se lucrează zi și noapte. Muncă grea și primejdioasă. Unul dintre muncitorii are figura complet lucie; probabil o arsură. Nu e nici trist, nici vesel. Viața merge înainte. Ajung la casa de oaspeți, cobor din mașină și-mi iau la revedere de la șofer. După ce pleacă, ascult cu atenție. Intr-adevăr, combinatul are o respirație proprie pe care o auzi și în somn.

Nu e nevoie de telefon

— Nu e nevoie să mă cheme cu telefonul, îmi spune Teodor Șuteu. Mă trezesc imediat cînd ceva nu sună bine. Iar dacă eu dorm prea adînc, mă scoală soția mea. — Copii aveți? — *Un băiat de 16 ani. Și el știe sunetul combinatului.* — Ce vrea să se facă? — *Nu știu încă. Om trăi și-om vedea. Deocamdată...*

Alexandru PAPILIAN

noi n-am importat licențe,

am exportat și exportăm

ambalare. Depozitul. Plecăm spre sectorul de anilină; apoi către acela de fenol, apoi către acela de amoniac, acid azotic... Drum lung. Peste tot, curățenie exemplară, mai puțin șoseaua de legătură. Întreb. Constructorii, mi se răspunde. Șoferii lor ciștișă la tonă/kilometru. Aleargă cu peste 70 kilometri pe oră prin combinat. Avem mari necazuri cu ei. Nu le putem face nimic. Avem și noi interes.

Ajungem. Conducte uriașe, încrucișate, curbate pe orizontală, intrînd sau ieșind din pămînt. Retorte din metal opac. Nimic nu se mișcă. Numai mirosul dulce (de benzen), iute și sufocant (de amoniac) și zgomotul (clocot, șuierături, bolboroseli, duduit) îți arată că se întîmplă ceva acolo. Și te apucă o teamă nedefinită. Poate omul să controleze frămîntarea aceea nevăzută? Poate să o stăpînească? Chiar și în conductele «tăcute», dacă îți lipești urechea de ele, auzi un clipocit. Fără viață, fără să se miște, fabrica merge, produce. Oamenii muncesc pe nevăzute. Numai niște becuri, niște cadrane...

Bacterii

— Ce necazuri aveți? — Inerente. Ca

ține. Asta e! Oamenii merg pe bicicletă și nu s-ar zice că le pare rău. Dacă se poate, de ce nu, la urma urmei?

Aflu că și aici sînt probleme. La ora de ieșire, pe șosea e mare înghesuială. Combinatul a făcut — și a făcut, se vede — o pistă pentru bicicliști, afară, pe șosea. Dar nimeni n-o respectă. Iar miliția nu-și dă concursul la dirijarea circulației...

La combinat se cîștigă o pîine

— Ce-mi puteți spune despre oameni. Cum umanizați mașina socială pe care o conduceți? Care sînt relațiile dumneavoastră cu subalternii? — *Cam înțeleg eu ce-ați vrea de la mine. O să vă spun așa cum e. Producția o fac muncitorii, nu alții. Cu toate astea, pentru cel din vîrf există pericolul de îngîmfare. Pînă să fiu director general am fost secretarul organizației de bază un an. După aia am lucrat în comisia economică a fostei regionale de partid. Atunci am putut să învăț foarte multe: și din realizările dar și din greșelile altora. Pînă acum cîțiva ani conducerea era o operație practic intuitivă, deci subiectivă. Apoi oamenii s-au sensibilizat și au inventat CEPECA. Bună, bună isprava asta.*

viteza

Toate mașinile construite pentru deplasare pe sol, în apă, în aer, merg din ce în ce mai repede. Ne grăbim. Avem mult de circulat, comprimăm spațiul terestru, vrem viteza utilitară. Dar râvnim și la viteza fără scop, la viteza pură, la viteza de dragul vitezei. O mărturisesc raliurile și recordurile de viteză. Viteza e o aspirație, e o sursă de euforie și știm ce mare preț pun oamenii pe fiecare sursă de euforie. Viteza dă senzații, senzații puternice și noi, necunoscute în filogenia omului. Senzația de viteză e o descoperire târzie. Până acum vreo sută de ani omenirea cunoscuse doar câteva viteze: viteza alergării individului, viteza calului, viteza schiului și cam atât. În ultimul secol omul a inventat viteze fantastice prin comparație și fantastice în sine. Mai repede e o veche obsesie servită acum cu soluții moderne extraordinare. Mai repede e un destin și un blestem. Mai repede a devenit un uluitor spectacol. Mai repede a pus pe picioare un șir de industrii. Multe milioane de oameni din lumea întreagă trăiesc de pe urma lui «mai repede». Viteza cere să fie servită și e servită. Viteza e un factor de risc, dar ne-a captivat într-atît cu delicia ei, încît riscul nu ne mai interesează. Aproape nimeni nu evită vitezei implicat în propria lui plăcere. Cazuri de lașitate pentru fuga de riscul unei plăceri nu s-au prea înregistrat. Una dintre cele mai frecvente și curate nebunii este obsesia vitezei pure. Lumea vitezei pure fierbe întruna. Fierbe întruna și din cînd în cînd e îndoliată. Moare așa cite cineva, cite un pilot, cite un fanatic al vitezei pure. Piloții sînt amanții vitezei. Ei supun viteza pentru noi toți. Ei o înfruntă, o cuceresc, deși nu-i vor da niciodată de capăt, acesta fiind lucrul cel mai frumos care întreține jocul. Pe măsură ce cresc recordurile mașinilor pentru viteză pură, urcă proporțional și vitezele mașinilor pentru deplasarea noastră, a oamenilor obișnuiți. Viteza e ceva superb, e ca o stare de poezie, și tocmai ea, starea aceasta de poezie, omoară, și omoară, în primul rînd, pe amanții ei cei mai buni, pe piloți. Are viteza o putere misterioasă, îi omoară pe unii, dar nu-i sperie pe ceilalți. Fiecare pilot speră că amanta nu-l va răpune, că pe el îl va iubi alt fel, că legătura dintre ei va fi pură și cu sfîrșit frumos. De fiecare dată cînd piloții află că unul dintre ei nu mai e, se întristează, dar se și întrebă dacă omul acela n-o fi comis cumva vreo greșală față de viteză. Față de ea. Ceva care s-o fi supărat, s-o fi îndepărtat pentru totdeauna de el. Și mereu se demonstrează că omul, nu viteza, a fost vinovat. După fiecare dispariție a cite unui pilot viteză iese bine, cu prestigiul întărit, cum se spune, ca de la o ședință de analiză în care se demonstrează vinovăția celor dispăruți pentru vesnicie. Are nebuna farmece cu care ne înduplecă pe toți. «Bine-bine, va spune cineva, dar ne costă, ne omoară!» «Pardon — va sări un apărător al vitezei — omoară doar pe unii dintre noi». Și astfel seducătoarea este mereu achitată. După fiecare victimă lumea se întrebă ce facem cu viteza? Cum luptăm împotriva ei? Sincer să fiu, cred că nu se poate lupta împotriva vitezei pure. După curtezana asta, care ne face pe toți să ne simțim bine, vor alerga totdeauna destui bărbați cu nervii tari ca piatra. Despre cine se iubește cu, viteza nimic nu se știe. Atît cît ține idila bărbații cu nervii tari ca piatra sînt hipnotizați. Atît cît ține. În memoria tuturor dispăruților din cauza vitezei pure cred și spun că nici unul dintre ei n-a urmat-o și nu i s-a supus, în primul rînd, pentru bani. Așa cum se mai șoptește prin mahalaua planetei. Și poezii primesc bani pentru ceea ce scriu, dar nu scriu pentru bani. Viteza e o stare de poezie, iar piloții cei mai hărăziți s-o simtă. Aș vrea ca piloții să subjuge, să doboare mereu viteza. Din păcate, se întîmplă și invers.

Romulus BALABAN

a fi sau a nu fi ferm

Convingeri, argumente, fermitate — în mentalitatea unor oameni tributari blazării o asemenea relație pare oarecum revolută, valabilă numai pentru o epocă mai tranșantă, cînd opțiunile politice se rosteau în gura mare. Ba mai mult chiar, afirmarea deschisă și susținerea unor convingeri sînt puse adesea pe seama temperamentului sau a lipsei de rafinament intelectual. Mi-a fost dat să remarc nu o dată expectativa unor oameni, altfel bine clădiți în convingerile lor, motivată prin teama de a nu apărea prea bătaioși.

Fragilitatea unei asemenea rețineri, care nu are nimic comun cu suplețea omului de o aleasă cultură, este cît se poate de evidentă tocmai în raport cu pozițiile de o intransigență neclătinată ale unor personalități ilustre. Dacă ar fi să aleg din numeroasele exemple edificatoare în acest sens m-aș opri poate cu precădere la conduita morală a celui desăvîrșit intelectual și mare om care a fost Tudor Vianu. Deopotrivă viața ca și opera sa, mărturisirile de credință probează incontestabil o virtute dintre cele mai strălucite ale personalității învățatului profesor — totdeauna convingerile sale politice, intelectuale, morale s-au întemeiat pe argumente, dar o dată formate au fost apărute cu fidelitate și neînduplecare. A fi comprehensibil, atent și receptiv la opiniile interlocutorului, deschis dialogului, nu înseamnă nici pe departe a renunța la convingerile tale atîta timp cînd toate argumentele te susțin și îți dau dreptul să te bați pentru ele.

Invocînd exemplul lui Tudor Vianu, omul care s-a bucurat de atîta stimă din partea tovarășilor săi de generație ca și a celor de promoții de studenți, între altele și pentru integritatea sa morală, cred că am apelat la unul dintre cele mai convingătoare argumente în favoarea militantismului etic. Înțeleg prin aceasta nu numai puterea de a-ți apăra propriile convingeri cînd ele izvorăsc dintr-o dialectică implacabilă a vieții, a științei, a marilor comandamente sociale, ci a te strădui să-i convingi și pe alții de adevărul lor ardent. Exemplul de muncă și conduită pe care-l oferim zi de zi reprezintă fără îndoială argumentul suprem în favoarea convingerilor pe care le nutrim, premisa fermității în raporturile sociale și morale în care ne găsim. Dar a te limita numai la a-ți face datoria, indiferent de ce se întîmplă în jur, înseamnă a nu ține de de-a-ntregul, înseamnă a renunța în parte la propria convingere. Autoritatea faptelor, a moralei tale desăvîrșite, îți dă tocmai dreptul de a-ți apăra convingerile, insufliindu-le și altora, demonstrîndu-le consecințele fructuoase pentru întreaga obște ca și pentru fiecare ins în parte. Un profesor universitar îmi povestea odată că la festivitatea de absolvire a unei promoții a fost surprins de un fapt: anul respectiv își încheia studiile cu exact același efectiv din prima zi de facultate. Miracolul — căci e aproape un miracol — consta în faptul că în respectivul colectiv domnise tot timpul un ferm climat de exigență întreținut la început de citeva *tribuni* puternic convingiți că nu numai ei, ci toți colegii trebuie să-și atingă scopul pentru care au trecut pragul facultății. Nu întîmplător am folosit cuvîntul *tribun*, pentru că, într-adevăr, pentru a reuși să convingi și se cere nu numai crezul înflăcărat al acestuia, ci și forța lui de convingere, cea argumentație stringentă, penetrantă, ca o linie de forță magnetică.

O să mi se spună că tribunii, în sensul primordial al expresiei, erau niște oameni de excepție, niște luptători, virtute care nu poate să și-o cîștige oricine. Pînă într-un punct, observația se susține, dar oare ideile care cucerind masele devin o puternică forță materială, cum pe drept cuvînt spune un clasic marxist, nu sînt tocmai rezultatul unei maxime și colective conștientizări, al înțelegerii și trăirii unui ideal?

Un tribun sălășluiește în fiecare, trebuie să știm numai să-i dăm cuvîntul la timp și convingător, adică să-i conferim autoritatea prin fapte și argumente. Dilema lui «a fi sau a nu fi ferm» în convingerile tale, cînd acestea pot să schimbe lumea, nu există. Trebuie să ne batem.

Niculae STOIAN

reflexe

Pacea pămîntului

de A. MIHAILOPOL

nimicuri

E dificil de găsit un corespondent exact pentru termenul englezesc: «Gadget». Lumea l-a acceptat ca atare și, pretutindeni astăzi, «Gadget» înseamnă un obiect a cărui utilitate nu interesează, ușor procurabil, costînd puțin, care poate fi schimbat în orice moment. «Gadget» desemnează, așadar, obiectul în măsură a satisface un capriciu uman oarecare. Condiția principală a oricărui «Gadget» este lipsa lui de finalitate, sau ignorarea finalității pe care poate să o posedă. Singura dimensiune acceptată pentru orice «Gadget» este dimensiunea ludică; obiectul despre care este vorba trebuie să posedă semnificația unei jucării — un obiect de joc, de distracție, într-o anumită măsură. Iată-ne în situația de a discuta despre jucăriile pentru maturi. În condițiile grupului de obiecte stînd sub semnul «Gadget»-ului, «jocul» se împletește cu «lucrul serios», iar dimensiunea de jucărie a obiectului fuzionează, într-o oarecare măsură, cu celelalte elemente, pe care «Gadget»-ul, prin însăși condiția sa, le presupune. Desigur, nu se poate generaliza, dar oricum, trebuie să avem în vedere că astăzi, importante categorii umane, inclusiv în societatea noastră, se complac în a se înconjura de obiecte «Gadget». Patrimoniul fiecărei familii numără, printre altele, și asemenea obiecte a căror utilitate «nu contează», dar care totuși sînt «procurate». E greu de spus că automobilul la noi reprezintă un «Gadget». Sînt însă atîtea nimicuri pe care oamenii și le procură, numai așa, ca să existe în preajma lor. Problema care se pune în aceste condiții este aceea referitoare la poluarea spațiului nostru intim cu tot felul de prezențe care, pe lângă dimensiunea ludică, posedă totuși și o dimensiune estetică, la prima vedere ignorată. Pe un plan mai îndepărtat, asupra sensibilității estetice a individului își spun cuvîntul formele familiare, combinațiile cromatice ce-i stau la îndemînă, proporțiile la care se poate referi. Lumea «Gadget»-urilor reprezintă, astfel, o sursă permanentă de infecție estetică. Nu e greu de prevăzut comportamentul unui om înconjurat de asemenea obiecte și influențat de asemenea obiecte, în condițiile contactului nemijlocit cu valorile artei. Ponderea principală o capătă satisfacția de o clipă, valoarea de amuzament a operei și faptul că a fost văzută. Milioane de oameni nu urmăresc altceva, chiar atunci cînd frecventează sălile de expoziții și muzeele, decît să vadă, decît să cunoască. «Am fost și acolo», «am văzut», «știu despre ce este vorba». În măsura în care la valorile spirituale ale unei societăți cineva este capabil să se refere așa cum se referă la obiectele «Gadget», rostul cultural al acestora încetează. Societatea capitalistă de consum realizează, în multe privințe, o atare metamorfoză a artei, iar strigătele cu privire la «moartea artei» în condițiile civilizației contemporane par să-și găsească aici o reală justificare. În lumina unei atare stări de lucruri devin de înțeles preocupările, care se fac pretutindeni simțite la noi, de promovare a unei arte axate pe o problematică umană majoră, implicată într-un context de preocupări sociale ce pun întotdeauna în discuție condiția umană dintr-o perspectivă superioară. În contrast cu asemenea preocupări privind rostul și destinul artei în noua societate apar însă încercările, proliferînd tot mai mult în ultima vreme, de comercializare și de promovare a nimicurilor, a «Gadget»-urilor. Cooperarea meșteșugărească a infestat, practic, vaste spații sociale cu tot felul de «Gadget»-uri, ce pot fi procurate la prețuri de nimic, dar care trimit întotdeauna la noțiunea de prost-gust: brelocuri, obiecte de amuzament, jucării pentru maturi, în componența cărora cositorul reprezintă valoarea principală, înlocuit fiind, citeodată, cu materiale plastice de calitate inferioară. Omul le cumpără și le duce acasă. Alături de celelalte elemente care-i poluează ambianța apar, astfel, și «Gadget»-urile. Nu se poate pune cumva ordine și în această privință?

Georghe ACHIȚEI

toate celea și ruda din focșani

«Vă aduc la cunoștință, ne scrie bătrînul Grigore Copaci, din Odobești, strada Avram Iancu 4, un caz care iese din comun. Prin ce iese din comun, veți vedea. Prin sentința civilă 2131/1972 a judecătoriei Focșani, arată petiționarul, rămasă definitiv prin respingerea recursului, soții lordache și Florica Copaci (de ce nu i-a menționat ca fiind fiul și nora?) au fost obligați să părăsească imobilul meu, dispunându-se evacuarea lor. În două rânduri, executorul judecătoresc Cristian Teodorescu a venit la Odobești spre a proceda la evacuarea pîrîților, dar primarul orașului s-a opus, pe considerentul că pîrîta este salariată la primărie, ca secretară. Rog a convinge pe tovarășul primar Dumitru Mihai să nu se mai amestece, lăsînd justiția să aplice legea. Și miliția Odobești a pus în vedere pîrîțului să elibereze imobilul, dar acesta, bazîndu-se pe faptul că soția sa este secretara primarului, nu se sinchisește de nimeni. Văd că cel mai mare din județ este primarul din Odobești, deoarece cu bună-știință încalcă toate hotărîrile și ordinele permise.

Ajung la adresă. Casa, frumos tencuită. Curtea, cam vraise. Moloz și grămezi de nisip împrăștiate de timp. Gard din beton, dar poarta înseamnă o sîrmă împletită ce-o poți lua în picioare. Bat, strig, nu-mi răspunde nimeni. Mă adresez vecinului Ion Teleucă.

— Nu mă bag, îmi zice acesta, în casa lor. N-or hi acas'. Dar, veți ști că n-au driep. Bieții copchii or pus casa în picioare și-acum îi mină să-și ieie bagaju! A' bătrînă. Ea-i de ghină. Le sugee!... Nu vorgheste cu noi toți. Băiatu-i înhiat de mic. Și-i tare bun. Pe noru-sa, baba a băgat-o-n spital. Îi gravidă. Dar muierea aia, Dafina, știe mai multe.

— Apăi, maică, aud că se judecă, îmi spune Dafina Bodieșu, cu sfială în glas. A' bătrînă le face bațjocura. Cum bea, îi gata gilceava. Băietul a făcut toate celea și-acum s-o lăsat. Dacă-l strienesc? L-o făcut și de ris. Îi adoptat de la unu' din Broșteni. De cînd o-nceput a merge în picioare. Mumă-sa a plecat cu altu' la Jarîștea. N-avea cine să-l caute. El îi cuminte. Nu-și pune mintea să dea în a bătrînă. O lasă să vorghescă și chiar să-l palmuiască. Casa el a pus-o la lumină. Că era o dărăpănătură. Cînd l-a dat în tribunal a încetat cu construcția. Cearta? O izbucnit chiar după-nsurătoare.

La spitalul din Odobești, Florica Copaci (pîrîta-noră) pășește grav.

— S-a împlinit termenul de naștere?
— Nu încă, apucă ea să-mi spună. Dar de ce vă interesează și de unde sinteți?
— Tac. Îmi cer scuze și plec. Poate în spital îi sclipise ideea că soacra renunțase la evacuarea forțată. Și eu să i-o destram chiar atunci cînd avea nevoie de liniște?

cronica satirică

ea modernă, el modern

— «Uite la snobul ăsta cum cedează locul unei femei...
E adevărat — într-un autobuz, într-o zi de vară, pe la orele zece dimineața, am văzut și eu un bărbat între două vîrste, cu o mică cicatrice pe obraz, blond, aproape spîn, care a cedat locul unei femei... Dar de unde pină unde elementara politețe se confundă cu snobismul?

Da. De multe ori politețea e dată pe mîna snobismului. Ca și cum a te purta civilizată într-un restaurant, de pildă, ar fi dovadă de conservatorism. Cei din «noul val» beau pină cad sub mese. N-au decît, dar de ce să se confunde beția zdravănă cu progresul?

— Uite la demodatul ăsta, nici prin cap nu-i trece să-și înșele nevasta.

Adulterul apare deci ca un progres tehnic — echivalent cu descoperirea antimateriei... Oamenii care țin pasul cu progresele științei au grija, între două cuceriri ale spiritului, să-și înșele nevasta... Ei sînt deci liberi de

La miliție, plutonierul Ion Itrim îmi confirmă, ca dealtfel și la primărie, că Florica nu e secretara primarului. Că nu a venit nici un executor și nici chiar bătrînul nu s-a prezentat cu hotărîrea judecătorească pentru a-l evacua pe lordache (fiul-pîrît). De ce? Cazul nu e terminat. Fiul-pîrît a pretins despăgubiri.

La sediul C.A.P. dau de bătrîna Luxița Copaci (soacră-coreclamantă).

— Ăl bătrîn îi la stropchit, la ghie. Dar ce boală rea ai cu el?

— Îs de la București, maică, să văd ce-i cu necazul dumneavoastră.

— Apăi, zi așa, bre. Că ni s-o făcut inima amară, acu' la bătrîneță.

Și coreclamanta-soacră începe a-mi durui.

— Auzil! Să stau într-o chichineață? Să rabd să mă ciocănescă mereu? După căsătorie am ajuns să hiu aruncată în stradă. Și d-aia l-am dat pe mîna legii. Că dacă moare omul meu, nu rămîn pe drumuri? Unde să dorm? În grădina publică? Mai bine mă duceam cu căruța după buruiană decît să fi ajuns acolo și să-l iau de la tată-su. Cine-i ăla? Virgil Vasilache din Broșteni. O umblat din muieră în muieră și eu i-am făcut băietu' mare. M-o ofțicat, nu alta. Auzi. Să ne zică el că am să vă dau o bătută de n-o să mai ieșiți din casă. I-am zis să plece ca să hie ghine. Că tot lui o să-i rămînă casa. Cui să o dau? Doar nu l-am crescut să-l zvîrl în lume. I-am făcut o nuntă de s-a dărăpănat tot vinu'. Ș-auzi? Acu' ea să-ncerce să mă otrăhească! Nu. Vreau să hiu deoparte. Să intru în ogradă și să hiu stăpîn în casa mea. Pe scurt, nu se poate două familii la un loc. Să hiu scuturată ca o batistă? Da văd că nu să rezolvează. Legea asta nu ne dă driepitate. Acu' am rămas la procesul lui. Auzil! Să-i dăm 45 000 lei pentru ce-o făcut la casă. Păi atunci să-l răscolest și eu pentru ce l-am crescut. La noi n-o venit executorul și nu știu dac-o hi primaru' la mijloc. Pîngerea-i scrisă de o rudă a noastră din Focșani...

Abia atunci mi-am dat seama de ce este făcută în scrisoare afirmația: «cel mai mare din județ este primarul din... Odobești». Dar că acesta încalcă și legile, se vede că nu. Atunci de ce a semnat Moș Grigore misiva? Nu era mai bine să cumpanească de două ori și să semneze o dată, drept? Că doar de la cei bătrîni am învățat așa.

Despre dreptate, deci: O hi driep ce-o zis legea (judecătoria), dar mai ghine ar hi să ne plecăm urechea și la omenie. Să nu găsim «nod în papură» și să ne izgonim odraslele (chiar dacă sînt înfiate), pentru că, vorba aceea, «n-adeuce anui ce aduce ceasul». Și pină vine ruda din Focșani...

Vai DUMITRESCU

prejudecăți... Nu mai trăiesc ca în secolul XIX. Idealul lor e tehnica și epiderma. Eliberarea de prejudecăți se confundă prea adeseori cu eliberarea de morală. Tot eliberîndu-se ba de una, ba de alta, se trezesc cu mintea și cu casa goală. Soba modernă, bunică modernă, soacră modernă, copilul modern, vă dați seama ce iad poate să se nască.

— Nevastă-mea n-are decît să facă ce vrea. Principalul într-o căsnicie fericită este discreția. Noi sintem toți moderni. N-avem prejudecăți.

— Copilul meu joacă pocher de la 13 ani. Noi sintem părinți moderni. Nu-l constrîngem...

Desigur, călăuziți de idei moderne, lipsiți de prejudecăți, lipsiți de orice inhibiții etice, pocherul devine pentru copil scop de viață. Or, cînd de la 13 ani joci pocher, totul, absolut totul, este posibil.

Teodor MAZILU

marioara

«Angajează fată internă îngrijire copil și ajutor menaj. Tel. 45...»

Anunț scurt și explicit, dat de una dintre numeroasele familii cu copii, în care dînsul și dînsa lucrează departe de părinți și se văd astfel siliți să angajeze pe cineva care să stea cu Gigel sau cu Manuela. Telefoniez, obțin adresa, undeva prin Drumul Taberei, în «eruri». Rătăcesc printre blocuri gîndindu-mă cît de folositor mi-ar fi fost un elicopter din care să pot distinge cu cea mai mare ușurință toate literele construite în București. Este cald, praful se poate lua cu găleata din aer, pereții prefabricați se încopciază repede, de undeva de sus este chemat Niță, dar de jos răspunde Guță că nu l-a văzut, că Niță ăsta... Am ajuns. Pe plăcuță scrie Dr. B. Alexandru, doctor în fizică... Bărbat cu ochi buni, albaștri, vioi și lovace, se uită cînd la mine, cînd la telefon, cînd la Dănuț, un puști de nici doi ani, din pricina căruia se-ntimplau toate astea. Tocmai încerca să afle cam pe unde s-a născut, așa, aproximativ, o fată destul de brunetă și mai ales misterioasă, venită cu prietena ei Cecilia să se angajeze. «Să vedem, deh, dai un telefon pe seară...» Pleacă amîndouă cam prea vesele, soția cu Dănuț în brațe, «vă rog să ne scuzați, ba, invers, vai, tocmai am luat mobila asta, în camera asta nu era nimic», doctorul îmi explică pe îndelete că e încurcat pină peste cap, «una n-a stat mai mult, externele ciupest cît pot, zahăr, orez, alimente, ciorapi, săpun, fetele interne, ah, fetele astea...» Soții B. mai au cîteva zile de concediu și trebuie să găsească pe cineva pentru Dănuț, amîndoi lucrează destul de departe de «erul» ăsta. În acest an au fost la Călimănești, la tratament, cu ei au mers Dănuț și Marioara. De-acolo s-au întors numai ei trei. Marioara a plecat cu un turc. Cum adică?, încerc eu să mă mir, turc-turc sau așa... Nu-mi vine să cred așa că luăm povestea de la început. În mai, în casa soților B. a apărut în rochie și fîș Marioara, care le-a mărturisit spontan că vine din Satu Mare și că-i plac copiii. După un timp, cam după o lună, Marioara le-a spus că are 22 de ani și că ar vrea o mașină mică, așa cum au străinii. Muncеște și vei avea, i s-a răspuns. Într-o zi, întorcîndu-se mai devreme ca de obicei, doamna B s-a trezit față în față cu un musafir al Marioarei, care se purta foarte prietenos cu copilul. Nu i-a spus soțului de teamă să nu rămînă fără ajutor în menaj. În rest, erau foarte mulțumiți, așa au plecat și la Călimănești, suferinzi de ficat, mulțumiți. Trecuseră trei luni cînd, în seara zilei de 3 august, Marioara i-a înștiițat că un italian bărbos i-a dat o înghetată întregă. În dimineața zilei următoare, cum o dureau dinții, a plecat la policlinică lăsînd vorbă că vine ea și spală vasele, nu cumva să se apuce doamna de treaba asta. După masă, la cinci, era în București și-i cerea doamnei Ionescu cheia apartamentului ca și cum ar fi fost trimisă după niște pulovere de soții B. Era total schimbată, purta o rochie nouă, roz, și în picioare avea o pereche de pantofi verzi cu paiete și talpă de elefant. Se schimbase între Călimănești și Capitală, bineînțeles, doar venise, cum i-a comunicat vecinei de apartament, în mașină cu un turc. A plecat cine știe unde, iar soții B. și-au intrerupt concediul ca să dea un anunț, în ziar: «Angajează fată...». Din casă lipsesc două dicționare, unul german-român, celălalt român-italian. Doar azi e bine să știi cîteva limbi străine.

Iulian NEACȘU

cînd norocul aduce ghinion

Zicala «Cînd ai noroc trebuie să mai ai și noroc» nu există. Am inventat-o drept generic la un caz consumat (nu-i știu încă deznodămîntul) la Sibiu.

Un cuplu tînăr, cu copil. Patru ani de căsnicie tihnită se scurg, raporturi excelente cu părinții fetei. Tata-socru, prevăzător și binevoitor, i-a pus dealtfel fetei, pe CEC, încă din adolescență, 5 000 de lei (cu cîștiguri în autoturisme). După căsătorie, normal, i-a desființat carnetul și i-a depus banii pe un altul (tot cîștiguri în autoturisme), pe noul nume dobîndit. Ca să-și vadă, cine știe, fata fericită, și pe ginere, și să fie cu noroc!

A fost! Anul acesta, chiar la prima tragere (trimestrială), carnetul cîștigă un autoturism «Dacia 1300». Erau amîndoi în culmea bucuriei. Și tata-socru fiindcă mica zestre de 5 000 lei sporise, instantaneu, de 14 ori. A venit numaidecît acasă la tineri, după ce și-au scos mașina și — surpriză?! — le-a atras atenția că și dumnealui are drepturi asupra «Daciei 1300», fiindcă numele său figura la condițiuni de retragere, pe CEC. Cei doi — copii tineri fiind — îi spun «da», că are și dumnealui dreptul la această mașină norocoasă, însă numai pină o va lovi. Și, ghinion: o lovește! Fata norocoasă se supără că mașina norocoasă i-a fost lovită, conflictul se declanșează, tata-socru se urcă, pur și simplu, la volan și «mută» mașina acasă la el (deși actele sînt pe numele nou al fetei). (O paranteză: și fratele fetei a avut, cît a fost în casa părintească, un CEC de 5 000 lei cu cîștiguri în autoturisme, dar, căsătorindu-se, și-a luat CEC-ul și gata) Conflictul familial se agravează la Sibiu, apoi încep tatonări reciproce: tinerii «norocoși» propun vînzarea mașinii și înapoierea celor 5 000 de lei, atît; tata-socru amenință cu darea în judecată, ca să se demonstreze, limpede, de partea cui e dreptatea... Alternativa e total nefericită: tatăl poate cîștiga o mașină... pierzînd o fiică — fiica poate pierde un tată... (re) cîștigînd o mașină!

Cazul are semnificație nu numai pentru posesorii de librete CEC cu cîștiguri în autoturisme (atenție! clarificați-vă neîntîrziat raporturile familiale CEC), dar și pentru muritorii de rînd care vor să acumuleze și pe latură spirituală cîte ceva, situîndu-se — moral — pe un plan superior (care nici gînd să fină de venituri, de economii, de profesii, de studii etc.). Aici este vorba, cred, de o «replică a vieții» la trista glumă cu omul care nu suportă gîndul că altuia-i merge mai bine, că are un dram de noroc în plus. Și tocmai de aceea parcă nici lui nu-și poate dori binele, căci un singur lucru îl face cu adevărat fericit: nefericirea celui alt (să-i moară vecinului capra). Nu, Doamne ferește, să aibă și el o «capră» (să-i zicem o «Dacie 1300»), să se străduiască pentru cine știe ce realizare, nu, asta nu, ci... să n-aibă, să nu izbutescă, să rateze Celălalt. Evident, e un lucru comun să reamintești că noblețea de caracter și de suflet se testează atît în momentele grele, chiar tragice, cît și în momentele fericite în care «norocul» îi suride vecinului, colegului, fratelui, unui necunoscut (iată că realitatea ne obligă să mai pledăm și în favoarea unor... lucruriloci comune). De ce să tresărim, omeneste, numai cînd dăm cu ochii de coloana îndoliată de la «Mica publicitate» și n-am tresări — cu aceeași cumsecădenie — și atunci cînd altul e fericit, mulțumit. Cu cît vor fi mai mulți fericți (acesta-i și țelul), cu atîta vom fi fericți (elementar) cu toții. Nefericește profund invidia. Nefericește dintr-un foc doi indivizi: pe cel care-o nutrește și pe cel care o îndura.

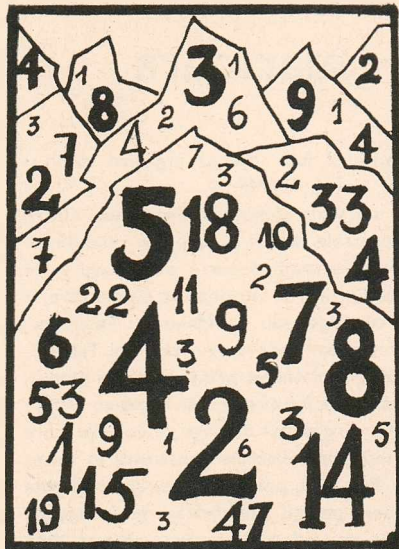
Mihai STOIAN

tipuri și tertipuri

omul zero dimensional

Herbert Marcuse a descris fizionomia spirituală a omului unidimensional, expresie contemporană a unei ființe umane alienate, sfișiată de contradicția dintre necesități și efortul epuizant de a le acoperi. Sintem în măsură să anunțăm descoperirea unui alt tip uman, totalmente opus primului om, fără necesități și deci fără efortul de a le satisface — ceea ce nu există, nu solicită — și pe care l-am intitulat, nu fără temei, *omul zerodimensional*. Categoriile psihologice, stabilește cel ce-a scris «Eros și Civilizația», au devenit, în lumea modernă, categorii politice și sociale. În conformitate cu acest postulat sintem obligați să recunoaștem că omul zerodimensional, fiind integral și radical satisfăcut în planul nevoilor, nu mai prezintă nici o caracteristică de ordin psihic sau moral. Coală sufletească virgină, omul zerodimensional nu are vise, idealuri, țeluri de atins, nu cunoaște drama eșecului și, în consecință, se înfățișează eliberat de complexe și de orice fel de traume psihice. Nu e amenințat de nevroze, n-are coșmaruri nocturne, nu cunoaște teroarea amintirilor, întreaga lui existență fiind exclusiv vegetativă, dirijată de câteva reflexe, dintre care primul și cel mai important rămâne cel de apărare. Ființă integral realizată, cu toate valențele satisfăcute, obligată la o singură atenție: să-și păstreze poziția socială dobândită — concret: postul și bunăvoința șefului ierarhic — omul zerodimensional s-a eliberat de prejudecăți și obsesii, de vechile ticuri traumatiche, la care îl obliga o societate sprijinită pe convenții instituționalizate. Spre deosebire deci de toate tipurile umane care l-au precedat — și aici intervine mutația psihică esențială — omul zerodimensional nu citește, nu iubeste, n-are emoții artistice, nu cunoaște nimic din vechiul catehism al unei vieți sufletești turmentate. Dorința, regretul, căința, dilema sînt pentru omul zerodimensional categorii psihologice ignorate. Elementară și pragmatică, viața omului zerodimensional se desfășoară după legile tropismelor. A intrat șeful în birou, se scoală. A făcut șeful o glumă, omul zerodimensional ride, deși n-a înțeles despre ce e vorba. S-a încrunțat șeful, omul zerodimensional simulează gravitatea și chiar spaima. A murit șeful, omul zerodimensional nici nu înregistrează evenimentul, singura lui grijă și preocupare fiind să afle cine îi urmează. Ființă fără sentimente, fără memorie afectivă, incapabilă să se integreze unei direcții istorice, omul zerodimensional face tranziția inversă de la om spre vegetale, prefigurînd destinul paradiziac al unei viitoare umanități în care oamenii vor fi înlocuiți cu florile. Sau cu bălăriile. Asta în ipoteza că nu toate condițiile obiective vor fi favorabile.

Aurel BARANGA

cuvinte încrucișate

1	H	I	M	A	L	A	I	A			
2	U	N	I	T	A	R	E				
3	G	A	N	E			R				
4	O	P	U	N	E		I				
5		O	L	T							
6	T	I	E								
7	R	S									V
8	I	N	C	I	N	C	I		R	A	P
9	N	O	U								
10	O	N									
11	M	A	T	E	M	A	T	I	C	A	

CIFRE, CIFRE...

ORIZONTAL: 1) Cei mai înalți munți ai globului terestru, atingînd 8 848 metri — 1 100 pentru Traian. 2) 1... — ... + 3 × 0! 3) Prozator român junimist, autorul nuvelei «Două zile la Slănic» — Simfonia «a treia» de Ludwig van Beethoven. 4) A se împotrivi — Date pe față în Moldova. 5) 670 kilometri de Jii! — Oca! 6) După «mie» — Ambalajul «numărul 1» pentru coșul... pieptului. 7) Academician român, laureat al Premiului de Stat, din opera căruia amintim poeziile «Două» și «La ora șase» — 1 005, la Roma. 8) A înmulți cu cinci — Număr par... inversat! 9) 9 la masculin... — ...și 9 pronominal — Stat asiatic. 10) Sfirșește un milion! — Patru la pătrat. 11) «Magia» logică a numerelor.

VERTICAL: 1) Ilustru scriitor francez, autor al romanului «Nouăzeci și trei» — Polinom ce cuprinde trei monome (algebră). 2) Numărătoarea inversă — Interval muzical între două sunete situate la distanța de nouă trepte ale gamei. 3) Poet simbolist român, autorul cunoscutelor poezii «În orașul cu trei sute de biserică», «Trei lacrimi reci de călătoare», «Romanța celor trei corăbii», «Romanța celor trei galere» ș.a. 4) Cu ochii în patru — Dativul scurt al persoanei a doua — 10:2 sau 0:2! 5) Nota 6 — Scriitor progresist german, din opera căruia menționăm romanul «Henric IV» și esul «Șapte ani». 6) Mai puțin de jumătate din jumătate! — Pictor român, autorul cunoscutului tablou «1907». 7) Cu 24 ore mai înainte — Trei din cinci... pe loc!... — ...și două din patru! 8) Fiu al uneia din cele nouă muze și subiect al două opere muzicale — Înmulțiți și împărțiți la urmă! 9) Mia-i pe-aproape de el — Cadru pe două sau patru roți, la tramvaie. 10) Prefix cu sensul de «o milionime» — Joc cu 18 «bobi» ce se mișcă între 24 de poziții. 11) Compozitor rus, autorul cunoscutei uverturi «1812».

Ioan CARAIMAN

chiar și premianții au dreptul la serviciu

Sintem o țară în care nici soarta repetenților nu ne este indiferentă. Și mai sintem o țară în care folclorul are valoarea unei industrii. Și sintem o revistă care prețuiește Institutul de etnografie și folclor și pe tovarășul Amzulescu, adjunct al instituției, de la domnia-sa așteptînd colaborări.

Dar iată de fapt despre ce este vorba: Duțescu Carmen Daniela a absolvit Facultatea de filologie cu o medie foarte apropiată de 10. A avut dreptul să-și aleagă postul. Dreptul celui inteligent într-o țară inteligentă. Și l-a ales pentru că a avut la dispoziție șapte posturi numai în București: Institutul de etnografie și folclor. Ducîndu-se însă acolo a aflat că nu poate fi primită și că e spre binele ei să renunțe. Adică, e spre binele unui premiant să nu aibă serviciu. S-a adresat redacției noastre și împreună am fost la locul ei de muncă ce-i fusese repartizat de o comisie guvernamentală. Plecat fiind tovarășul Pop Mihai în America

(dînsul este directorul institutului) am vorbit cu tovarășul Amzulescu nu înainte de a discuta cu o femeie care plină de sfințenie s-a recomandat simplu și cinstit: Mă numesc tovarășa Pandelescu Rodica. Această tovarășă i-a spus Danielei Carmen Duțescu: Aveți adevărul gata.

Fraza finală a adevărului este următoarea: i se repartizează prezenta adevărului, la cerere, în vederea încadrării și obținerea repartiției într-o altă instituție.

La cererea cui, întreb? La care instituție întreb. Din discuția cu tovarășul Amzulescu n-am aflat decît justificări intelectuale și replica: Eu n-am voie să cred decît în omul meu.

Această mostră nu trebuie să aparțină nici unui folclor și Carmen Daniela Duțescu, premiantă 16 ani la rînd, trebuie să fie primită la Institutul de etnografie și folclor. Chiar și premianții au dreptul la serviciu.

Eugen SECELEANU

iubesc doi tipuri, iar al treilea ești tu

Într-un oarecare local din Sibiu — unde se bea de la prea mic la foarte mult, am avut șansa să-l cunoaștem pe Dan Pavel. Un băiat care a împlinit 19 ani pe 20 mai. Sigur, l-am fi lăsat în plata domnilor de la alte mese, dar el își începea în acea zi activitatea. Vînzător de loz în plic. Ne spune clar: aici în Sibiu, iubesc foarte mult doi tipuri. Care? Direcția județeană Loto-Pronosport și fotbalistul Flichș, de la echipa locală, care pe vremuri a fost fundaș ofensiv. Cum s-ar spune, cei din urmă au devenit cei dintîi.

— Dar al treilea pe care-l iubești cine este?

— Al treilea ești tu. Care-mi cumperi lozuri.

Era spre seară și l-am întrebat cum i-a mers, cît a cîștigat. Zice: cred că am ieșit prost. Toți se uită ironic la mine, iar unii se fac că nu mă cunosc. Cel de la masa alăturată e cumnatu-meu, dar a întors capul cînd m-a văzut. Știți, sora mea este căsătorită cu dînsul.

Normală deci întrebarea noastră:
— De ce te-ai apucat de treaba asta?
— Îmi plac leii cîștigători.

Se vedea cît de colo că e prea naiv și delicat pentru o asemenea meserie. L-am căutat și dimineață și ieșise în minus cu 60 de lei. Or, pe lună poate cîștiga 900-1 000 lei. Dar, afirmă, n-o să le mai meargă cu mine: fiecare ia lozul cu trei degete și cu celalalte două plătește. O să le și spun de la obraz: dacă sînteți amabil, deschideți mina. Nu aveți cumva un loz neplătit?

A plecat trist și am rămas și noi tristi. De ce la 19 ani să începi cu vînzarea lozurilor în plic?

Mai ales că n-ai chemare. E bine să pășești în viață cu dreptul e mai rău să pornești cu stîngul dar e totuși, trist să bați la porțile vieții cu o pungă de lozuri în plic. Și multe necîștigătoare. Poate și al lui.

E. S.

FRONTUL DIN UMBRĂ

Activitățile informative și contrainformative în
apărarea independenței Țărilor Române

«nu te ruga
la sfântul
care nu te ajută»

După mărturiile unor diplomați ai vremii, Petru Rareș a fost singurul dintre principii creștini care au răspuns apelului făcut de Carol Quintul în vederea realizării unei coaliții menite să stăvilească expansiunea otomană în Europa. Pentru a evita riscul ce ar fi rezultat din căderea în mâinile turcilor a scrisorii de răspuns trimise lui Carol al V-lea, aceasta a fost redactată într-un stil metaforic «convențional», a cărei semnificație trebuia să fie tâlmăcită verbal de către mesager, episcopul Vasile. În fapt, era vorba de un mesaj secret și tocmai de aceea își găsește locul în aceste pagini închinată «frontului din umbră».

Episcopul Vasile duce veste despre o boală stranie

Iată conținutul scrisorii:
«Generosule domn, stimate prieten, ne rugăm de domnia-voastră ca de un prieten necunoscut și credem că pentru reciproca noastră prietenie nu va refuza domnia-voastră să se ostenească pentru noi. Rugăm deci pe domnia-voastră ca pe un amic de încredere, ca să binevoiască domnia-voastră să ne viziteze curînd pentru a ne lecuși de boala noastră, căci noi pentru osteneala domniei-voastre vom îngriji o sumă de bani buni, adică trei mii de ducati. Căci ce îi folosește omului să aibă bani dacă este lipsit de sănătate? De aceea rugăm pe domnia-voastră să nu refuze a se obosi pentru prietenia noastră și apoi pe domnia-voastră iarăși o vom conduce cu toată cinstea, după credința creștinească cu care sîntem datorii lui Dumnezeu. Dealtfel, să binevoiască domnia-voastră a crede tot ce îi va cere reverendisimul Vasile, episcopul, în numele nostru. Iar ca să înțeleagă domnia-voastră despre boala noastră și în ce fel s-a întîmplat, iată că au trecut doi ani sau puțin mai mult de cînd fiind la baie în vreme de iarnă, pe cînd am ieșit din baie ne-a lovit un vînt rece și așa urechea noastră dreaptă din vremea aceea parcă ar fi astupată și astfel ne țiuie urechea parcă ar bate un vînt neconținut în ureche».

Explicînd conținutul scrisorii, mesagerul Vasile arăta că:

- medicul era împăratul Carol al V-lea;
- cei trei mii de ducaci semnificau 30 000 luptători gata de război;
- durerea din urechea dreaptă însemna amenințarea turcească dinspre hotarul de sud al Moldovei.

Deși răspunsul primit de Petru Rareș prin episcopul della Vecchia conștința alianța dintre moldoveni și imperiali, el n-a fost urmat de ajutorul promis.

Singur în fața furtunii

Rămas singur în fața furtunii, fiind înconjurat de trădători și aflînd prin iscoadele sale că la 1 iulie 1538 Soliman Magnificul a părăsit Istanbulul cu o mare armată îndreptîndu-se spre Adrianopol, de unde la 19 iulie 1538 a trimis poruncă beilor din Silistra, Nicopol și Vidin să construiască un pod la Isaccea, Petru Rareș a luat primele măsuri impuse de situație.

Doamna și copiii au fost adăpostiți în cetatea Ciceu din Transilvania.

Adoptînd tactica de luptă autohtonă, Petru a dat ordin să se «facă pustiu» în calea invadatorilor, iar Petre Ungurul și Ivanco au fost trimiși în calea lui Soliman Magnificul, chipurile pentru a-i cere iertare, dar avînd de fapt misiunea secretă de a culege informații referitoare la tăria forțelor care veneau spre Moldova. Cele două iscoade au întîmpinat pe sultan în tabăra de la Duna Binarî (Fintina cu roată) de lângă Provadia, la 8 august 1538.

După ce a ascultat solia lui Petru Rareș, Soliman, folosînd același procedeu în scopul de a obține informații din tabăra moldovenilor, i-a trimis — prin Sinan Celebi, intendentul orașului Caffa și român de origine — următoarea scrisoare, al cărui conținut îl reproducem după cronicarul turc Mustafa Gelalzade: «Deoarece purtarea ta a fost ca a unui răsculat și om rău, am pornit cu război împotriva Moldovei. Am să te fac să te căiești și am să te silesc să-mi dai cuvîntul că nu vei mai face asemenea fapte dușmănoase și vei veni la pragul tronului meu, închinîndu-te și sărutînd pămîntul din fața mea. Poate că primind aceste condiții, vei găsi miluire la mine și te voi ierta». Însoțit de solii moldoveni, Sinan Celebi

a mers la Iași, unde a înmînat lui Petru Rareș scrisoarea.

Discuțiile de taină... ajung la urechile sultanului

Luînd cunoștință de condițiile ce i se puneau, Petru Rareș le-a prezentat căpeteniilor oștirii sale, cărora le-a cerut sfatul.

Hatmanul Mihu, comandantul general al oștirii, a fost de următoarea părere: «Ceea ce trebuie să facem de îndată este să ne închinăm cu umilință, plecînd fața noastră supusă la Poarta fericirii și să ne oferim slujba pentru fericirea țării noastre, a avuției și familiilor noastre, pentru ca în fața sultanului, ca și altădată, să devenim fericți, noi și țara noastră cu avuțiile și familiile noastre. Nu se poate spera vreun ajutor din partea oștirii noastre, a supușilor provinciei și nici din partea țării, deoarece norocul și-a întors fața de la noi».

După ce și-au spus cuvîntul și alți boieri, Petru Rareș le-a vorbit astfel: «Ceea ce gîndiți voi este o părere greșită și o iluzie deșartă. Norocul este un dar dumnezeiesc. Mărirea avuției și creșterea oștii nu se fac prin nepăsare. În clipa de față, scoțînd afară din mineci mințile voastre curajoase, să le folosiți în așa fel, încît să se mire chiar și zeul Marte, minuiorul de săbii, și de la lupta noastră vitejească să ia pildă vîntul și focul trecător».

Cu gîndul de a cîștiga timp, Petru Rareș a trimis lui Soliman Magnificul un răspuns evaziv. Dar scopul urmărit nu putea fi atins deoarece Sinan Celebi aflase de la boierii trădători conținutul discuțiilor secrete purtate de domnul Moldovei cu șefii oștirii (discuții reproduse mai înainte din «Cronica cuceririi Moldovei», scrisă de Nasuh Matraki, cronicarul lui Soliman Magnificul).

La 18 august 1538, la Isaccea, Sinan Celebi transmitea sultanului Soliman, odată cu răspunsul lui Petru Rareș, și informațiile cu privire la poziția majorității marilor căpitani ai oastei moldovene.

În această situație oastea Moldovei a fost retrasă în locurile dinainte stabilite în nordul țării, unde urmau să se desfășoare luptele cu turcii.

Execuțînd ordinele lui Petru Rareș cu o prefăcută conștiinciozitate, hatmanul Mihu și ceilalți trădători se bucurau în continuare de aceeași încredere. Ei își dezinformau domnul, spunîndu-i că oștile lui Soliman se aflau la Bacău și la Piatra Neamț, deși în realitate ajunseseră lângă Suceava!

Descoperirea tezaurului

Petru Rareș a avut norocul că Huru și cițiva boieri rămași credincioși, aflînd toate acestea, i le-au adus la cunoștință. Văzîndu-se trădat într-un mod atît de perfid și neavînd timpul necesar înlocuirii comandanților trădători cu alții credincioși, la 14 septembrie 1538 Petru Rareș, «cu fața udată de lacrimi», a fugit singur pe ascuns într-o direcție necunoscută.

În acest timp la Suceava, prin iscusința spionilor turci și trădarea unor dregători moldoveni, a fost descoperit locul unde zăcea îngropată comoara lui Petru Rareș. După relatările cronicarului Ibrahim Pecevi, tezaurul era compus din «argint și aur de diferite feluri și cruci împodobite și meșesugit lucrute, sulii, săbii și cruciulițe bătute în aur, evanghelii împodobite cu aur, mărfuri de toate felurile, obiecte scumpe, precum și postavuri. Aceste obiecte depășeau orice închipuire și socoteală. Toate au fost reținute pentru tezaurul împărătesc».

Un pact «atingător de oarecari trebi secrete»

Se știe că — în condiții care nu este locul să fie amănunțite aci — în anul 1541 Petru Rareș a urcat a doua oară pe tronul Moldovei. În acel timp, transformarea Ungariei în pașalic a constituit un puternic semnal de alarmă pentru principii apuseni care, sub amenințarea directă a pericolului comun, s-au constituit într-o ligă antiotomană, comanda armatei fiind încredințată marchizului Ioachim de Brandenburg.

Petru Rareș, apreciînd că gravitatea situației va determina pe apuseni să acționeze cu mai multă hotărîre ca mai înainte, s-a grăbit să li se alăture, încheind la 1 martie 1542 cu Ioachim de Brandenburg un tratat secret de alianță, care conține următoarele clauze cu privire la activitatea de spionaj:

«Noi (Petru Rareș — n.n.) promitem și ne obligăm, în numele nostru și al urmașilor noștri, în bună credință și sub jurămîntul nostru, și în conștiința și speranța mîntuirii noastre cum că noi, în tot cursul acestui război, vom pune și vom ține de-a pururea și în anumite locuri exploratori buni și credincioși, care vor pîndi și vor observa plecarea turcului din Constantinopol, gătirea lui de război, ordinea, oastea și toată puterea lui; și orice am putea descoperi vom scrie și vom trimite de-a pururea în minile proprii ale mai sus-numitului prealuminatului principe și marchiz, ca suprem comandant, pentru

ca astfel grația sa prealuminată să poată afla și înțelege puterile și oastea inamicului și tot elanul războiului, fiindcă lovirile prevăzute sînt mai puțin stricătioase, și pentru ca să-și poată apoi orîndui oastea astfel încît să întrecă pe inamic și să cîștige triumf și învingere. Și dacă împăratul turcilor ar veni el singur în persoană, și noi cu supușii noștri și cu alți cițiva pe care-i vom putea trage de partea noastră se va întîmpla să fim cu turcii și timpul ni se va părea a fi oportun, atunci noi împreună cu supușii noștri, precum și ceilalți ce vor fi cu noi, vom întoarce toate puterile și oastea noastră și vom trece în partea oastei creștine și-i vom da ajutor, și de va fi numai prin puțință pre însuși împăratul turcilor în persoană, ori viu, ori mort, îl vom da în mîinile prealuminatului domniei tale ca suprem căpitan al războiului».

La 29 iunie 1542, Ioachim de Brandenburg dădea în Viena o «carte» în care se menționa că: «noi sîntem dator prealuminatului principe Petru Voievod, eredelui și adevăratului domn al Moldovei, trei sute mii de galbeni ungurești în greutate justă și bună, în urma unei învoielii și pact încheiat, atîngător de oarecari trebi secrete între noi și numitul principe al Moldovei».

Exploratori buni și credincioși»

În cartea lui Ioachim de Brandenburg din 6 iulie 1542 se menționează de asemenea: «Mai încolo numiții principii vor și sînt datorii acum și cît timp se va întîmpla să fim cu oastea creștinilor în țara ungurească, să țînă în oarecare locuri exploratori buni și credincioși care să cerceteze și să afle cu acuratețe și deplînatate toate secretele inamicului, plecarea lui din Constantinopol, expedițiile și puterile lui și planul bătăii. Și orice vor descoperi, să se grăbească să ne scrie nouă înșine ca suprem căpitan, încunoscîntîndu-ne cu credință și fără întîrziere; pentru ca astfel noi cu oastea creștinilor, fiind informați, să putem prevedea și nimici atacul adversarului și ordinea bătăii lui și pentru ca și cauza acestui tratat și învoielii cu atît mai curînd să se poată realiza...»

Onorîndu-și obligațiile asumate, Petru Rareș transmitea lui Ioachim de Brandenburg în primăvara anului 1542, prin solul său Iacob Fischer, sas de origine, următoarele știri:

«Voievodul arată Măriei Voastre Electorale închinarea sa și dorește mult noroc și biruință Măriei Tale și la toată creștinătatea. Vă dă de știre că are veșnic ștafete cum că împăratul turcesc nu vine anul acesta însuși, ci va trimite zece mii de oameni din cea mai bună oaste a lui spre a scăpa Buda și Țara Ungurească. Anul acesta nu mai poate să trimită altă oaste și dacă îi va fi învînsă aceasta... sfatul Voievodului este să nu vă împrăștiati... și cu sirguință să căutați a prăpădi și izgoni această oaste turcească... Cînd va veni Voievodul însuși cu oastea sa, va face tabără deosebi, pentru ca să afle gîndul și planurile turcilor și va face cunoscut orice veste Măriei Tale Electorale și creștinilor. Și de va ajunge la luptă, așa se va purta că vor avea creștinii de dînsul bucurie și va fi spre toată îndatorirea cuvenită, deși are, la turci ca ostătec un fiu pe care a trebuit să-l trimită și cu toate că creștinii l-au părăsit în fața turcilor... Totuși el vrea să rămîie împreună cu creștinii și are nădejde să le poată sluji mai mult decît alții».

Încercările lui Petru Rareș de a-l determina pe marchizul Ioachim de Brandenburg să dezlănțuie o ofensivă puternică împotriva turcilor chiar în anul 1542 s-au dovedit și de astă dată zadarnice. El a trebuit să fie mulțumit că Soliman Magnificul n-a aflat conținutul tratatului din 1 martie 1542, încheiat cu conducătorul unei fantomatice ligi antiotomane.

După aceste ultime încercări, Petru Rareș nu s-a mai rugat «la sfîntul care nu îl ajută», ci, în ultimii patru ani de domnie și-a consacrat întreaga activitate operei de refacere economică a Țării Moldovei.

C. NEAGU
D. MARINESCU
R. GEORGESCU

(Va urma)

MINISTERUL TURISMULUI
ÎNTRINDEREA DE TURISM
HOTELURI ȘI RESTAURANTE BUCUREȘTI

IMPORTANT

eforie nord
eforie sud

mari reduceri de tarife pe litoral

În lunile
septembrie-octombrie
puteți petrece
un concediu agreabil
de la două zile în sus
în condiții
avantajoase
cu reduceri
de pînă la 55%
în stațiunile:

jupiter

mamaia

neptun

venus

saturn

aurora

Informații și înscrieri la
filialele de turism din: Ca-
lea Victoriei nr. 100, bd.
Republicii 4 și 68, telefon:
14 08 00, 14 72 08, 15 74 11.
De asemenea și la punc-
tele de turism din cartie-
rele: Titan complex A13
și Drumul Taberei com-
plex Orizont și Magazinul
Victoria etajul II.

CIVILIZAȚIA OCHIULUI

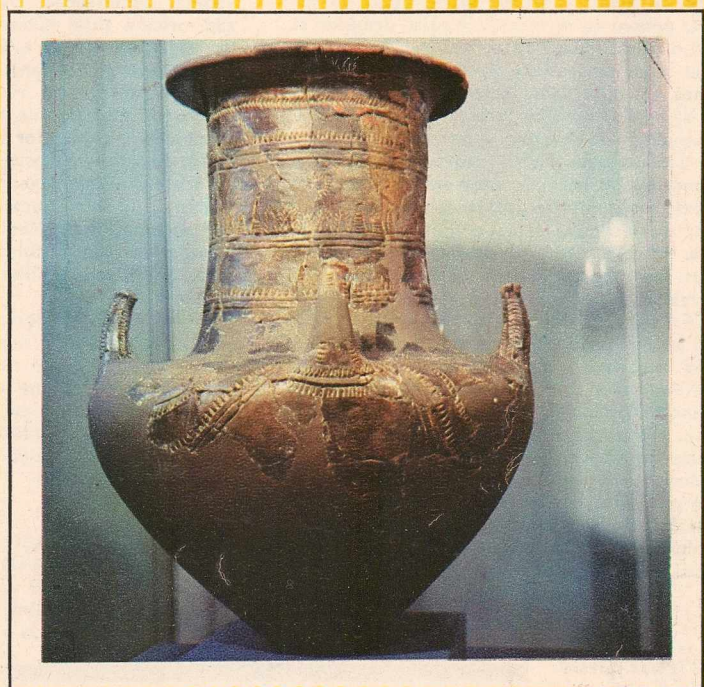
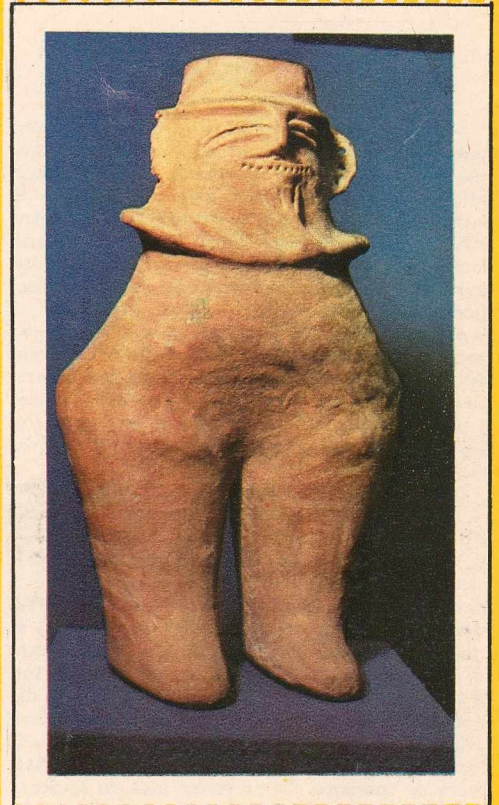
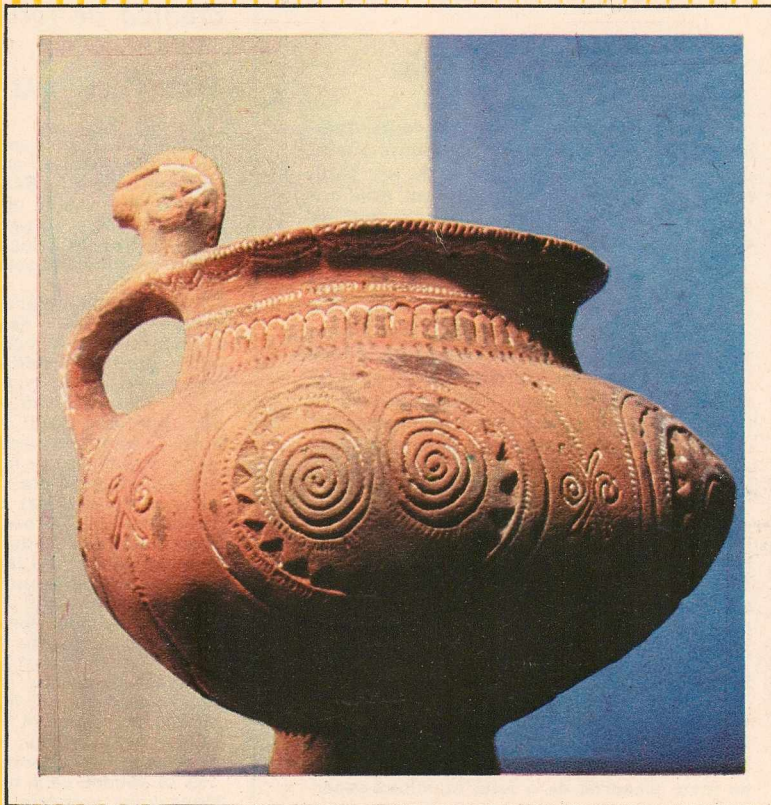
colo e numai pământul atotștiutor, care închide în temnițele sale de lut și piatră nu numai fosilele pădurilor de odinioară, dar și primele case, unelte și capodopere ale omului și visele și spaimele lui stelare.

Sînt cinci mii de ani pe care arheologii îi caută mereu răscolind pământul. Nici o aventură nu e mai ispititoare decît această căutare pe maluri de ape și grinduri sau prin lutul țarinilor, a acelor milenii cînd omul era aproape de zorii existenței lui și și făurea cele dintîi unelte de piatră, construia primele case, țesea primele pinze și modela primele vase. Dar țesăturile au putrezit, iar casele au fost mincate de ploii; neoliticul nu ne-a transmis mesajele sale decît prin unelte, oase, arme, vase și statuete, pe care arheologii le caută mereu ca pe niște tezaure, reconstituind cu răbdare o ciudată geografie a timpului preistoric. Pe atunci riurile, munții ori țara nu aveau un nume; nici oamenii nu știm cum se chemau. Arheologii, alcătuiind hărțile lor, și-au îndreptat privirile spre neînsemnatele cioburi și meditănd la ornamentica, la cromatica și la forma vaselor au descoperit succesiuni de culturi pe care le-au numit după numele satului, regiunii, lacului ori rîului unde au fost pentru prima oară identificate (Cris, Boian, Hamangia, Turdaș, Gumelnița, Cucuteni etc.) sau uneori după caracteristica ornamentației (cultura ceramicii liniare). Așa s-au născut hărțile imaginare ale neoliticului și timpurile străvechi au primit o identitate.

Dacă în alte părți ale lumii peștera a fost primul loc al creației artistice (frescele de la Lascaux, Altamira etc.), populațiile care au viețuit pe aceste pămînturi au mai așteptat încă milenii ca să cunoască lutul și puterea lui de a se transforma în forme. Ieșind din cavernele paleolitice, renunțînd la vinătorile colective, așezîndu-se pe pragurile malurilor de rîu, omul neolitic ajunsesse la capătul unui drum dificil. El descoperea acum cu adevărat cerul, pătura și pămîntul și presimțea că în acest univers opera devine pentru el o modalitate de a exista. A crea însemna pentru el a supraviețui. De aceea opera lui va fi în același timp simbol și magie și necesitate practică. Și chin. Pentru că niciodată obiectele n-au fost create cu mai multă trudă. Acum se inventează forme menite să comunice nu împrejurări trecătoare, ci legăturile omului cu omul și apoi cu universul. Nu numai că prototipurile formelor nu existau dar sînt absente și uneltele; pînă cînd roata olarului ajunge pe aceste meleaguri (pe vremea dacilor), vasele sînt modelate numai cu mîinile.

Dacă e adevărat că arta reprezintă împlinirea unei dorințe, atunci în aceasta trebuie să căutăm, poate, și semnificațiile ornamenticii de pe vasele neolitice, abstractă și de o mare puritate geometrică. Unii filozofi ai artei consideră emoția (teama de necunoscut a lumii în care trăiau oamenii epocii, teama de evenimentele naturale cărora nu le puteau da nici o explicație) ca stînd la baza acestei tendințe nefigurative din neolitic. Omul primitiv, aflat în fața acestei minunate lumi pe care o explora cu îndrăzneală dar și cu teamă, este încredințat că un limbaj magic, secret pentru neinițiați, va ușura comunicarea cu forțele naturii. Astfel, ornamenticii i se conferă semnificații și intenții simbolice. Un unghi dintr-o suită ornamentală îndreptat în sus ar putea fi interpretat ca o săgeată și, prin asociere, cu puterea omului de a ucide; o săgeată îndreptată în jos ar putea fi identificată cu triunghiul pubisului și, prin asociere, cu fertilitatea femeii.

Niciodată, poate, ca în neolitic ființa umană n-a fost chinată de atîtea uimiri și n-a trebuit să răspundă atîtor întrebări simple: de ce riurile curg, de ce arborii cresc, de ce omul are umbră, de ce femeile nasc? Acum e timpul genezei sculpturii ceramice legate de practici magice și de cult. De dimensiuni mici, fără să respecte fidelitatea anatomică, schematizînd formele, ele încorporează meditații, întrebări și uimiri. Stilizări ale realului, generate de speranțe și neliniști, statuetele nu sînt niciodată forme fantastice sau monstruoase, ci reprezentarea simplă a unei divinități-mamă (elogiu tăcut închinat fecundității femeii), ori transpuneri în lut a ani-

malelor de curînd domesticate, menite să invoce ocrotirea și înmulțirea lor.

Degetele omului primitiv dădeau astfel lutului galben un înțeles, transmiteau mesaje, pe care nu le cunoaștem cu certitudine, dar le bănuim și încercăm să le descifrăm.

Cornel BOZBICI

ai noștri și ceilalți

repriza a treia

forma sportivă

S-ar părea că nimeni nu mai este dispus să conteste că avem și noi jucători buni, unii chiar excepționali, ale căror nume și prezențe în teren constituie, de câțiva ani încoace, o garanție și un plus de încredere atât pentru echipa lor de club cât și pentru echipele naționale. Ei au format (unii mai formează încă) scheletul, pilonii de rezistență, care nu dau dureri de cap nici antrenorului de club, nici selecționarilor federației noastre, când aceștia vor să înșire pe hirtie «11»-le pentru meciul etapei sau pentru o partidă internațională decisivă cum este de pildă cea de la 26 septembrie a.c. cu reprezentativa R.D.G. Și ca întotdeauna în preajma acestei întâlniri, puterea de discernământ a celor ce vor să alcătuiască o echipă redutabilă este pusă la grea încercare.

Jucători considerați «oameni de bază» au început să schioapeze — la propriu și la figurat — în lupta din campionat. La unii, trecerea implacabilă a anilor, la alții, multiplele accidentări cărora le-au căzut victime, au început să-și pună amprenta. Nu e deloc ușor să le găsești înlocuitori «de ultimă oră», când știm cât timp trebuie unei selecționate să se rodeze, să-și făurească acea unitate morală care să-i facă pe componenți să lupte «unul pentru toți și toți pentru unul». Dar să zicem că o parte din «veteranii» glorioși ai anilor trecuți, aflați într-o evidentă scădere de formă, pot fi înlocuiți cu jucători care se găsesc în ipostaze dintre cele mai dăta-toare de speranțe. Ce ne facem însă cu jucătorii care, titulari la echipele lor, acuză o îngrijorătoare fluctuație de formă, prestând într-o etapă un joc excelent, pentru ca în meciul imediat următor să vadească o totală inerție pe teren? În cele 5 etape, care s-au scurs pînă astăzi, am înregistrat în calitatea mea de observator tehnic forma sportivă extrem de oscilantă a unor jucători pe care îi consideram «senatori de drept» ai reprezentativei.

Nu o dată această formă sportivă oscilantă a componenților de bază ai unor echipe are efecte dintre cele mai nedorite asupra calității fotbalului practicat de întreaga formație. Puține echipe se afirmă la noi printr-o evoluție lină, fără hirtzoape și căderi: ne scoatem pâlăria în fața formațiilor «U» Craiova (9 puncte din 5 meciuri), C.S.M.-Reșița, F.C.-Constanța, Sportul Studentesc, F.C.-Argeș și notăm revirimentul înregistrat de Steaua. Toate își datorează rezultatele favorabile formei sportive de la zi la zi în progres a unor jucători ca Oblemenco, Țărâlungă, Marcu, Deselnicu, Velea, Beldeanu, Nestorovici, Antonescu, Mircea Sandu, Tănăsescu, Iordănescu, Dumitru, Năstase ș.a.

Iată deci că, în locul celor ieșiți «din formă» încep să se afirme, din ce în ce mai pregnant, alte nume de fotbalști, cu mare potențial de joc, capabil să ofere certitudini pentru viitorul mai îndepărtat sau mai apropiat.

Angelo NICULESCU

poșta fair-play

N. GEORGESCU — Craiova: Ați auzit de noul punctaj francez — un punct pentru 3 goluri marcate, chiar dacă echipa autoare a golurilor a pierdut partida? Ce părere aveți?

— Cred că o asemenea măsură este un exemplu de incapacitate profesională a citorva inși din federația respectivă de fotbal, care a introdus-o abuziv — căci tehnicienii francezi nici n-au vrut să audă de această reformă sinonimă cu «handicapul» trapașilor de pe hipodrom. Dacă F.I.F.A. nu s-ar opune, francezii ar da curs probabil și părerii lui Boulogne — directorul lor tehnic — care, pentru mărirea eficacității, opina să se «întindă» poarta. Dacă e bal, bal să fie!...

I. TĂNASE — Constanța: De ce stați «pe tușă» și răspundeți la «Poște» — fie ele și fair-play — în loc să antrenați o echipă?

— După câte știu, la meci, locul antrenorului este propriu-zis pe tușă, deci acolo unde ai dumneata impresia că stau eu acum, figurativ vorbind. Prin anul 1970 m-am ridicat de pe tușă și federația m-a suspendat patru etape. Fricos, cum sint din fire, mi-am însușit regulamentul și nu-l mai calc cit voi trăi. Exemplul vine și de sus. Federația n-ar călca nici ea un cit de mic articolaș, chiar dacă ar pica cerul pe ea. Așa că stau «pe tușă».

A. DUMITRESCU — Arad: De ce se plafonează valoric — după cum remarca și antrenorul Șt. Covaci în revista «Flacăra» — juniorii foarte valoroși odată cu maturizarea lor?

— Eu cred că opinia lui Piști nu este chiar exactă. Personal nu cunosc, în ultimii ani, nici

un caz care să se fi «pulverizat» înainte de a pătrunde în straturile amețitoare ale performanței. Totuși, aici problema cred că stă așa: dacă asemenea elemente n-au confirmat trăsăturile inițiale, s-ar putea să vă gîndiți la inșii acei care s-au «topit» moral. Ceea ce pe mine mă frîmîntă este faptul că elemente super- inventive, ca Dobrin de exemplu, nu se văd de circa 7-8 ani la orizont. Printre explicațiile acestei penurii stă faptul că noi producem fotbal la întâmplare. O reîntoarcere la trecut nu mai este posibilă; școala are acum alte nuanțe, maidanele au dispărut, timpul liber al copiilor este o problemă și așa mai departe. Astfel că trebuie acordată tinerilor încrederea în antrenamentul-joc, încadrîndu-i pe calapodul mentalității muncii de grup. Cine știe, poate ca la englezi, prin școli și cluburi...

V. ANTONESCU — București: Ce arbitri stimați și care sint cei cărora le-ați recomandat un loc în tribună?

— Îi stimez pe toți aceia care s-au lăsat, că bine au făcut! În nici un caz n-am să-l uit tot restul vieții pe C. Nișescu — acest «arbitru complice» — care a calificat Rapidul în Cupa României, iar pe F.C.-Galați a trimis-o pe masa de disecție a pricepuților. Mă intrigă, mă revoltă chiar, arbitri de felul lui A. Bentu, Micloș and Co. care confundă cam de mult fotbalul, regulamentul, autoritatea și altele, dînd soluții «arbitrare» pentru atitudini și comportări desuete, prevalîndu-se exclusiv de «legea propriului avantaj».

N. HANCERIU — Pașcani: Cîți jucători din România sprintează în timpul meciurilor?

— În atac mai puțini decît degetele de la

clasa și clapa

Am urmărit duminică în orașul de pe malul Someșului meciul dintre cele două universitare, din Cluj și din Craiova. Înainte de joc, toată lumea vocea despre un tradițional echilibru între combatante. Pe teren, însă diferență de două clase în favoarea oaspeților!

Subminat decisiv prin cedarea lui Adam, «U» Cluj a mai pierdut prin plecarea lui Lică și Munteanu încă două piese valoroase care contau real în economia sa de joc. Deși Avram și Mircea Luca sint demni de toată stima, echipa lor va trăi greu de tot în divizia A, unde a zburat puil cu ața și cirul partidelor-mascaradă cu Dinamo, în urma cărora băieții se plimbau fercheș pe Corso în loc să-și facă (jenafi) bagajele pentru personalul de Satu Mare, Bistrița, Lugoj sau Cugir.

Partenerii de joc au venit la Cluj în ziua meciului cu un avion special (vorba unui juvete student — «noblesse oblige, muică!»), au văzut, au învins și și-au luat zborul imediat la Craiova. Oltenii au marcat un gol, dar puteau înscrive încă trei-patru dacă s-ar fi omorît numai nișeluş cu firea. Oricum, diferența de clasă și-a spus — pe teren — detașat cuvîntul.

La numai cîteva minute de la încheierea acestor partide, rivalii nr. 1 ai craiovenilor, dinamoviștii, ofereau micului ecran tabloul unei echipe (ca să vezi — campioană!) surclasate pe toate planurile de o fostă (duminică-superbă!) cenușareasă. S-a văzut că fără marea sa vedetă, Dumitrache, Dinamo poate fi botezată oricum altfel (Constructorul sau Metalul, de pildă), pentru că este cu totul altă echipă. Oricît ne-ar plăcea Sandu Mircea — pe care, ca și pe Năstase, l-am remarcat și recomandat (negru pe alb) mai de mult, atunci cînd unii «tehnicienii» ai șuetelor scrise vedeau în el doar un foc de paie — nu este de acceptat ca o echipă cu pretențiile lui Dinamo să fie făcută marceparcea de un singur jucător! Ce te faci în meciurile internaționale, cînd ai de-a face cu 4-5 jucători de talia lui Sandu Mircea, ba chiar de talia lui Chivers, Müller, Rivera sau Van Hanegem?

Ce ne facem cu dorita — de către noi toți — clasă a echipelor noastre? La ora asta, în marea lor majoritate ne trag clapa cînd este vorba de clasă. Și ne mai așteaptă și cîteva strașnice confruntări europene în care fentele verbale (en vogue în fotbalul nostru) nu prind, acolo fiind obligat să vorbești o singură limbă, pe aceea a fotbalului.

Marius POPESCU

P.S. — Un lot reprezentativ fără Oblemenco, Sandu Mircea, Marcu, Dembrowschi, Adamache, Brosovschi înseamnă un lot tocmai fără elementele aflate în plină formă. Ne referim la jucători, firește, nu la antrenori...

cronica de fotbal

mă dau cu «sportul studentesc»

Nu mai ține...

De ani de zile nu am mai făcut nici un amor la fotbal, o spun cu mina pe inimă... Unii mă acuzau că stînd multă vreme pe lîngă podul Grandăș fi de-ai lui Răducănu... Eroare, am fost *venusist* în copilărie, cum o să țin eu cu urîții ăștia care ne băteau mereu de-mi făceau niște luni negre, de parastas, în liceu cînd trebuia să chiuiesc ca să scap de ironiile colegilor?

Dar de duminică seară mă dau cu «Sportul studentesc»!

De ce?

Pentru că mi-a plăcut cum i-a luat pe dinamoviști, cum i-a presat și i-a făcut chei de descuiat conserve. De multă vreme nu am mai văzut o asemenea echipă ținîndu-se bine în călcie, dominînd cu atîta autoritate și ridiculizîndu-și în cele din urmă adversarii. Dacă stau bine și mă uit, cu puține modificări, e chiar echipa de anul trecut care a fost absolută de retrogradare printr-o frumoasă decizie și iată că mi-ar fi părut rău să aud că se zbate undeva pe la Plopeni după un punct. Într-adevăr, am văzut duminică pe seară un *unsprezece* fantastic care se mișca în teren cu o voință și o dezinvoltură cum rare echipe au la ora asta (și cînd spun asta mă gîndesc numai la *Universitatea Craiova*). Nume noi la «Sportul studentesc» au apărut, dar ele nu sint de rezonanță mare. Iată, dacă fac socoteala, numai acest formidabil Rădulescu venit de la Constanța este o vedetă și încă una care abia a început să-și facă un nume pentru că pe malul mării era semnalat numai ca un talent în devenire, ca și Mărculescu, dar ceea ce am văzut noi duminică pe 23 August ne vorbește despre un rival mare al lui Dumitru, că de Nunweiler, să mă ierte copiii ăștia, nu mai poate fi vorba astăzi, 3 septembrie, de dimineață la ora 10...

Dar să ne întoarcem la echipa lui Ola și as zice, mai ales, a lui Traian Ionescu. Încă de anul trecut, cînd *leanul* studentesc a avut un retur neperche se vedea că se mișcă ceva aici, era evident că se produsese o cotitură și că vom vorbi despre *unsprezece*. Iată că după cîteva etape neconcludente această victorie de duminică ne pune în față o formație sudată, pusă pe fapte mari.

O să spuneți că și replica celor din Ștefan cel Mare a fost palidă. Multă lume vorbește despre absența lui Dumitrache. Asta atîrnă mult, evident, în balanța înfrîngerii atît de severe, dar nu explică ceea ce ar trebui știut de mult: că *Dinamo* nu mai are decît o extremă și aia nu în cea mai bună formă totdeauna. Ea posedă prea mulți mijlocași și Nunweiler nu este atacant central oricît ar vrea frăiorul lui s-o creadă. Pe urmă, echipa blonzilor (are vreo cinci mi se pare) nu știe ce poartă bun este Cavași și ce obosit este Constantinescu (două goluri le are pe conștiință nr. 1 al *roșilor*). Ar mai fi și explicația acelor meciuri de miercuri prin Turcia și Grecia, bune în intențiile conducerii clubului nostru campion, dar, oricît, obositoare pentru niște jucători care abia anul acesta au intrat într-un ritm mai dur de partide: miercuri, sîmbătă (respectiv duminică)...

Ce mi-a plăcut însă la *Sportul studentesc*? Mi-a plăcut mai ales Sandu Mircea, în care cu un an în urmă nu vedeam pe marele jucător de duminică. Să fie de vină stagiul făcut în apărare, ori tot minia antrenorilor? Sau condiția fizică superioară pe care au arătat-o *albi* în tot cursul partidei lor senzaționale? Mai îmi place Lucaci care tot pe tușă stă din nu știu ce motive (aud că e rănit de data asta), îmi mai plac Tănăsescu și Rădulescu și cred că vom mai vorbi despre Suciu...

Dar pentru că foaia se îngustează și spațiul îngăduit devine și el din ce în ce mai mic, să mi se dea voie să mai spun ceva și despre *Rapid* care s-a bătut singur. S-a bătut singur pentru că antrenorul Macri, pentru care am toată stima, nu a îndrăznit mai devreme ceea ce a îndrăznit mai tîrziu. Să ai un jucător ca Rîșniță și să-l ții pe tușă, să ai o extremă ca Bartales de care nu știam nimic și să-l trimiți în joc atît de tîrziu, cînd era evident că alte piese nu mergeau deloc, e cam lipsit de fantezie! Și asta costă.

Pe antrenor îl înțeleg, el are stimă pentru avîntul lui Năsturescu și dăruirea lui, are stimă pentru vechea formă a unui Angelescu care nu mai arată ca altădată. Dar de ce să stea Savu pe tușă? De ce să nu-i folosești pe căluții ăștia care duminică au schimbat, imediat ce au fost introduși în teren, fața jocului?

Eugen BARBU

meci frumos, scor amical

Luni, 3 septembrie, între orele 17,15-18,25, pe stadionul «Progresul», Combinata Flacăra-România liberă a întrecut cu amicalul scor de 6-1 (3-1) team-ul ziarului *Munca*. Prezența în tribună a președintelui Federației române de fotbal, Mircea Angelescu, comentariul puternic declamat de Constantin Tească din mijlocul grăpii de sărituri în adîncime, gazonul presărat prin hirtzoapele terenului, careurile mici generos stropite cu Borsec au constituit adevărate și prețioase premise pentru desfășurarea unei întâlniri spectaculoase. Stimulați din toate părțile, jucătorii celor două echipe au încercat fiecare, după talent și umor, să servească interesele publicațiilor la care lucrează. Deci, nu s-a înregistrat nici un autogol. Căpitanul echipei «*Munca*», apreciatul (de vreo 30 de ani) cronicar sportiv Cristian Mantu, declară liber și nesilit de contexte: «Flacăra? De departe cea mai bună echipă a campionatului! Joc colectiv, valori individuale (Tudoran, Neacșu, Catană) și un Adrian Păunescu jucînd mai bine chiar decît se zvonise. Am văzut la «Flacăra» cele mai frumoase un-doi-uri din ultima vreme».

Arbitrul Dima, lamentabil, trezînd nostalgia unui Chirișescu. D. Micu (*Munca*) declară: «Meciul, dealtminteri frumos, a pierdut din cursivitate datorită arbitrajului vicios al arbitrului Dima. Să nu uităm că partida s-a încheiat cu 7 minute mai devreme, atunci cînd jocul se echilibrase».

Combinata Flacăra-România liberă: Tudora-Anghel, Filip, Cristache, Sirbu-Neacșu, Catană, Michinici, Tudoran, Păunescu, Bujdoi (Tofan). (Pentru suporterii echipei oferim și amănuntul că revista «Flacăra» a avut în «11»-le combinății 10 jucători.)

Munca: Petroniuș-Militaru, Enescu, Dumitru, Cioară-Dorobanțu, Mantu-ispas, Ecliserescu, Novac, Rusu.

Au marcat în ordine liber consimțită: Tudoran (2), Ecliserescu, Catană, Păunescu (2), Neacșu.

D.T.

o mină. În apărare, din cînd în cînd, unii fundași. Privind însă cum sint... tuși adversarii. Lă-sînd gluma la o parte, realitatea este că fotbalul românesc se caracterizează prin mers și nu prin sprint.

D. TUDOR — Galați: Cîți jucători avem

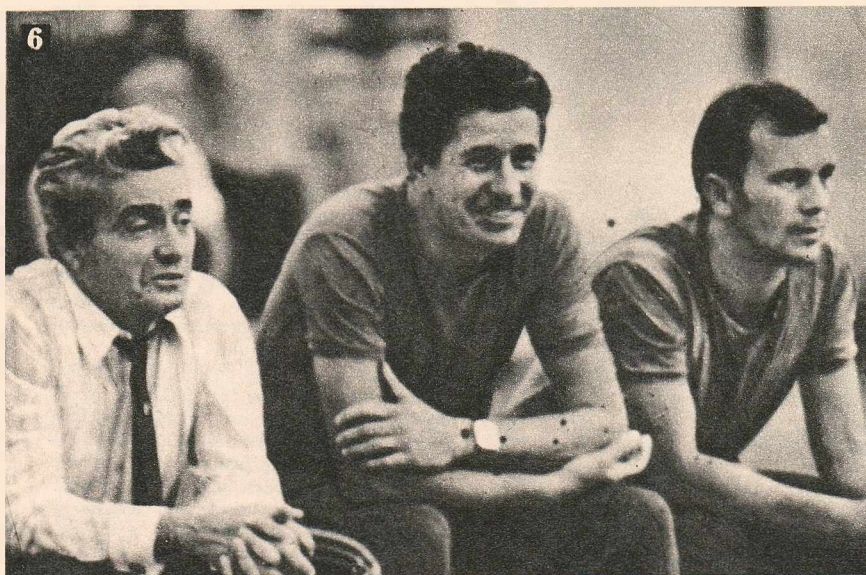
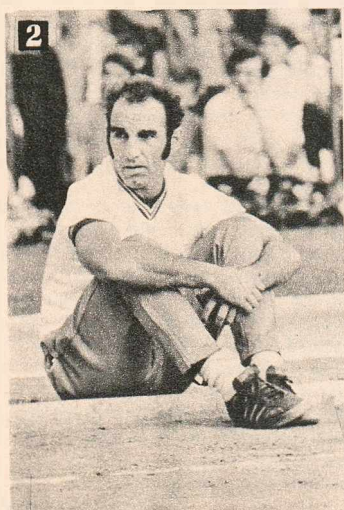
care pot rezolva orice situație ivită în de cursul unui meci?

— Numai aceia a căror tehnică este fără reproș: deocamdată Dobrin.

Constantin TEASCĂ

● FOTBAL ●

cuplajul interbucureștean văzut de flăcăra

1. Ilie Năstase, încântat de victoria echipei sale favorite, Steaua.
 2. Macri — primul antrenor învins al cuplajului.
 3. Nunweiler: — Amar este paharul înfrîngerii!!
 4. Dumitrache: — Și eu nu pot să fac nimic... Mă uit cum mîncăm bătaie!
 5. Sentimente diferite pe chipurile simpatizanților din tribună.
 6. Un Constantin fericit: — Strălucește, în sfîrșit, și steaua noastră.
 7. Primii autori ai victoriei Sportului studențesc, tehnicienii Ola, Traian Ionescu (așa e lumea, rotundă și schimbătoare), Maksai și Octavian Popescu.
 8-9. Se spune că Dumitriu II este «în viața civilă» nașul lui «Liță» Dumitru. Iată cele două vedete ale fotbalului nostru în ipostazele adversari și, din nou, mari prieteni.
 10-11-12-13-14-15. Sedus (iarăși) de uimitoarea expresivitate a lui Valentin Stănescu, fotoreporterul nostru i-a mai consacrat un film. «Să fie! Și înainte și după Leipzig!»

Fotografiile de Emanuel TÎNJALĂ

bomba, argument politic?

Inutilitatea, absurdă și tragică, a violenței ca argument politic a fost reconfirmată recent de expedițiile postale din Anglia — scrisori, pachete, colete — cu încărcătură explozivă. Cu efectele lor lăsate la voia hazardului, asemenea «argumente» par mai curând acte demențiale, în măsură să discrediteze total orice eventuală bună intenție. În fotografiile: 1. Un birou al bursei londoneze după deschiderea unei scrisori al cărei conținut a rănit grav o tânără funcționară. 2. La Scotland Yard, în cadrul unei conferințe de presă, este prezentat un pachet de țigări cu conținut exploziv.

exuberanță latino-americană pe champs elysées

În avanpremieră la tradiționalul «Festival al Caraibilor» care se ține la castelul francez Vincennes, echipe artistice participante din Antile demonstrează, în felul lor, pe Champs Elysées.

ora de vîrf a disperării

Dacă crima are proporțiile celui care o comite, sinuciderea este invers proporțională cu curajul de a trăi, chiar și atunci cînd viața pare imposibilă, și direct proporțională cu gradul de lașitate al sinucigașului. Căci singura alternativă în fața tuturor problemelor grave din viața omului nu poate fi decît... viața. «Trebuie procedat de așa manieră — scrie undeva Jean-Paul Sartre — ca, în orice situații, omul să poată opta pentru viață». Condiția vitală rămîne unica măsură pentru a îndrepta ceea ce nici moartea nu mai poate îndrepta.

Într-o civilizație prea rapidă, solitudinea devine dramatică. M-a îngrozit vestea pe care am aflat-o despre fostul meu prieten C. pripășit la Bruxelles, unde șoma din 1968, vagabondînd singur și trist ca un pui părăsit de cloșcă, slab și cenușiu ca o vrăbie înghețată. Ultima oară cînd l-am văzut, mi-a spus că, în fiecare noapte, chema la telefon «ceasul vorbitor» sau ora exactă, pentru a auzi o voce omenească adresîndu-i-se numai lui. Odată, simțindu-se bolnav, un doctor de la asistența socială, i-a prescris spălături stomacale. Dar el, nu mîncase de trei zile. «Spălăturile la stomac nu spală și creierul» mi-a scris atunci.

Pentru el, ora șase după-amiază era ora de «vîrf» a disperării. Deșertul sufletesc dinaintea nopții bîntuie ființa singuraticilor mai dur ca oricînd, tocmai la această oră, cînd ceilalți, «normalii», abia se restituie familiilor lor după o zi de muncă, recîștigîndu-și căldura căminului.

Se produc cinci sute de mii de tentative de sinucidere pe an în Statele Unite, iar în Franța, țară de patru ori mai mică, 50 000, din care 7 000-8 000 reușesc. După ultimele statistici, sinuciderea ocupă în S.U.A. locul al patrulea în umbra ierarhie a cauzelor mortalității. Psihosociologii pun aceasta pe seama accelerării ritmului vieții, a imposibilității comunicării reale între ființe, a dificultății integrării sociale, familiale sau sexuale, a prăbușirii structurilor morale

tradiționale, a fricii de ziua de mîine, a șomajului, și, în sfîrșit, a disperării și singurătății... Omniprezenta singurătate... Golul sufletesc, pustiu care îți bîntuie inima, vîntul care-ți suflă în buzunare, rătăcirea în înghesuiala de necunoscuți într-o lume în care numai chipurile de pe afișele publicitare îți par familiare deoarece ele te privesc întotdeauna surzător ademenindu-te către imposibil... Treizeci de mii de franci, costul unui afiș într-o stație de metro a Parisului, pentru «chiria» pe cincisprezece zile a panoului publicitar... A apărut o știință nouă «sinucigologia». Obiectul ei de studiu este ușor de înțeles. Ceva mai greu, de realizat. Căci sinucigașii, cînd devin statistică, sînt rușinea oricărei societăți, iar pricina morții le este, pe cît cu putință, disimulată. S-au pus paznici prin locurile cu o atracție deosebită pentru sinucigași, dar prezența lor acolo, nu face decît să amintească întrebarea lui Juvenal: «Cine îi va păzi pe paznici? Tortura torturilor, ca și opririle oprimatorilor, nu începe decît atunci cînd instrumentele de tortură și de opririle își pierd eficiența...» Oare numai cele de mai sus să fie cauzele care îi fac pe atîția să încerce a-și pune capăt zilelor? Ce inspiră frica de viață, cînd renunțarea la ea nu este decît o cumpănită spaimă în fața trăirii? «Nu mi-e frică decît de frică» — spunea Shakespeare.

Aflu cu destulă întîrziere că fostul meu prieten C., într-o oră de vîrf a disperării și-a pus capăt zilelor aruncîndu-se pe fereastra mansardei dintr-o casă de raport a unui cartier din Bruxelles. Și nu era un fricos. Recunoștința era însă, și pentru el, cea mai inaccesibilă dintre virtuți. Omenia și compasiunea nu le putea răsplăti decît prin rău. Și a făcut-o. De două ori: o dată cînd și-a părăsit țara, a doua oară atunci cînd a încălcat pervazul ferestrei de la mansarda mizeră. Murise însă de mult.

De cînd se dezlădăcînase.

Ioan GRIGORESCU

de la lume adunate

SPORNIC. Argentina a înregistrat o balanță favorabilă de peste 500 milioane dolari în comerțul său exterior în prima jumătate a anului 1973, evoluție determinată de sporirea exporturilor și reducerea importurilor. Cele mai mari creșteri — la exportul de cereale, carne, produse industriale.

ELECTRONICA ÎNLĂTURĂ BEZNA. Pe aeroportul din Kiev a fost instalat un sistem automat de ghidaj care permite avioanelor să aterizeze chiar și în condiții de «vizibilitate zero». Instalația constă din cîteva radiofaruri și un complex de aparate care permit dispozitivelor de la bord să apropie avionul cu mare exactitate de pista de aterizare. Alte aparate asigură avioanele să nu se lovească de pistă. În cazul cînd unul din aparatele de bord este defect, dispozitivele terestre cupleză automat aparatele de rezervă.

ENERGIE. În Cuba a fost dat în funcțiune un nou tronson al liniei de înaltă tensiune dintre orașele Holguin (provincia Oriente) și Nuevitas (provincia Camaguey). El va aproviziona cu energie electrică o parte însemnată a fabricilor de zahăr din cele două provincii, întreprinderile metalurgice și noile locuințe construite în zonă. În anii din urmă, producția de energie electrică a Cubei s-a triplat în comparație cu perioada de dinainte de revoluție.

RĂZBUNAREA MISTRETELUI. Un mistret de peste 100 de kilograme a fost lovit de un automobil, pe o șosea, aproape de Udine (Italia). În timp ce-și dădea obștescul sfîrșit, mistrețul s-a răzbușat, provocînd deraparea autovehiculului care s-a izbit de un pilon electric. Un număr de 20 de mașini care veneau din spate au intrat în coliziune. Circulația a fost întreruptă pentru două ore.

PRIMARUL ȘI BICICLETA. Primarii din 21 de orașe japoneze s-au întrunit la Tokyo

în cadrul unei conferințe pentru a discuta problema pregătirii locuitorilor marilor orașe în vederea folosirii mai intense a bicicletelor. Pe unele magistrale urmează să fie marcat un culoar special lat de doi metri, destinat circulației bicicletștilor, iar o serie de străzi înguste vor fi puse la dispoziția exclusivă a biciclistilor și pietonilor. În apropierea principalelor stații ale metroului se vor amenaja locuri speciale de parcare a bicicletelor.

E SCUMP FOC. Un pompier din orașul suedez Kramfors a recunoscut că a declansat zece incendii, într-un interval de o lună, cu scopul de a obține cîștigurile suplimentare prevăzute în sistemul de salarizare. El a reușit, să realizeze, în plus, în perioada menționată 700 de coroane, în timp ce cele zece incendii provocate s-au soldat cu pagube de 6 milioane de coroane.

HALLO TAXI, PÎNĂ ÎN AUSTRALIA TE ROG... Respectabila doamnă Eileen Murphy din orașul britanic Horsham, a lăsat perplex pe șoferul unui taximetru, căruia i-a cerut s-o ducă, nici mai mult, nici mai puțin, decît pînă în orașul Perth din Australia. În ciuda avertismentelor asupra prețului, dificultăților și oboselii pe care o asemenea călătorie le implică, temerara călătoare a insistat pînă a perfectat afacerea. Eileen Murphy are o fiică în Australia, e și bunică, și a spus că dorește să-și vadă cît mai repede fiica și nepoțica, dar să și profite de privilegiile unei călătorii, ceea ce un avion nu i-ar putea oferi. Și cum avea ceva economii la bancă, s-a decis să plătească pentru o călătorie combinată taxi-vapor-taxi frumuse sumă de 1 500 lire sterline.

E. DASCĂLU

valori românești în univers

profesorul gheorghe marinescu — un mare om de știință

Am trăit mulți ani în preajma profesorului Gheorghe Marinescu. Am fost elevul și colaboratorul acestui mare învățat al țării noastre care a adus o contribuție însemnată la fundarea unei discipline noi a medicinei — neurologia.

Îmi amintesc felul în care maestrul nostru reușea să se pasioneze și să ne transmită și nouă pasiunea lui pentru cercetarea științifică. Era un om harnic. La 6 sau cel târziu la 7 dimineața era la spital. Spitalul Colentina de azi, unde era clinica neurologică. Și rămânea de obicei în laborator pînă la 5-6 după masă. Era tot timpul printre noi. Citea mult, studia toate revistele de specialitate și cum găsea cite ceva ce ar fi putut să intereseze pe vreunul dintre noi, colaboratorii lui, ne dădea cartea sau revista respectivă și a doua zi discuta cu noi conținutul celor citite.

De multe ori se desprindea o concluzie interesantă care putea deveni punctul de plecare al unei noi cercetări. Prezența lui continuă printre noi, interesul pentru lucrările noastre, curiozitatea lui științifică neobosită au fost pentru noi un imbold puternic și au contribuit mult nu numai la formarea noastră de cercetători științifici, ci mai ales la întreținerea și creșterea pasiunii pentru această cercetare.

Profesorul Marinescu a publicat foarte multe lucrări, dar era mulțumit și nu-și

ascundea satisfacția cînd lucrările lui erau reluate de alții, duse mai departe, comentate. Foarte corect în relațiile cu oamenii, ne sprijinea atunci cînd aveam nevoie. Se interesa de soarta noastră, dar fără să părăsească o atitudine corectă și întordeauna reținută. Îmi amintesc cu emoție că o singură dată m-a îmbrățișat, manifestîndu-și satisfacția că o monografie pe care am publicat-o împreună a primit premiul Academiei de Medicină din Paris. După atîția ani de zile nu pot uita această îmbrățișare a lui Marinescu, care a însemnat pentru mine un lucru foarte mare, poate mai mare chiar decît premiul înșuși.

Profesorul Marinescu a avut marea satisfacție de a fi fost prețuit de forurile științifice internaționale. Am putut să-mi dau seama de marea prestigiu științific de care se bucura pentru că l-am însoțit la unele manifestări științifice. În 1934 s-a ținut la Veneția Congresul internațional de electromicrobiologie al cărui președinte era celebrul Marconi și al cărui vicepreședinte era profesorul Marinescu. În 1937, cu ocazia expoziției universale de la Paris, Marinescu a fost unul din pușinii oameni de știință invitați de onoare ai Comitetului de organizare al acestei expoziții. Marinescu a fost invitat în două rînduri în țările Americii Latine să țină o serie de conferințe.

O trăsătură caracteristică a profesorului

Gheorghe Marinescu o constituia faptul că era foarte interesat de ce se elabora nou în știință, de căile noi care se deschideau odată cu progresul în domeniile științifice de graniță. În domeniul chimiei-fizice, al neurofiziologiei etc. Mi-aduc aminte cu cită perseverență, la o vîrstă deja înaintată, căuta să-și apropie cunoștințele în domenii cu totul noi pentru el, pentru a le putea aplica în cercetările lui. Nu era un om închistat în ceea ce a dobîndit, ci se străduia să lărgască domeniul lui de cercetare și acest lucru ni l-a transmis și nouă, elevilor și colaboratorilor lui.

Profesorul Marinescu a știut să facă elevii care la rîndul lor au adus un aport însemnat în cercetarea științifică. Profesorul Parhon, profesorul Minea la Cluj, profesorul State Drăgănescu, profesorul Ion Niculescu, profesorul Ionescu-Șișești, doctorul Goldstein, și alții au fost toți elevii lui Marinescu și au adus contribuții însemnate la progresul științelor neurologice, au creat în lumea științifică internațională faima școlii românești de neurologie.

Academician Arthur KREINDLER
directorul Institutului de neurologie și psihiatrie
al Academiei de științe medicale

cronica de
trei secunde

principiile la cai

O voce interioară, adîncă și bravă, îmi spune că dumneavoastră nu știți cine e Roberto, cine e Rheingold, necum Hard to Beat, Scottish Rifle, Our Mirage, Parnell, după cum — mai mult ca sigur — Dalia nu e altceva, pentru spiritul dumneavoastră avizat, decît o marcă de bun cașcaval. E bine să știți că Roberto, Rheingold, Hard to Beat și celelalte nume înșirate mai sus nu sînt oameni, cu atît mai puțin oameni politici, cicloane, comete sau rachete cosmice. Ei sînt cai. Și nu cai ca toți caii, ci cei mai buni cai de curse din Europa. Rheingold, de pildă, e cotate cel mai cel mai pe distanța de 2 400 metri. Roberto e singurul care l-a învins pe Brigadier Gérard, minunea ultimilor doi ani. Hard to Beat e una din mîndriile Franței... Iar Dalia e o iepșoară de talent, foarte promițătoare, așa cum există tinere pianiste sau tinere tragediene sau tinere balerine de la care lumea așteaptă o bucurie creatoare. Nimeni nu va face greșeala de a o compara pe Dalia cu Roberto, să zicem. Toate aceste personalități s-au adunat de curînd la Ascot, cum s-ar spune Parnasul, la startul unei curse de mare prestigiu, cursa Diamantului.

O altă voce interioară îmi șoptește lămurit că nu sînteți în posesia cîtorva principii sacrosancte ale acestui templu de la Ascot. «Hipic, și chiar hipologic», este interzis — scrie la cartea specialiștilor — ca o iepșoară de trei ani să învingă cei mai buni cai din Europa, la doar o săptămînă după ce cîștigase o cursă importantă în Irlanda, la Dublin. E absolut imposibil și de neconceput. De asemenea, un alt principiu imuabil e că nu poți cîștiga o cursă ca aceea a Diamantului — după ce tu o zi înainte ai călătorit, în calitate de cal, cu avionul, de la Dublin la Ascot. La carte — în afara acestor două principii — mai scrie așa: «Și mai e o lege la Ascot, anume că o iepșoară care a alergat în două curse grele în decurs de o săptămînă făcînd în același interval o călătorie și cu avionul, nu poate prinde să triumfe dacă nu se găsește în ultima turmăntă printre primii cinci cai din fruntea plutonului».

Pentru ultima oară, vocea interioară îmi cere imperios să vă informez că înaintea ultimei turmante Dalia nu numai că nu se găsea acolo unde îi cerea legea, printre primii cinci, ci exact ultima, a douăsprezece dintre cei douăsprezece concurenți.

N-am nici o îndoială că după toate aceste șoapte ale vocii mele interioare, sînteți capabili să emiteți în sfîrșit un strigăt triumfal, perspicace și plin de inteligență: Dalia a cîștigat Cursa Diamantului, învingînd cei mai celebri cai din Europa, în țara carora nu i se dădea nici o șansă. Dalia a cîștigat absolut extraordinar, lăsîndu-l la șase lungimi — cred că ați aflat de la dragul nostru Topescu măcar ce-i aceea o lungime de cal! — pe Rheingold, «lăsînd Ascotul — zice cronicarul — în cea mai adîncă criză de stupoare».

Bun. Ce se scrie acum la carte? «Că trebuie renunțat odată pentru totdeauna la principiile sacrosancte ale pseudoștiinței hipice». Și, doi: «Singura lege serioasă a cailor și a curselor lor este că nu există nici o lege serioasă...» («Le Monde») E și ceea ce-mi dă curaj, avînt și ambiție — ca un bun Ci-Co — să urmăresc mai departe, nesmintit, viața cailor, cu și fără șanse, printre cicloane, cutremure, comete și șoaptele brave ale vocii mele interioare.

E.D.

Radu COSAȘU

oameni despre care se vorbește

KENNETH DAVID KAUNDA, președintele Zambiei (născut în anul 1924, învățător, apoi ofițer în timpul războiului, om politic, organizator principal al Congresului național african; din 1960 președintele Partidului Național al Independenței, ministru, apoi prim-ministru, primul președinte al Zambiei în 1964), a anunțat în cursul unei conferințe de presă numirea lui Mainza Chona în funcția de prim-ministru al țării. Postul de premier a fost înființat prin noua constituție, semnată recent de șeful statului.

GUSTAV ADOLF AL VI-LEA, regele Suediei (născut în anul 1882, se suie pe tronul Suediei în anul 1950; căsătorit cu principesa Margaret, decedată în 1920, și apoi cu Lady Mountbatten decedată în 1965), a fost recent supus unei intervenții chirurgicale; starea sănătății sale — avînd în vedere și vîrsta înaintată, de 91 de ani — continuă să fie gravă.

CLAUDE CHEYSSON, diplomat francez (născut în anul 1920, studii superioare la Școala Normală și la Școala Politehnică din Paris, specialitate — chimia; funcții importante în diplomația franceză, în O.N.U. și Comunitatea economică europeană; considerat un expert în materie de decolonizare), în calitate de actual de «comisar european al dezvoltării» de pe lîngă Piața comună europeană, a avut un rol important în acordurile de la Bordeaux dintre această organizație și Organizația Unității Africane.

FRANÇOISE SAGAN (pseudonim literar pentru FRANÇOISE DUOIREZ, născută în 1935, scriitoare franceză, ale cărei romane «Bună ziua tristețe?» și «Vă place Brahms?» au cunoscut tiraje imense; autoare și a altor romane, nuvele, un fragment autobiografic, scenariu pentru un balet etc.) a declarat de curînd presei că intenționează să se mute definitiv din Franța în Irlanda unde — după părerea sa — ar exista o atmosferă propice pentru scrierea unui mare roman.

ultimul tren spre nîmes

În toate gările de pe traseul liniei ferate Givors-Nîmes a apărut deunăzi un anunț pe cit de sumar, pe atît de tranșant: «Începînd din ziua de 7 august anul curent, traficul pe această linie încetează definitiv». Ardèche devine, cu acest prilej, primul departament din Franța fără cale ferată. Vor urma curînd și altele. În ultimii 6 ani au fost scoase din circulație 6 600 kilometri de căi ferate, iar pînă în 1975 încă 3 000 de kilometri vor avea aceeași soartă. Sînt vizate, în primul rînd, departamentele Gard, Lozère, Rhône. Ce reprezintă, în fond, acest proces de deferoviarizare, dacă ne putem exprima astfel? Este el un răspuns dat unor necesități sociale sau unor revendicări regionale? Este o consecință a adaptării în zonă a unor noi forme de transport, tehnic superioare? Nimic din toate acestea. Sorginea hotărîrii trebuie căutată pîndeava prin birourile de contabilitate ale S.N.C.F. (Société Nationale de Chemins de Fer). Anumite calcule financiare de rentabilitate au avut prioritate față de calculul unor reale nevoi sociale și în primul rînd privind nevoile populației rurale, neposesoare de autoturisme. Demersuri, proteste, delegații, petiții, intervenții nu au folosit la nimic. Răspunsul direcției a rămas un ferm NU, însoțit uneori de precizarea: «este o decizie ministerială ireversibilă», altă dată de explicații mai «umanizate» de genul: «...și saloane de coafură s-au închis de cînd moda pletelor le-a făcut nerentabile».

Cam cînică lămurire!

război mizeriei morale

Acțiunile publice împotriva industriei imunde a pornografiei iau proporții în lumea întreagă. Oamenii sănătoși, oamenii de bun-simț, de pe ambele maluri ale Atlanticului, întrebă din ce în ce mai vehement pînă cînd va fi tolerat acest grav atentat la formarea spirituală a copiilor lor. În fotografie sînt prezentate magazine cu articole pornografice și cinematografe specializate în acest gen, din St. Pauli, rău famatului cartier hamburghez. Firmele de o reclamă josnică, obraznică, aduc adevărate injurii cinstei și o sfidare bunei-cuviințe omenești. În jurul lor sînt siliți să se joace copiii neștiutori, neînțelegători, ușor de influențat. Părinții lor au declanșat o adevărată campanie, revendicînd «spații curate» pentru jocul copiilor.

după 15 ani de întineric

Spitalul de oftalmologie nr. 22 din București. O femeie între două vârste părăsește tocmai spitalul. Personalul o înconjoară cu grijă și-i urează multă sănătate. O întreb:

— Ați fost operată? (După sollicitudinea și amabilitatea personalului, am intuit un caz aparte.) Cum vă simțiți? Răspunsul vine senin, aproape nefiresc pentru o convalescentă:

— Cum credeți că aș putea să mă simt când vă privesc cu acești ochi care au zăcut 15 ani în beznă?

...Când se răspunde cu o întrebare, mai ales atât de elocventă, nici o replică nu-și mai are rostul.

Sînt 15 ani de cînd D.F. a suferit grave arsuri la ochi, cauzate de acizi, pierzîndu-și vederea. Și-a pierdut, ulterior, și speranțele de a o mai recăpăta, 15 ani de beznă. După acești 15 ani, într-o bună zi, o rudă i-a dat o speranță. A îndemnat-o să vină la Spitalul de oftalmologie, la doctorul Petre Stănescu. Doctorul i-a propus operația. Ea a acceptat. Și iată minunea implinită.

Opera: strădania curajoasă a unei echipe de chirurghi, condusă de doctorul Stănescu, strădanie conjugată cu cea a unor ingineri și opticieni de la Industria optică română. O premieră chirurgicală mondială. Secretul? Iată-l: Chirurgii oculiști au recurs de mult la proteze, întrucît transplantul de cornee nu dădea totdeauna rezultatele scontate. Așa au fost inventate minusculele lentile din material plastic care, incluse în corneea opacifizată, permit în numeroase cazuri redarea vederii pierdute printr-un accident.

Din nefericire însă aceste proteze erau adesea refuzate de organism, ca orice corp străin. Intoleranța la grefă își spunea cuvîntul. Oftalmologii de renume mondial, ca Barraquer, Cordona și Strampelli, reușiseră să creeze proteze pe care organismul le accepta, dar nu în sută la sută din cazuri.

— Aici era — spune doctorul Stănescu — «nodul gordian» care trebuia tăiat.

— V-ați folosit de bisurii?

— Neîndoienic. Dar numai cu el nu se rezolvau lucrurile. Tehnica operatorie își are desigur importanța ei, însă azi — ca peste tot în medicină — sprijinul multor altor domenii concură la propășire.

— În cazul dumneavoastră, care a fost domeniul convergent?

— Optica, e de presupus. O echipă de la I.O.R. a reușit — după îndelungi și comune eforturi — să confecționeze o proteză din metil metacrilat, de un format special și cu suprafețe minime de contact cu globul ocular, de unde și reducerea la minimum posibil a refuzului grefei. De fapt (privită ulterior), problema pare a oului lui Columb!

— Da, dar acest ou trebuia să-l pună cineva pe masă, să stea.

— Se pare că stă, fiindcă keratoproteza optică realizată la I.O.R. diferă de toate protezele similare de pînă acum, prin prezența a trei minuscule ventuze care sînt «suprafața de contact». Pe de altă parte, tehnica operatorie aplicată la noi asigură o conservare integrală a lichidului sticlos din globul ocular.

După acest scurt dialog, să privim lucrurile în esența lor.

Proteza singură, nu era suficientă. Au trebuit să fie confecționate și instrumente chirurgicale noi, reclamate de tehnica operatorie. Apoi, sute și sute de experiențe pe animale pentru a evita orice riscuri. În sfîrșit, metoda a fost definitivată și pusă în practică. Intervenția în sine este o veritabilă operă de bijutier care cere finețe și precizie extremă, deoarece cîmpul pe care se acționează nu depășește cîțiva milimetri pătrați. Ne putem imagina, implicit, și finețea «uneltelor» cu care se lucrează, știind că o asemenea operație nu poate fi făcută decît sub lupă.

Successul intervenției e aproape instantaneu: pacientul declară încă de pe masa de operație că începe să vadă! Lumina pătrunde pînă la retină și imaginile lumii refuzate atîta vreme se limpezesc treptat, ca atunci cînd pui la punct «șarful» unui aparat fotografic. Efectul psihologic asupra bolnavului este binefăcător și face parte din metoda operatorie. Această metodă poate fi aplicată marilor mutilați, victimelor unor arsuri termice sau chimice și chiar după repetate transplanturi de cornee soldate cu eșec. Un alt amănunt: vârsta pacientului n-are nici o importanță. Metoda poate fi aplicată la orice etate, și la oricît timp s-ar fi scurs de la survenirea accidentului.

Dorin IANCU

UN TRANSPLANT SENZAȚIONAL. O fotografie aparent banală: un copil privește în jurul său... Și totuși fotografia vorbește despre o recentă realizare medicală care a făcut multă vîlvă. Pentru prima oară în Țările Nordice, un copil a fost vindecat printr-un transplant de măduvă osoasă primită de la un donator complet străin. Cu alte cuvinte, între pacient și donator nu există nici o legătură de «sînge», țesuturile respective aparținînd unor tipuri diferite. Specialiștii elogiază «tehnica revoluționară» pusă la punct de dr. Viggo Haber, de la spitalul Blegdams din Copenhaga, care a permis să se învingă incompatibilitatea biologică — barieră fatală transplantelor.

Dincolo de aspectele medicale rămîn datele pur umane ale cazului. Timp de 18 luni, adică de la nașterea sa, micul pacient a trăit într-un fel de cutie sterilă, izolat de restul lumii. Organismul său, lipsit de capacitatea de a lupta împotriva microbilor și virusurilor, ar fi succumbat la un contact direct cu lumea exterioară. Timp de 18 luni mama nu și-a putut îmbrățișa copilul. Timp de 18 luni...

Dar de ce să mai privim în urmă? Acum totul a trecut și senzaționalul transplant de la Copenhaga a făcut posibilă și fotografia alăturată. Micuțul danez privește în jurul său cu doi ochi negri, larg deschiși, pîrînd să ne spună: «Acum sînt și eu de-al vostru».

L.N.

LUMEA VORBEȘTE DESPRE CHEFIR (IV)

cum să ne preparăm chefirul

Chefirul mai poate fi întrebuintat și în cazul bolilor de nervi — rația zilnică un litru, repartizată între mese; înainte de culcare o ceașcă de chefir cu o linguriță de miere; aterosclerozei — rația zilnică, un litru, asociat cu 100 grame pătrunjel verde; se va consuma în mai multe reprize; hipertensiunii arteriale — se va consuma un litru pe zi; în cazuri de eczeme — se va consuma o jumătate de litru pe zi și se va unge cu chefir suprafața atînsă, lăsîndu-se să se usuce pe ea pînă a doua zi. În două săptămîni se vor simți rezultatele.

Oricui vrea să încerce acțiunea exercitată de chefir, îi indicăm modul de preparare.

După ce ați cumpărat un litru de lapte îl fierbeți și îl lăsați să se răcească pînă la 18°C. Pentru a obține un litru de chefir este suficient conținutul unei lingurițe de levură (în cazul unei cantități duble sau triple, creșteți proporțional și cantitatea de levură — adică respectiv, 2 sau 3 lingurițe). *Retineți:* lingurița cu care puneți levura în lapte să nu fie oxidabilă! Se pot folosi fie cele de lemn, fie cele de masă plastică.

După aceasta, agitați puțin vasul, îl astupați ermetic și îl lăsați la întineric timp de 24 de ore. Reamintim cititorilor noștri recomandările privind creșterea sau scăderea timpului de formare a chefirului, în funcție de necesitățile organismului. (Vezi *Flacăra* nr. 34/1973.)

Cînd ceasul arată expirarea duratei de formare propusă, amestecați din nou conținutul vasului și apoi îl strecurați printr-un tifon sau printr-o strecurătoare de masă plastică. Separați astfel levura, pe care o spălați într-un jet de apă rece (apa fierbinte o distruge), și puteți relua operația pentru chefirul zilei următoare.

Important. Atît levura cît și chefirul vor fi ferite de contactul cu metalul în decursul acestui proces de preparare. Drept care vasul de fierț lapte va fi bine smălțuit și cu smalțul întreg, la fel vasul în care îl lăsați să se formeze (eventual puteți folosi un borcan mai mare). Dacă levura se spală numai cu apă rece, în schimb vasele în care aceasta a format chefirul vor fi bine opărite de la o zi la alta, pentru a feri levura de diverși factori dăunători.

R. P.

sterilitatea

Am întîlnit în practica mea profesională drama celor care n-au copii; am trăit bucuria acelor familii pe care, după mulți ani de conviețuire fără să fi avut copii, le-am putut ajuta să-și vadă visul împlinit și am fost trist cînd orice efort al nostru n-a putut fi încununat de succes.

Statisticile ne arată că, în medie, 12% din cupluri sînt sterile și aceasta raportat la totalul familiilor este o cifră mare. Privită sub aspectul patologic problema prezintă o importanță deosebită pentru fiecare familie.

Cauzele care pot determina sterilitatea unui cuplu sînt foarte variate și ele pot interesa atît femeia cît și bărbatul. În 25-30% din cazuri bărbatul sau ambii parteneri pot prezenta sterilitate, iar de cele mai multe ori aceasta este datorată unor cauze organice sau funcționale la femeie.

Doresc să exclud sterilitatea fiziologică, ori cea temporară realizată prin mijloace de prevenire a sarcinii. Putem vorbi de un cuplu steril numai atunci cînd acesta avînd o viață sexuală normală, fără folosirea nici unui mijloc anticoncepțional, nu realizează o sarcină în cel puțin un an. O altă situație o prezintă acele femei care, deși realizează o sarcină nu pot, datorită unor cauze multiple, să dea naștere unor feți vii și viabili. Numim aceasta infertilitate.

Posibilitățile de a influența favorabil o sterilitate conjugală depind de cunoașterea cauzei reale a ei. În primul rînd, dacă este feminină sau masculină, ori a ambilor parteneri. Explorările fiind mai simple, recomandăm să se înceapă cu examinarea bărbatului. În acest caz poate fi vorba de deficiențe de spermatogeneză sau de calitatea (mobilitatea) spermatozoizilor, datorate unor boli generale, infecții, în care gonoreea ocupă primul loc, apoi tuberculoza etc.

Explorările în ce privește sterilitatea feminină sînt deosebit de complexe, soliciată multă răbdare și înțelegere atît din partea medicului specialist cît și din partea femeii. Rezultatele depind de cunoștințele noastre de biologie și medicale, ca și de posibilitățile de investigație diagnostică de care dispunem.

O discuție anamnestică, bine condusă, cu femeia ne poate da relații deosebit de importante: dacă este vorba de o sterilitate primară (nu a fost niciodată însărcinată) sau secundară; dacă în antecedentele patologice personale sau familiare sînt factori care ar putea influența fertilitatea; date privind dezvoltarea somatică și intelectuală; instalarea pubertății; caracterul ciclurilor menstruale; habitusul sexual în ce privește frecvența, eventuale anomalii de sexualitate ori consecințe psihice.

Examenul clinic al specialistului ginecolog depistează unele cauze organice care pot influența fertilitatea. Acestea sînt foarte variate, de la malformații congenitale, ca aplazia sau hipoplazia (lipsa de dezvoltare) organelor genitale externe și interne, la inflamații sau infecții ale vaginului, colului, endometrului, anexelor, tumori ale uterului și anexelor etc. Pot fi găsite, de asemenea, stenoze congenitale sau cîștigate ale colului, sinechii, malformații sau deviații uterine.

Examenul de laborator, investigațiile radiologice vor aduce date complementare pentru precizarea diagnosticului etiologic. Radiografia cavității uterine și a trompelor poate arăta dimensiunile uterului, permeabilitatea sau obstrucția tubară (avînd diferite cauze), posibilitatea trecerii substanței de contrast în cavitatea peritoneală.

Dacă toate aceste explorări ne dau informații asupra unor stări normale, ne putem gândi apoi la cauze funcționale. Complexitatea reglării neuroendocrine a funcției genitale ne obligă la o serie de investigații în acest domeniu, iar dintre cele pe care le avem mai la îndemînă sînt:

a) temperatura bazală, luată dimineața la aceeași oră înainte de ridicarea din pat; bucal sau rectal, care ne dă date asupra fazelor ciclului ovarian — dacă ciclul este sau nu ovulator — condiție esențială fecundației.

Dr. Ion LEMNETE
Doctor în științe medicale
(Va urma)

holera din nou în actualitate

Holera, această boală molipsitoare, al cărei nume are o rezonanță sinistră, nestăvilită în etapa actuală, când, datorită progreselor făcute de științele medicale, gravitatea bolii a scăzut considerabil, reține în actualitatea preocupărilor sanitare. Aceasta din cauza îmbolnăvirilor numeroase care au apărut recent în Italia.

Zona unde holera este o prezență permanentă este situată în sud-estul Asiei, țările ermanent contaminate fiind India, Indonezia și Filipinele.

În anul 1970, holera s-a extins și pe continentul african în sudul Deșertului Saharei, unde în zona de populație densă situată pe țărmurile Golfului Guineei s-a constituit o nouă zonă de endemie holeră permanentă.

În bazinul mediteranean holera a reapărut și asemenea în anul 1970 și 1971, când au fost pe rând contaminate țările situate pe țărmul asiatic și african al Mediteranei. În Europa, holera a pătruns după o lungă perioadă de absență, de asemenea în anii 1970 și 1971, când focare de holera au evoluat în R.S. Cehoslovacia, Portugalia, Spania, Iugoslavia și U.R.S.S.

Pentru țara noastră situația actuală, în special epidemia din Italia, creează — datorită numeroșilor turiști italieni care ne vizitează și a românilor care se întorc din Italia — o situație specială, care necesită măsuri susținute.

Pentru ca sănătatea populației noastre să fie la adăpost, ca și în anii când această boală a izbucnit în unele țări vecine, personalul sanitar desfășoară acțiuni susținute care, deși necunoscute de marele public, au reușit și vor reuși și în continuare, să mențină indemn de boală teritoriul țării noastre.

Sute de medici de laborator, epidemiologi, infecționiști, medici de circumscripție, urmăresc continuu starea de sănătate a celor care au călătorit în țări străine și a contactilor lor — se fac zeci de mii de investigații de laborator pentru diagnosticul afecțiunilor diareice, Institutul Dr. I. Cantacuzino lucrează cu toate forțele pentru a produce vaccinurile și serurile de diagnostic necesare, personalul sanitar de la punctele de frontieră ia, cu toată rigurozitatea, măsurile de carantină pentru cei care vin nevacinați sau prezintă cea mai slabă suspiciune de boală.

Efortul este pus pe acțiunile de pază sanitară a frontierelor, pe acțiunile de imunizare etc., dar în special pe descoperirea precoce și diagnosticarea rapidă, în așa fel ca un eventual bolnav sau purtător de germeni să fie depistat cât mai repede — izolat și tratat — pentru a nu provoca un lanț de îmbolnăviri.

La aceste măsuri populația poate contribui în mod conștient, anunțând organelor sanitare imediat orice suspiciune de îmbolnăvire printre persoanele care vin din străinătate, printre toți cei care vin în contact cu aceștia. Subliniez că pentru cei care găzduiesc sau care au legături oficiale sau de orice fel cu străinii, aceasta devine o obligație cetățenească.

Numai prin aplicarea cu fermitate a măsurilor profilactice, prin colaborarea populației cu organele Ministerului Sănătății, vom putea împiedica în continuare pătrunderea holerei în țara noastră.

Dr. Alexandru CALOMFIRESCU
Prim-adjunct al ministrului sănătății

breviar

pericol de infarct

Infarctul (lat. *infarctus*, de la *infarcire* = a umple) înseamnă distrugerea de țesuturi prin circulația proastă a sângelui. Când alimentarea cu sânge oxigenat este defectuoasă din cauza obstrucției arterelor comunicante (tromboză), țesuturile se necrozează, se infarctează. Aceste fenomene nu se limitează numai la teritoriul strict al inimii, se pot ivi și la rinichi, la splină, pe tractul intestinal, precum și în creier. Cele mai dramatice infarcturi se produc însă în mușchiul inimii (miocard), care este alimentat de arterele coronare.

O astupare totală sau parțială a acestor vase duce la o nutriție deficitară cu singura pricină prin aceasta la moartea (necroza) țesuturilor unei anumite regiuni. Despre producerea și simptomele infarctului miocardic au fost scrise bibliotecii întregi. Principalii factori favorizanți sunt considerați astăzi hipertensiunea arterială, obezitatea, fumatul, lipsa de mișcare și diabetul. Un rol deosebit l-ar juca, după cele mai noi concepții, *stressul*, adică reacția de șoc a arterelor coronare la iritațiile fizice și mai ales la cele neuropsihice. Nu trebuie trecute cu vederea și unele cauze mai profunde, cum sunt schimbarea bruscă și radicală a modului de viață, poluarea atmosferei, abaterile de la valorile pure, autentice ale «condiției umane».

Manifestările clinice ale infarctului sunt astăzi destul de binecunoscute. După un număr de semne prevestitoare, de cele mai multe ori neluate în seamă, sub coșul pieptului se simte o durere crâncenă, care iradiază spre gât, spre brațe, mai ales în brațul stâng, și chiar și în abdomen. În același timp bolnavul cade pradă spaimii și

senzației de «nimicire». Medicul chemat de urgență vine calmă în primul rând durerile, prescriind calmante, după care va trebui să diagnosticheze dacă este vorba de un infarct real sau doar de o criză gravă de angină pectorală (spre deosebire de «*angor pectoris*», în infarct preparatele pe bază de nitrit sunt ineficace).

Problema care se pune este aceea dacă e mai bine ca bolnavul să fie transportat la spital ori să rămână acasă? Va trebui să se țină seamă că în acest prim stadiu este nevoie mai ales de liniște și că această liniște nu poate fi obținută prin internarea în spital. Chiar dacă Salvarea vine cu cea mai mare urgență, agitația celor din jur, cuvintele de despărțire, drumul parcurs de ambulanță pe străzi prost pavate, formalitățile de primire, patul străin și lumea străină înconjurătoare — toate acestea nu sînt de natură a crea condiții prea liniștitoare.

Dar, pe de altă parte, există și factori care pledează în favoarea internării, cum sînt dorința expresă a bolnavului, lipsa de îngrijire calificată la domiciliu, sincopela inimii, care nu pot fi tratate prin metode obișnuite. Curînd va fi pusă de pacient sau de membrii familiei întrebarea: dar cât timp va dura internarea? Pînă acum cîțiva ani se considera că spitalizarea în infarct trebuie să fie de cel puțin șase săptămîni. Acum se permite pacienților să părăsească patul chiar după o săptămînă.

Durata tratamentului diferă deci de la caz la caz, ea depinzînd de caracterul simptomelor, de constituția fizică și de ambianța în care bolnavul trăiește.

Dr. V. EMILIAN

urgențe rezolvate de miercuri pînă miercuri

Imprudență. În dimineața zilei de 30 august a.c., un tractor lovește pe Prodan Marin, 40 de ani, macaragiul la Fabrica de gheață Popești, sectorul 5, București. Acesta tocmai coborîse din autobuzul care-l ducea la serviciu și traversa strada nereglementară. Este transportat imediat la Spitalul nr. 9. De aici este adus la spitalul de urgențe, unde tovarășul doctor Barbu Teodorescu constată o fractură gravă la bazin și un traumatism cranio-cerebral acut deschis. Se internează la secția de reanimare unde i se dau îngrijiri permanente. Acum se află în afara oricărui pericol.

ST. TRANDAFIRESCU — Călimănești: «Obiceiul» de a consuma după mese brînzeturi este foarte sănătos, acest excelent desert proteinic avînd un important aport în reglarea digestiei și în dezvoltarea organismului. Ilustrul gastronom francez Brillat-Savarin (cel care și-a dăruit numele deliciilor «savarine» cu frișcă) afirma că un desert fără brînzeturi este ca o femeie frumoasă fără un ochi. Este care dintre brînzeturi ar fi mai indicate? Depinde... de gustibus! Foarte bune sînt și telemeaua, ca și brînzeturile fermentate de Olanda, Trapist, Tilsit sau brînza Camambert, a cărei rețetă de fabricație a oferit asemenea delicii gurmanzilor, încît un poet francez, Saint-Amand, i-a închinat chiar o odă.

V.S. — București: În cazul cînd produsele tipizate Hemorsal și Hemorzon nu au efecte ameliorante veți utiliza următoarea:

POMADĂ CONTRA HEMOROIZILOR

Extract fluid de hamamelis	10 g
Extract fluid de seacă cornută	5 g
Anestezină	1,5 g
Sulfatiazol pulv.	2 g
Lanolină	20 g
Vaselină	20 g
D.S. extern	

SILVANA PLENESCU — Brașov: Parodontoză (sau parodontoză) este o boală a gingiilor, a osului alveolar și a cimentului, adică a întregului aparat de susținere a dinților. Ca urmare, dinții se dezgolesc de învelișul lor gingival, devin sensibili din cauza descoperirii rădăcinii, apoi mobili în alveole. Cauza sau cauzele continuă să facă obiectul celor mai controversate ipoteze (factori ereditari, microbi sau virusuri cu localizare alveolară, tartru dentar etc.) În realitate, este vorba de o boală a întregului organism, cu fenomene patologice la nivelul parodontiului, factorul cel mai favorizant constituindu-l dezechilibrul funcției masticatoare din cauza extracțiilor dentare fără înlocuirea dinților lipsă. În general se recomandă preventiv: asanarea pungilor gingivoparodontale, tratarea cariilor, igiena bucală riguroasă, periajul dinților, masajele gingivale, cauterizări cu soluție saturată de acid tricloracetic, sau eu clorură de zinc sol. 20-40 % etc. În ultimii ani în cadrul Institutului de stomatologie, ca și la Centrul stomatologic din cadrul Spitalului Bucur din Capitală, s-au efectuat tratamente preventive și curative cu rezultate promițătoare.

RADU STOLERU — Tirgu Mureș: La om vezicula biliară este un organ dispensabil. Îndepărtarea ei prin operație (colecistectomie) presupune însă o serie de adaptări față de starea astfel creată. Lipsese însă posibilitatea ca, în cazul unei alimentații bogate în grăsimi, să se reverse o cantitate mai mare de bilă pentru a permite resorbția. Mai există și alte dezavantaje, dar dacă operația vă este imperios necesară vă sfătuim s-o faceți.

ALBERTINA — Lugoj: Problema nu e — din păcate — atît de simplă ca în reclama citită de dumneavoastră. Părul de prisos — hipertricoza, cum se mai numește — are cauze multe și necunoscute (endocrinologice, genetice etc.) și un tratament specific nu a fost încă pus la punct. Dacă se depistează o etiologie precisă (creșterea hormonilor androgeni, hiperfuncție hipofizară, sindrom Cushig, afecțiuni ovariene etc.) tratamentul se poate adresa cauzei. Altfel el este doar paleativ, cunoscut și de dumneavoastră (depilatoare cu sulfură de bariu, distrugerea părului prin electroliză, pomezii oxigenate sau apă oxigenată amoniacală etc.)

SARDĂREANU IORDANA — Măcin, jud. Tulcea: Bănuț a fi o viroză, limfogranulomatoză malignă sau boala lui Hodgkin, cum i se mai spune după numele descoperitorului ei, era pînă acum trei decenii, aproape fără excepție, mortală. În prezent datorită progreselor chimioradioterapiei, bolnavul se poate însănătoși total, mai ales dacă boala nu a afectat decît un singur grup ganglionar. În stadiile mai avansate, cînd sînt prinse și grupele ganglionare diafragmatice

și abdominale, odată cu radio sau cobaltoterapia se administrează medicamente capabile să distrugă celulele anormale, cum sînt Imuran, Methotrexat, Leukeran, Cloram-bucil, Vinkristina, Vincalécoblastina etc., singure sau asociate cu hormonii corticosteroizi și ACTH. De asemenea, cura chirurgicală constînd în extirparea splinei, cînd există riscul producerii de metastaze la nivelul acestui organ, duce adeseori la vîndecări spectaculoase.

ROTARU DOINA — Tulcea: Vă puteți adresa Spitalului de traumatologie, chirurgie plastică și reparatorie, deși, după 29 de ani de la îmbolnăvirea dumneavoastră, sechelele neuromusculare ale poliomielitei cu greu ar putea fi înlăturate printr-o intervenție chirurgicală. Esențial ni se pare să nu vă creați nejustificate complexe de inferioritate din această situație.

TAPALAGA C. IONICA — Com. Mănăstirea Cașin, jud. Bacău: Sincer vorbind, în toată lumea există mii de produse farmaceutice împotriva căderii părului și, în același timp, există și milioane de bărbați cu chelie. De vreme ce produsele tipizate nu au avut nici un efect, să vă propunem și noi — fără nici o garanție! — două rețete împotriva grăsimii (seboree) și a căderii părului, care în unele cazuri au dat rezultate... miraculoase:

LOȚIUNE ÎMPOTRIVA SEBOREEI PIELEI CAPULUI

Rp. Rezorcină	5 părți
Ulei de ricină	2 părți
Glicerină	5 părți
Alcool	150 părți
Apă de colonie (lavandă)	50 părți
D.S. Se fricționează energic pielea capului cu un tampon de vată muiat în soluția de mai sus.	

Veți unge apoi pielea părăoasă a capului cu următoarea:

LOȚIUNE CONTRA CĂDERII PĂRULUI

Rp. Tanin	20 părți
Ulei de ricină	50 părți
Balsam de Peru	30 părți
T-ra de coajă de China	100 părți

L.M. — Focșani: Sînteți tînr și asemenea gînduri nu vă sînt permise. Aveți multe de făcut pentru a ieși din impas, dar fără contribuția dumneavoastră directă, fără a vă pune în joc toate resursele voinței, nimic nu este posibil. «Am depus toate străduințele pentru a-mi forma viața» (sublinierea noastră) — scria filozoful francez Montaigne. Și adăuga: «Aceasta a fost meseria și opera mea». Reflectați la această patetică confesiune citind și răspunsul dat sub «Un vechi cititor din Vatra Dornei». (Flacăra nr. 36).

ANONIMUS — NOTARIUS — București: Într-adevăr, acidul fosforic, intrînd în compoziția a numeroase enzime, are un rol atît plastic cît și energetic pentru organism, stimulînd sistemul nervos, activitatea psihică, motorie, secreția gastrică. De aceea se folosește cu bune efecte în afecțiuni psihice, psihastenii, melancolie, oboseală, epuizare nervoasă, astenie sexuală. Redăm mai jos o prescripție cu acid fosforic ca tonic nervos:

ÎMPOTRIVA STĂRILOR DE SURMENAJ ȘI ASTENIE

Rp. Acid fosforic	5 g
T-ra de nuca vomica	5 g
Fosfat de sodiu	12 g
Sirop de coji de portocale	150 g
Vin alb pînă la 500 ml.	
D.S. Int. 1—2 linguri cu 1/2 oră înaintea meselor principale (3—6 linguri pe zi)	

DIDONA — Iași: George Bernard Shaw definea specialistul ca «un om care știe din ce în ce mai mult despre din ce în ce mai puține lucruri, pînă ce ajunge să știe totul despre... nimic». Nu avem nimic împotriva specialiștilor, dar vă sfătuim ca în locul unui «specialist» să consultați mai degrabă un internist.

adas

ADMINISTRATIA ASIGURĂRILOR DE STAT

CONVORBIRE CU TRAIAN CĂNESCU, DIRECTOR TEHNIC LA «ELECTROAPARATAJ», PE O TEMĂ DE MARE ACTUALITATE

Întrebare:

Tovarășe inginer Cănescu, dumneavoastră sînteți un automobilist cu oarecare vechime. După cîte știm aveți permis de conducere auto de vreo 10 ani. Puteți să ne spuneți cîteva cuvinte despre riscurile circulației rutiere?

Răspuns:

Potrivit celor mai recente statistici internaționale, numărul accidentelor auto nu se micșorează, cu toate măsurile luate pentru împiedicarea producerii lor. După părerea mea, aceasta se datorează creșterii considerabile a numărului de autovehicule care participă la circulația rutieră și indiscipliniei rutiere de care dau dovadă unii conducători auto.

Întrebare:

Ce măsuri credeți că trebuie luate în continuare pentru micșorarea numărului de accidente auto?

Răspuns:

Deoarece circulația cu autovehicule nu poate fi oprită, trebuie găsite soluții pentru împiedicarea cauzelor subiective care produc accidentele de circulație, ca de exemplu: consumul de băuturi alcoolice, viteza excesivă, nerespectarea regulilor de circulație etc.

Întrebare:

Acționînd pentru lichidarea cauzelor subiective ale accidentelor auto, credeți că se poate ajunge la eliminarea lor?

Răspuns:

După părerea mea, cele mai multe accidente se pot evita dacă se reduc cauzele subiective care le dau naștere. Sînt însă și împrejurări care depășesc capacitatea omului de a evita producerea accidentelor auto. Unei astfel de întâmplări neprevăzute a trebuit să-i facă față și familia mea. Autoturismul nostru

DACIA 1300, condus de soția mea, circula reglementar pe drumul național Bacău-București. Un autocamion, care circula din sens invers, a intrat brusc pe banda noastră de circulație și ciocnirea celor două autovehicule nu a putut fi evitată. Cauza producerii accidentului — ruperea oberlagului arcului roții din spate a autocamionului, din cauza îmbătrînirii metalului sau a unor deficiențe de călire — este un fapt ce nu putea fi prevăzut, conducătorii auto ai camionului și autoturismului neavînd nici o vină.

Întrebare:

Oare pentru asemenea cazuri-limită automobilistii nu au arme de apărare?

Răspuns:

Chiar în astfel de cazuri există instrumente sociale de apărare, dar acestea acționează asupra urmărilor accidentelor auto. Pentru urmările cazurilor de accidente auto, precizez: atît pentru ceea ce dumneavoastră ați numit cazuri-limită, cît și pentru urmările cazurilor de accidente evitabile, automobilistii au la îndemînă sistemul de asigurări. Între acestea, e vorba mai întîi de asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă auto și apoi de asigurarea pentru cazuri de avarii auto (cu variantele sale).

Statul nostru a luat pe cale de lege măsura ca toți posesorii de autovehicule, cetățeni sau întreprinderi și instituții, să fie cuprinși în asigurarea prin efectul legii de răspundere civilă pentru pagube produse unor terțe persoane prin accidente auto.

În calitate de posesor al autovehiculului care a suferit un accident, eu am avut dreptul, conform legilor în vigoare, să cer despăgubiri de la ADAS.

S-a făcut o expertiză tehnică și s-a în-

tocmit un deviz de reparații, pe baza căruia ADAS mi-a plătit circa 55 000 de lei, reprezentînd despăgubirile pentru stricăciuni la autoturism, despăgubirile pentru soția mea grav rănită, reprezentînd diferența dintre salariul pe care l-ar fi primit dacă nu ar fi fost accidentată și drepturile din asigurările sociale pe timpul cît s-a aflat în concediu medical etc.

Întrebare:

Ați fost mulțumit de activitatea desfășurată de organele ADAS?

Răspuns:

Îmi amintesc că acum cîteva ani am solicitat sprijinul ADAS la o avarie de mică importanță, pe care a avut-o primul meu autoturism; în acea vreme lucrătorul ADAS a avut serioase dificultăți în aprecierea aspectelor tehnice ale avariei, fiind necesar să se consulte cu specialiști din cooperative. De această dată însă, organele ADAS, răspunzînd cu multă promptitudine solicitării mele, au dovedit multă competență în aprecierea stricăciunilor care se produc în urma unui accident. Această mi-a produs o mare mulțumire, deoarece nu a fost nevoie să pierd mult timp și energie pentru rezolvarea neplăcutei întâmplări.

Subliniez deci competența și operativitatea personalului ADAS — sucursala București. Doresc ca și alte sucursale ADAS să fie la același nivel.

Întrebare:

Ce părere aveți despre asigurările auto? Satisfac ele în măsură suficientă interesele deținătorilor de autovehicule?

Răspuns:

După cîte am înțeles eu, asigurările auto, ca de altfel orice asigurare, constituie operații de întraajutorare între noi, automobilistii. Dacă sîntem conștienți de aceasta, este evident că vom face uz și de alte forme de asigurări auto (în afară de cea de răspundere civilă, la care sîntem toți obligați prin efectul legii), cum sînt asigurările pentru avarii, asigurările pentru caz de furt etc. Dar este necesar ca noi, automobilistii — în cazul în care avem pagube — să nu încercăm

să obținem de la ADAS despăgubiri mai mari decît valoarea reală a stricăciunilor provocate de accidente.

Asigurarea nu poate fi niciodată un mijloc de îmbogățire a vreunui dintr noi, pe seama celorlalți asigurați; e este însă totdeauna o metodă de acoperi, cu sprijin colectiv, pagubelor produse de diverse riscuri auto. În aceste condiții eu nu am rezervă față de utilitatea asigurărilor. Cei care spun că asigurările «sînt scumpe» trebuie să se gîndească la faptul că și accidente sînt foarte multe, iar despăgubirile sînt foarte mari.

Din moment ce asigurările auto sînt practică în toată lumea, din moment ce automobilistii cu experiență din întreaga lume nu concep să nu aibă mașina asigurată, nu numai pentru răspunderea de despăgubiri față de alte persoane, dar și pentru pagubele la propriul autoturism, nu văd de ce nu aș adera la această practică socială de solidaritate în fața riscurilor.

În definitiv, asigurarea în general, și numai asigurarea auto, face parte din standardul de viață al omului civilizat. Omul zilelor noastre, care cîștigă cinstite de pe urma muncii sale, trebuie să capete deprinderea de a-și asigura bunurile materiale dobîndite.

Întrebare:

Aveți eventuale propuneri pentru îmbunătățirea activității organelor ADAS?

Răspuns:

Ca în orice domeniu de activitate și în acest domeniu sînt posibile unele îmbunătățiri.

În acest sens, propun să se aducă modificări sistemului de înștiințare a organelor ADAS în cazul producerii unui accident, deoarece nu întotdeauna este posibilă înștiințarea în termen de 24 ore. Spre exemplu, în cazul accidentelor grave, produse la mari distanțe de sediile ADAS, această condiție este foarte greu, dacă nu chiar imposibil, de realizat.

Convorbire consemnată de
A. COSMOIU